

Бібліотека журналу «Англійська мова та література»
Заснована 2003 року

Випуск 5 (65)

О. М. Цимбал

Проектна ТЕХНОЛОГІЯ

**в основній та старшій школі
в процесі викладання**

АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

- критичне мислення
- громадянська освіта

Харків
Видавнича група «Основа»
2008

УДК 37.016
ББК 74.268.1(4АНГЛ)Я78
Ц61

Автор :

О. М. Цимбал,

учитель англійської мови, Люботинська гімназія № 1

Рецензенти:

А. Г. Дербеньова, директор Харківської спеціалізованої
школи-інтернату «Ліцей міліції»;

О. С. Левашов, канд. пед. наук, доцент,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

Н. О. Ткачова, докт. пед. наук, доцент,

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

Рекомендовано до друку

секцією фундаментальних проблем безперервної освіти
Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України
26 лютого 2008 року, протокол № 2

Цимбал О. М.

Ц61

Проектна технологія в основній та старшій школі в процесі викладання англійської мови. Критичне мислення. Громадянська освіта. — Х. : Вид. група «Основа», 2008. — 173, [3] с. — (Б-ка журн. «Англійська мова та література»; Вип. 5 (65)).

ISBN 978-966-333-770-8.

У навчальному посібнику містяться інтегровані проекти для основної та старшої школи, які відповідають «Програмі з англійської мови для загально-освітніх навчальних закладів» і націлені на розвиток мовної (лінгвістичної), соціолінгвістичної, ключових та інших компетенцій. Робота за проектами сприяє вивченню англійської мови відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (рівні A2, B1), розвиває критичне мислення та утверджує громадянську освіту. Детально розроблені методичні рекомендації надаються до кожного етапу роботи за проектом.

Для вчителів, керівників шкіл, викладачів і студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів, активістів молодіжних організацій.

УДК 37.016
ББК 74.268.1(4АНГЛ)Я78

ISBN 978-966-333-770-8

© Цимбал О. М., 2008

© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2008

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. ПРОЕКТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ	
Веселі прапорці (Lovely flags)	5
Школа моєї мрії (School of my dream)	8
Машина часу (Time machine)	14
Добрі казки (Kind fairy tales)	19
Казкове місто (A Fairy tale city)	23
Моя улюблена пора року (My favorite season)	29
Червоний капелюшок (Little Red Riding Hood)	33
Космічний табір відпочинку (Space rest camp)	45
Щоденник космічного рейнджера (Diary of a space ranger)	49
Читаємо книжки англійською (Let's read English books)	56
Словник у малюнках (Animal picture dictionary)	62
Збережемо природу (Let's save the Nature)	67
«Проводимо вибори» — самоврядування у класі (Holding elections)	71
Ні — палінню! (No smoking!)	78
Розділ 2. ПРОЕКТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	
Світ підлітків (Teenagers' world)	86
Сам собі режисер (Let's make video film by ourselves)	92
Створення екологічної громадської організації (Creation of the ecological civic organization)	97
Відновлювальні джерела енергії (Renewable sources of energy)	102
Святкування Дня Святого Валентина (St. Valentine's Day celebration)	109
Вільний час типового підлітка (Free time of a typical teenager)	116
Здоровий спосіб життя (Healthy lifestyle)	125
Шкільні проблеми: учнівська громадська думка та прийняття рішень у школі (School problems: students' opinion and decision making at school)	133
Web-сторінка «Я, моя сім'я, друзі» (web-page "My family, my friends and me")	142
Свійські та дикі тварини в англійській фразеології (Farm and wild animals in English phraseology)	148
Висновки	163
Додаток	165
Література	171

ВСТУП

У навчальному посібнику розглядається проектна робота, яка здійснюється на уроках англійської в основній та старшій школі (рівні володіння мовою A2, B1, відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Для ефективного застосування методу проектів необхідним є врахування вікових особливостей, застосування інтегрованих знань та вмінь, планування конкретних результатів та визначення умов їх досягнення. Вчитель має розвивати вміння учнів самостійно діяти, досягаючи конкретних результатів на кожному етапі проекту. Важливо створити дружню атмосферу, заохотити учнів до спілкування англійською під час обговорення і здійснення проекту.

У процесі викладання посилюються вимоги щодо формування критичного мислення та застосування на практиці ідей громадянської освіти.

Під час виконання проектів учні основної школи навчаються визначати і розв'язувати важливі проблеми, вагомі для раннього підліткового віку, складати схему проекту, визначати потреби, планувати конкретні результати та досягати їх; застосовувати інтегровані знання та вміння, що спираються на досягнення учнів середнього шкільного віку; узгоджувати дії в колективному проекті.

Учитель допомагає учням визначити проблему, на розв'язання якої спрямовано проект, спланувати проект за кроками з урахуванням поступового зростання ролі учнів у проекті та опанувати нові види діяльності, визначити кінцевий результат, скоординувати роботу учнів. Ідеї проектів, як правило, належать учителю, але він не тільки має бути готовим до того, що учні запропонують своє бачення розв'язання проблеми або висунуть ідею для нового проекту. Важливо постійно заохочувати дітей спілкуватися англійською під час обговорення і здійснення проекту.

На кінець старшої школи учні не тільки вміють визначити проблему, але й формулювати мету і спрямовувати проект на розв'язання проблеми; бути незалежним у її розв'язанні, тобто діяти самостійно, вміти планувати і здійснювати проект поетапно, спрямовуючи роботу на досягнення конкретних результатів; застосовувати інтегровані знання та вміння, що спираються на досягнення учнів старшого шкільного віку, широко використовувати методи критичного та творчого мислення.

Друга частина навчального посібника завершується методичною розробкою, яка у системному вигляді подає етапи здійснення колективного проекту.

Автор вдячна за цікаві думки і корисні поради, висловлені рецензентами посібника — доктором педагогічних наук, доцентом Н. О. Ткачовою; директором Харківської спеціалізованої школи-інтернату «Ліцей міліції» А. Г. Дербеньовою; кандидатом педагогічних наук, доцентом О. С. Левашовим, колезі Б. Гамільтон за можливість вивчити досвід використання проектної технології під час стажування в Східно-Кентукському університеті в США.

Пропозиції, рекомендації, критичні відгуки щодо навчального посібника можна направити електронною поштою за адресою olgatsymbol@yahoo.com.

Розділ 1

ПРОЕКТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Веселі прапорці (Lovely flags)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1).

Вік учасників проекту: 10–12 років.

Тип проекту: колективний інформаційний.

Цілі:

- повторити лексику за темою «Вивчаємо англійську мову»;
- розвивати навички говоріння, формувати вміння вільно висловлювати ставлення до певної проблеми;
- розвивати вміння планувати роботу за проектом;
- навчати уважно стежити за презентованою інформацією;
- формувати толерантне ставлення до думок і висловлювань один одного.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): паперові прапорці.

Учитель готує заздалегідь: кольоровий папір для прапорців, держачки, а також паперові смайлики, сердечка, сонечка, квітки, зірочки тощо.

Коментарі:

Учитель пропонує учням зробити паперові прапорці. Учні вирішують, які написи на прапорцях зробити, як можна їх використати (на святі, прикрасити кабінет англійської мови, подарувати молодшим учням тощо); цей проект може стати частиною підготовки до свята англійської мови, його також цікаво буде виконати учням як основної школи, так і початкової.

Рекомендації:

1. Підготовчий етап.

- 1.1. Розповісти про свої уподобання, використовуючи такі вирази:
I don't like; I don't mind; I prefer; I like; I (really) enjoy; I am fond of;
I (absolutely) love (див. додаток, завдання 1).

Учні також мають скласти правила щодо поведінки під час роботи за проектом. Наприклад, уважно слухати виступи, відповідати по черзі, поважати інші думки тощо.

- 1.2. Зібрати ідеї (мозковий штурм) щодо шляхів вивчення англійської (додаток, завдання 2.1).

Варіанти відповідей: listening, speaking, writing, reading, doing exercises, learning words, singing songs, playing games, communicating, surfing Internet, doing projects etc.

- 1.3. Скласти речення стосовно своїх уподобань (додаток, завдання 2.2).

- 1.4. Презентувати розповіді в групах (*додаток, завдання 2.3*).
Очікуваний результат етапу: створено дружню атмосферу, учні опрацювали можливі шляхи вивчення англійської і висловили своє ставлення до різних видів діяльності (аудіювання, говоріння, читання тощо).
2. Ідеї для проекту.
 - 2.1. Визначити кінцевий результат (продукт). Учитель може запропонувати дітям зробити паперові прапорці та продемонструвати зразок проекту.
 - 2.2. Запропонувати учням висловити свої ідеї щодо проекту, оформлення, презентації тощо. Всі пропозиції записуються на дошці. Якщо учні не виявляють достатньо ініціативи, вчитель пропонує аплікації різної форми, до яких учні додають свої малюнки.
Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї щодо змісту проекту, його оформлення та презентації.
3. Планування.
 - 3.1. Учні остаточно вирішують, яким буде проект. У нашому прикладі це паперовий прапорець з надписом, з допомогою якого учні висловлюють своє ставлення до вивчення англійської. Ними учні будуть прикрашати приміщення або вітати гостей на святі англійської мови.
 - 3.2. Спланувати роботу та визначити, що необхідно для його створення.
 - 3.3. Заповнити таблицю (*додаток, завдання 3*).
 - 3.4. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (*див. нижче пункт 7.2*).
Очікуваний результат етапу: складено план роботи за таблицею (*додаток, завдання 3*).
4. Основна робота за проектом і консультації вчителя.
 - 4.1. Підготувати (написати) фразу для прапорця і занести в колонку таблиці (*див. додаток, завдання 3*).
 - 4.2. Проконсультуватися з учителем.
 - 4.3. За потреби внести корективи.
Очікуваний результат етапу: підготовлені й занесені до таблиці надписи для прапорців, учні навчилися вільно висловлювати ставлення до шляхів вивчення англійської мови.
5. Створення остаточного варіанта прапорця та його оформлення.
 - 5.1. Внести зміни до надписів (за необхідності).

5.2. Оформити прапорець та приклеїти його до держачка.

Очікуваний результат етапу: оформлено кінцевий результат проекту — прапорець з надписом про уподобання дитини стосовно вивчення англійської мови.

6. Презентації прапорців.

6.1. Підготувати і провести презентацію робіт у класі. Учні не тільки демонструють роботи, але й розповідають про свої уподобання, відповідають на запитання однокласників. Учитель стежить за тим, щоб учні уважно слухали виступи, ставилися з повагою до іншої думки, дотримувалися встановлених на початку роботи правил.

6.2. Вивісити роботи для огляду, подарувати запрошеним на свято.

Очікуваний результат етапу: презентували роботу в класі, на святі. Учні отримали досвід толерантного ставлення до висловлювань один одного щодо їх уподобань та шляхів вивчення англійської.

7. Підбиття підсумків.

7.1. Оцінити проект у цілому, використавши одну з таких фраз:

- I (absolutely) love.
- I like.
- I don't mind.
- I don't like very much.
- I don't like at all.

7.2. Проект оцінює вчитель.

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Завдання 1	3	
Завдання 2	3	
Завдання 3 (табл.)	3	
Презентація	3	
Заохочувальний бал	1–2	

Додаток

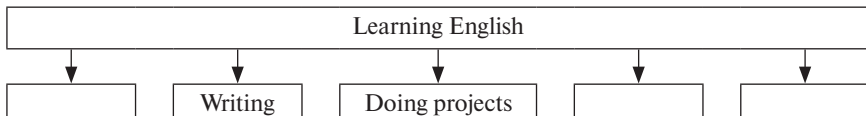
1. Make questions and sentences about yourself.

Do you like reading? Do you prefer writing? Etc.

- I don't like
- I don't mind
- I prefer
- I like
- I (really) enjoy
- I am fond of
- I (absolutely) love

2. How can you learn English?

2.1. Make a spidergram.

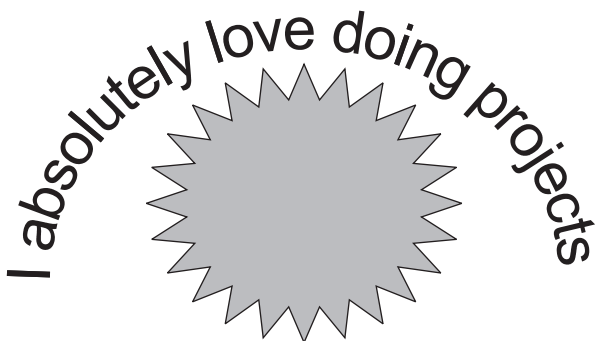
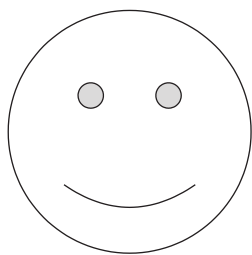
2.2. Make true sentences about your attitude to learning English.

- I like...
- I don't like...
- I am fond of...
- And I really enjoy...
- But best of all I love...

2.3. Present them in the groups.

3. Fill in the table.

Phrases, model of the flag	Plan (put in the right order)	What do you need?
	Presenting a project Making a model Designing a flag Planning the project Writing a phrase Consulting a teacher Making a list of things you need	Paper, markers...

I LIKE __!

Школа моєї мрії (School of my dream)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1) — середній (A2).

Вік учасників проекту: 12–14 років.

Тип проекту: творчий індивідуальний.

Цілі:

- формувати лінгвістичні та мовленнєві компетенції в межах тематики ситуативного спілкування “School”, “School life”, повторити лексику з цієї тематики, закріпити вміння вживати Present (Future Simple Tense) для запитання та надання інформації про події та факти;
- розвивати навички критичного мислення: планувати, складати семантичну карту (асоціативний кущ), демонструвати здатність корегувати свою роботу;
- розвивати вміння вільно висловлювати свої думки в письмовій та усній формі;
- формувати зацікавленість у покращенні шкільного життя.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): створені плакати «Школа моєї мрії».

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал, приклад проекту.

Коментарі: для оформлення проекту можна використати ілюстрації з журналів, олівці та фломастери. Підібрати старі журнали, в яких учні можуть знайти і вирізати кольорові ілюстрації для своїх проектів. У спрощеному вигляді проект може бути запропонований учням молодшого віку.

Рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Виконати завдання, повторити лексику за темою (*додаток 1*).

1.2. Скласти семантичну карту (*додаток 2*).

Очікуваний результат етапу: учні зосередили увагу на тематиці проекту, склали семантичну карту; створена дружня атмосфера.

2. Ідеї для проекту.

Ми пропонуємо створення плакату “School of my dream”.

2.1. Зібрати ідеї для проекту шляхом мозкового штурму. Скласти схему ідей проекту (самостійно або під керівництвом учителя).

2.2. Показати зразки виконаних проектів.

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї для проекту, створено схему проекту; учні навчилися відбирати потрібні ідеї та систематизувати їх.

3. Планування.

3.1. Створити чітку структуру проекту. Плануючи проект, учитель може взяти за основу схему до проектів «Моя матуся — особлива» чи «Моя сім'я»:

- визначити обов'язкові частини плакату: school rules, teachers and pupils, after school activities; what do you like about your school and what would you change;
- додаткові частини учні визначають самостійно;
- скласти структуру проекту.

3.2. Зробити макет (model) плакату (заповнити табл., додаток 1, завдання б).

3.3. Скласти план виконання проекту (продовжити заповнювати табл., додаток 1, завдання б).

Таблиця заповнюється індивідуально. Якщо учні не достатньо засвоїли цей вид діяльності, вчитель пропонує учням розташувати пункти плану в необхідній послідовності.

Зразок плану:

- Doing a model (зробити макет плакату).
- Defining needs (визначити потреби).
- Writing a story (написати розповідь).
- Illustrating (підібрати ілюстрації).
- Writing signs (зробити підписи).
- Consulting with a teacher (отримати консультацію вчителя).
- Correcting (скорегувати роботу).
- Designing the project (оформити проект).
- Preparing a speech (підготувати розповідь).
- Presentation (презентувати в класі, вивісити для огляду, ознайомити адміністрацію).

3.4. Визначити, що необхідно для проекту. Підібрати ілюстрації, малюнки; олівці, фломастери тощо (заповнити табл., додаток 1, завдання б).

3.5. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання роботи за проектом (див. пункт 8.3).

Очікуваний результат етапу: визначена структура, складено план виконання проекту. Учні навчилися створювати чітку структуру та планувати роботу за проектом.

4. Основна робота за проектом.

4.1. Виконати в зошитах письмове завдання 4 (додаток 1).

4.2. Підібрати малюнки та придумати надписи до них.

Очікуваний результат етапу: створені матеріали для плакатів «Школа моєї мрії». Учні навчилися висловлювати свої думки щодо шкільного життя в письмовій формі.

5. Консультації вчителя та корегування роботи.

Учитель відповідає на запитання учнів, дає поради, допомагає розв'язати проблеми, пов'язані з побудовою речень, написанням слів тощо, заохочує до подальшої роботи, а також відстежує здійснення проекту.

Очікуваний результат етапу: скоригована робота за проектом.

6. Створення остаточного варіанта проекту.

6.1. Написання остаточного варіанта текстів для плакатів.

6.2. Оформлення індивідуальних проектів, створення плакатів.

Коли учні будуть підбирати ілюстрації, то, цілком можливо, вони підберуть додаткові картинки і захочуть зробити надписи під ними. Таким чином, проект може бути розширений.

Очікуваний результат етапу: учні оформили індивідуальні плакати «Школа моєї мрії», продемонстрували володіння лексикою з тематики, вміння вживати Present (Future Simple Tense).

7. Підготовка і проведення презентації індивідуальних проектів (розповіді).

7.1. Підготувати розповідь про школу своєї мрії та якою вони хотіли б бачити свою школу.

7.2. Презентувати плакати в класі, на презентацію запросити представників адміністрації.

7.3. Вивісити плакати для огляду.

Очікуваний результат етапу: учні розповіли про школу своєї мрії, висловили побажання, якою вони хотіли б бачити свою школу; навчилися будувати свою розповідь, спираючись на малюнки та ключові фрази, виявили зацікавленість у покращенні шкільного життя.

8. Підбиття підсумків.

8.1. Оцінити проект у цілому.

8.2. Обговорити проект (що сподобалось, що вийшло найкраще, які труднощі виникали, як діти їх долали, плани на майбутнє).

8.3. Учитель оцінює роботу над проектом за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Виконання завдань підготовчого етапу та семантична карта	3	
Таблиця	3	
Плакат	3	
Презентація	3	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал	12	

Додаток 1

1. School rules.

Which rules are real and which are for April Fool's Day?

You must:

- be at school on time

- play jokes
- put on a big red nose
- do your home tasks
- wear a school uniform
- not run in the corridors
- not smoke at school
- wear funny hats
- not fight
- say funny stories on the lessons
- keep school equipment

2. Subjects

Match subjects with phrases:

Math's; Biology; Physical Education; Computing; Drawing; History; Music; Geography; World literature; Ukrainian literature; Handicraft; English.

They remember dates and analyze past events.

They study computers and Internet.

They play basketball.

They draw pictures.

They sing songs and listen to music.

They study maps.

They work with microscope.

They read stories and novels.

They learn Shevchenko's poems by heart.

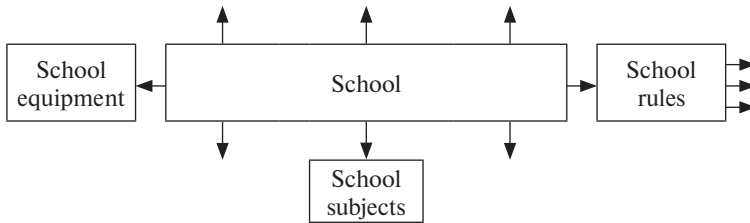
3. Modern schools in Britain

Choose 3 innovations in British schools, which you think are most important. Prove it.

- a) They make it easier for disabled pupils to move around schools.
- b) There will be computers and Internet everywhere.
- c) Corridors will look much brighter.
- d) There will be comfortable chairs, modern desks in classes to make it easier for pupils to work with each other.
- e) Teachers will use electronic whiteboards.
- f) Pupils will take exams on the computer so that they can get their results more quickly.
- g) They are going to register pupils with the swiping cards.

4. Write what you like about your school. What would you change?

5. Закінчіть складання семантичної карти.

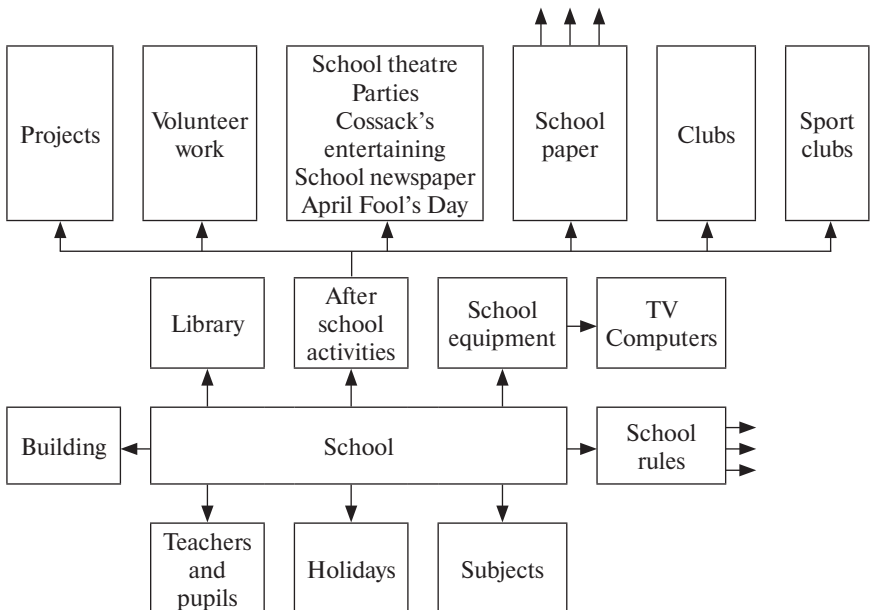
6. Заповнити таблицю.

Model	Plan	Needs

7. Скласти письмову розповідь про школу своєї мрії.

Додаток 2

Зразок семантичної карти

More ideas

1. School building and equipment: a lot of trees and flowers; computers for studying; note books for every student.
2. School café: healthy food, different fruits, tasty buns etc.

3. School library: a lot of interesting books, computers and Internet.
4. Subjects: English, German, Ukrainian literature, World literature, Math's, Geography, Physical Education, History, Democracy studies, Zoology, Television studies, Cooking.
5. School rules: students mustn't run in the corridors; do the home task; keep school equipment.
6. Teachers are friendly and students are kind and clever. They are not naughty.
7. Holidays in London, Hollywood, Australia etc.
8. After school activities: School paper, school theatre, projects, volunteer work.
9. Clubs: for young journalists; discussions and debates; for young writers and poets; singing; dancing etc.
10. Sport clubs.

Машина часу (Time machine)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1) — середній (A2).

Вік учасників проекту: 10–13 років.

Тип проекту: індивідуальний творчий.

Цілі:

- формувати мовну та мовленнєву компетенції в межах тематики «Я, моя сім'я і друзі», закріпити вміння вживати Present Simple Tense, ставити запитання щодо особистого життя та відповідати на них, опрацювати структуру I would like;
- розвивати вміння розуміти зміст короткого повідомлення;
- розвивати вміння відбирати потрібну інформацію, вільно висловлювати свої думки в письмовій та усній формі;
- сформувати активну та відповідальну громадянську позицію щодо участі в громадських справах.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): учні створюють письмову розповідь “My life in 20 years” та оформлюють її плакатом.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал, приклад проекту, завдання для повторення лексики за темою “Jobs”.

Коментарі:

В розповіді можна використати граматичний час Future Simple. Цей проект можна виконати також з учнями молодшого віку, але при цьому слід внести деякі зміни в зміст проекту. Наприклад, запропонувати учням описати своїх домашніх улюбленців, свій дім, місто, в якому вони живуть, тощо.

Рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Гра з м'ячем “When is your Birthday?”. Учитель кидає м'яча учням і запитує: When is your Birthday? How old are you? What is your

hobby? etc. Учні повертають м'яч і відповідають на поставлене запитання.

1.2. Професії:

- завдання за темою “Jobs” вчитель готує самостійно;
- учні відповідають на запитання: What would you like to be? What would you like to have?

1.3. Учитель пропонує учням уявити, що вони з допомогою машини часу можуть перенестися в майбутнє і взяти інтерв'ю у відомої людини. Які б запитання ви поставили? Учні працюють самостійно, а потім усі запитання записуються на дошці (*додаток, завдання 1*).

Приклад запитань:

- How old are you?
 - What do you like?
 - What is your hobby?
 - What is your job?
 - Where do you live?
 - What can you do very well?
 - What are you good at?
 - What would you do for our country, your community? Etc.
- 1.4. Запропонувати учням уявити себе в майбутньому і відповісти на запитання (*додаток, завдання 2*).
- 1.5. Прочитати приклад проекту “My life in 20 years” і визначити, на які запитання відповів учень, які проекти він хотів би виконувати в майбутньому (*додаток, завдання 3*).
- 1.6. Запропонувати учням подумати, чого вони хотіли б досягти в майбутньому, що б вони хотіли зробити для своєї сім'ї, країни, громади (*додаток, завдання 4*).
- Очікуваний результат етапу:* зосередили увагу на тематиці проекту, опрацювали мовні аспекти в межах особистої сфери спілкування, створили дружню атмосферу.

2. Ідеї для проекту.

- 2.1. Обговорити зміст, здійснення й оформлення проекту “My life in 20 years” в групах, презентувати роботу груп.
- 2.2. Згрупувати ідеї для проекту, створити схему (самостійно або під керівництвом учителя).
- 2.3. Якщо учні мало знайомі з проектною роботою, необхідно продемонструвати приклад проекту.

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї для проекту, створено схему проекту; учні навчилися систематизувати матеріал у межах особистої сфери спілкування.

3. Планування.

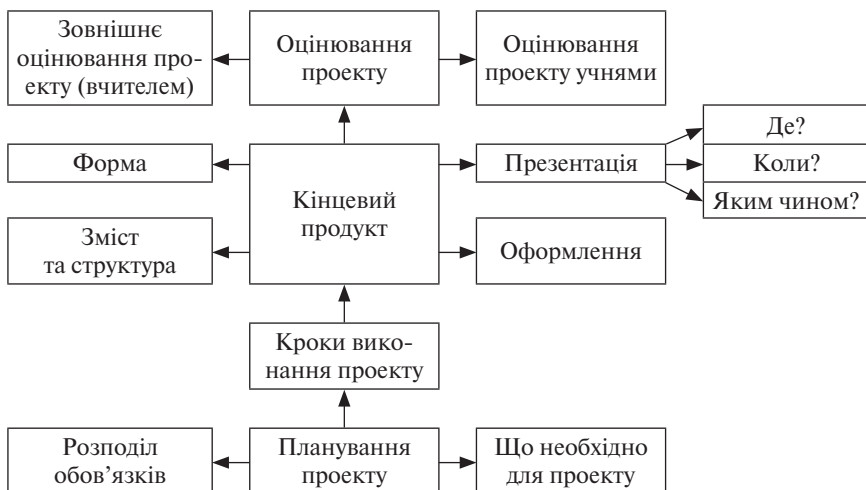
3.1. Створити чітку структуру проекту.

- Визначити обов'язкові частини письмової розповіді "My life in 20 years". Це також можуть бути запитання, на які необхідно обов'язково відповісти.

Головна частина: розповідь про себе, мої майбутні проекти, малюнки з підписами.

Додаткова частина (учні визначають самостійно): улюблені речі, захоплення, опис місця проживання тощо;

- Вчитель допомагає визначити структуру проекту, спираючись на схему:

3.2. Зробити план розповіді та макет плакату (додаток, завдання 5).

3.3. Скласти план виконання проекту. Виконується індивідуально.

- Make a plan of the story (скласти план розповіді).
- Write a story (написати розповідь).
- Collect pictures (підібрати ілюстрації).
- Add signs to pictures (зробити підписи до ілюстрацій).
- To consult a teacher (отримати консультацію вчителя).
- To correct the work, mistakes (скорегувати роботу).
- To design a poster (оформити плакат).
- To prepare a speech (підготувати розповідь).
- To present the project in the class (презентувати в класі).

3.4. Визначити, що необхідно для проекту.

Написати твір; підібрати ілюстрації, малюнки, власне фото, олівці тощо.

- 3.5. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.2).
Очікуваний результат етапу: складено план виконання проекту; учні навчилися визначити головну та додаткову частину розповіді про себе в майбутньому (запитання), скласти план виконання проекту.
4. Основна робота за проектом.
Написати в зошитах розповіді про себе в майбутньому.
Очікуваний результат етапу: написані індивідуальні розповіді “My life in 20 years”; учні навчилися відбирати інформацію, що стосується особистої сфери спілкування.
5. Консультація вчителя.
Вчитель може перевірити роботи в зошитах та надати індивідуальні консультації. Він відповідає на запитання учнів, допомагає виправити помилки, заохочує до подальшої роботи, відстежує здійснення проекту, виявляє труднощі, допомагає їх подолати.
Очікуваний результат етапу: внесені корективи в роботу над проектом; учні демонструють готовність корегувати свою роботу.
6. Написання остаточного варіанта та оформлення.
- 6.1. Відкоригувати роботу.
- 6.2. Оформити плакат.
Очікуваний результат етапу: створено остаточний варіант плакату “My life in 20 years”; учні навчилися вільно висловлювати свої думки в письмовій формі в межах тематики «Я, моя сім'я і друзі».
7. Підготовка і проведення презентації.
- 7.1. Підготувати усні розповіді про себе в майбутньому та запитання.
- 7.2. Презентувати проект у класі та відповісти на запитання однокласників. Учні також отримують завдання вибрати і записати презентовану інформацію в таблицю (додаток, завдання 6).
- 7.3. Вивісити плакати для огляду, а розповіді розмістити в шкільній газеті (стіннівці).
Очікуваний результат етапу: учні виступили з розповідями “My life in 20 years”; навчилися будувати свою розповідь, спираючись на малюнки та ключові фрази, розуміти зміст короткого повідомлення в межах тематики особистої сфери спілкування; утвердилися в думці про важливість активної та відповідальної громадянської позиції, участі в громадських справах у майбутньому.
8. Підбиття підсумків.
- 8.1. Оцінити проект у цілому: що сподобалося під час роботи, що можна було зробити краще, труднощі, які виникали, плани на майбутнє.

8.2. Учитель оцінює проект за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Семантична карта	1	
Таблиця (додаток, завдання 5)	3	
Плакат	3	
Презентація	3	
Таблиця (додаток, завдання 6)	2	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал	12	

Додаток 1

1. Imagine you are a journalist. What questions would you ask a famous person?

Example: What do you like? What is your hobby?

2. Imagine you are in 20 (30...) years. Answer these questions.
3. Read. Which questions does the boy answer in his story? What projects does he want to do? Which project is for whole country? for his community?

My life in 20 years

It is 2025. I am 32. I am not short and not fat. I wear a suit and a tie. I have neither moustache nor beard. I am very kind and clever. I am an assistant of the president. I am good at organizing things. I can compose speeches very well. I visit a lot of countries and know a lot about them. I can speak English, French and German very well. I live with my family in Kyiv. I have a house and a car. I have pets: two cats and a dog, and I like playing with them. I do three projects “Good roads in the countryside”, “Houses for homeless animals” and “Keep nature clean in Liubotyn”.

4. What would you do for your family? Community? Country?
5. Fill in the table.

Model and plan of the story	Plan of the project	What do you need

6. Fill in the table.

#	Name	Job	Will do for family	Will do for community	Will do for country

Добрі казки (Kind fairy tales)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1) — середній (A2).

Вік учасників проекту: 10–12 років.

Тип проекту: індивідуальний творчий.

Цілі:

- розвивати навички аудіювання (розуміти основний зміст прослуханого тексту), письма (описувати події в минулому часі);
- навчити описувати людей, предмети, події, характеризувати якості казкових героїв, закріпити вміння вживати Past Simple Tense, ставити запитання та відповідати на них;
- розвивати креативність, навчати вміння створювати та розвивати нові варіанти тексту;
- розвивати вміння складати план і працювати за планом, аналізувати текст і знаходити відмінності.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): учні створюють свої варіанти казок “My kind fairy tale”.

Учитель заздалегідь готує: приклад проекту.

Коментарі: цей проект доцільно виконати, коли діти прочитали декілька казок англійською мовою, наприклад “Goldilocks and the Three Bears”, “The three little pigs” etc. Учитель пропонує учням уявити себе добрими казкарями, які створюють добрі казки. Якщо рівень володіння англійською недостатній, на етапі обговорення частково використовується українська мова. Плануючи проект, учитель може спиратися на схему до проекту «Моя матуся — особлива» або до проекту «Машина часу».

Рекомендації:

1. Підготовчий етап.

- 1.1. Запропонуйте дітям уявити, що на день народження їх запросив казковий герой. Запитайте у них, хто цей герой (who is he or she?), що ви б хотіли йому подарувати (what would you like to present him or her?). Більш старшим учням запропонуйте подумати, що б вони йому (їй) хотіли побажати (what would you like to wish?).
- 1.2. Вибрати слова, які описують доброго героя, а які злого: kind, friendly, angry, kind hearted, honest, unkind, unfriendly, optimistic, lazy, hard working, pleasant, pessimistic, nice, horrible, good, bad, unpleasant.
- 1.3. Якою була б казка “The three little pigs”, в якій вовк був би дружнім і добрим. (Інший варіант (після читання казки “Goldilocks and the Three Bears”) — якою була б казка, коли б дівчинка вела себе чемно?)
- 1.4. Прослухайте нову версію казки і знайдіть відмінності від традиційної казки.

Казка

Once there was a mother pig that had three little pigs. When they were old enough to leave home, she sent them into the world to seek their fortune. Three little pigs went on. They meet a man who was carrying a load of bricks, and they said to him: "Please, may we have some of your bricks to build the house?" The man gave them some bricks, and the little pigs built a nice little house.

Soon the wolf, their neighbor, came to their house. He knocked at the door and said: "Hello, I am Mr. Wolf, your neighbor. I have a present for you".

Little pigs answered: "Come in Mr. Wolf. Would you like some tea?"

"Yes, please", answered Mr. Wolf, "and would you like some cake?"

He gave them a cake. They became friends.

Очікуваний результат етапу: створена дружня атмосфера; учні зосередили увагу на тематиці проекту, навчилися розуміти зміст прослуханої казки, аналізувати її, знаходити відмінності.

2. Ідеї для проекту.

2.1. Обговорити, як можна здійснити та оформити проект "My kind fairy tale". Якщо в учнів виникають певні труднощі, вчитель ставить додаткові запитання:

- Яку казку ви могли б змінити? Про що можна написати? Якою була б, наприклад, казка «Червоний капелюшок», якщо в ній було б усе навпаки?

2.2. Створити схему ідей проекту самостійно або під керівництвом учителя (*додаток, завдання 5*). Ідеї записуються на дошці.

2.3. Якщо учні мало знайомі з проектною роботою, необхідно додатково продемонструвати приклад проекту, прочитати приклад казки, написаної учнем.

Очікуваний результат етапу: створено схему ідей проекту; учні закріпили вміння вживати Past Simple Tense, відповідати на запитання.

3. Планування.

3.1. Визначити чітку структуру проекту. Рішення щодо презентації учні приймають спільно, а щодо змісту та оформлення казки — індивідуально.

Приклад схеми

- Назва (Title).
- Головні герої (main characters).
- Де і коли відбувається дія (When and where was it?).
- Що саме відбувається (What happened?).
- Висновки (What was at the end?).

3.2. Скласти план розповіді, викласти основний зміст у таблиці (*додаток, завдання 6*).

3.3. Індивідуально скласти план виконання проекту (*додаток, завдання 5*).

- Making a plan of the story (скласти план розповіді).
- Doing a model (зробити макет плакату).
- Defining needs (визначити, що потрібно).
- Writing a story (написати розповідь).
- Illustrating or drawing (підібрати ілюстрації, зробити малюнки).
- Consulting with a teacher (отримати консультацію вчителя).
- Correcting (скорегувати роботу).
- Designing the project (оформити проект).
- Preparing a speech (підготувати розповідь).
- Presentation (презентувати в класі, вивісити для огляду, ознайомити адміністрацію).

3.4. Обговорити в групах.

Кожний учасник відповідає на запитання групи щодо своєї казки.

3.5. Скласти план казки (індивідуальна робота) за схемою.

3.6. Визначити потреби, що саме необхідно для проекту: ілюстрації, малюнки, власне фото, олівці, фломастери тощо (*додаток, завдання 6*).

3.7. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (*див. пункт 8.2*).

Очікуваний результат етапу: склали план казки і план виконання проекту; навчилися співпрацювати під час групової роботи; закріпили вміння вживати Past Simple Tense, ставити запитання та відповідати на них.

4. Основна робота за проектом: написати перший варіант казки.

Очікуваний результат етапу: учнями написано перший варіант казки.

5. Консультація вчителя.

Учитель перевіряє роботи, зібравши зошити, якщо учні мають певні труднощі з виконанням проекту, — надає індивідуальні консультації, допомагає виправити помилки, заохочує до подальшої роботи, відстежує здійснення проекту, виявляє труднощі, допомагає їх подолати.

Очікуваний результат етапу: скоригована робота учнів за проектом.

6. Написання остаточного варіанта та оформлення.

6.1. Відкоригувати роботу і написати остаточний варіант.

6.2. Оформити плакат.

Очікуваний результат етапу: створено остаточний варіант проекту “My kind fairy tale”.

7. Підготовка і проведення презентації.

7.1. Підготувати презентацію (розповіді, костюми, музичне оформлення).

- 7.2. Вивісити роботи для огляду.
- 7.3. Учні по черзі презентують свої казки.

Очікуваний результат етапу: проведено презентацію учнівських робіт.

8. Підбиття підсумків.

8.1. Оцінити проект у цілому.

Обговорити, що сподобалось, що вийшло найкраще, які труднощі виникали, як діти їх долали, плани на майбутнє.

8.2. Вчитель оцінює проект за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінки учнів
Таблиця “Ideas for the project”	3	
Таблиця “Planning the project”	3	
Казка	3	
Презентація	3	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал	12	

Додаток

- 1.1 Imagine that a fairy tale character invited you on her (his) Birthday party. Who is she or he? What present would you give to her (him)?
- 1.2 Choose words that describe a good fairy tale character and a bad fairy tale character: kind, friendly, angry, kind hearted, honest, unkind, unfriendly, optimistic, lazy, hard working, pleasant, pessimistic, nice, horrible, good, bad, unpleasant.
- 1.3 If the wolf will be kind what sort of a fairy tale would the “Three little pigs” be?
- 1.4 Listen the new version of the fairy tale. What is the main difference with the original one?
- 1.5 Fill in the table “Planning the project”.

Model and plan of the story	Plan of the project	Needs

1.6 Ideas for the project.

Parts of the project		Questions	Ideas for the project
Content of the fairy tale	Title	What is the title?	
	Main characters	What are their names?	
		What do they look like?	
		What is (s)he like?	

Parts of the project		Questions	Ideas for the project
	Main events	What is the fairy tale about?	
		What was at the beginning?	
		What happened?	
		What was at the end?	
	Place and time	When was it?	
		Where was it?	
Design			
Presentation	When	When will the presentation be?	
	Where	Where will it be?	
	How	How will it be?	
	Whom	For whom will you present the project?	
Other ideas			

Казкове місто (A Fairy tale city)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A2).

Вік учасників проекту: 10—12 років.

Тип проекту: колективний творчий.

Цілі:

- розвивати мовленнєву компетенцію в межах програмної тематики, ставити запитання про казкових героїв і відповідати на них;
- навчитися описувати казкових героїв (зовнішність, місце проживання), характеризувати якості особистості та вчинки людей;
- формувати навички ефективної групової роботи;
- розвивати креативність, навчати створювати та розвивати нові варіанти тексту;
- формувати відчуття причетності до справ громади.

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): результатом проекту є колективна композиція «Казкове місто», що складається з індивідуальних робіт (плакатів) «Казковий герой», які учні вивішують для огляду.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (див. додатки 1, 2), аркуші паперу A2, A1 або шпалери (1 аркуш на кожну групу учнів), кольоровий папір для аплікацій.

Коментарі:

Діти працюють у групах, кожна група «створює» казкову вулицю, на якій живуть їхні казкові герої. Кожен учень сам визначає, про якого героя буде розповідати та як буде оформлювати роботу «Дім для казкового героя», але він узгоджує з групою, як розташувати цей дім на плакаті. Для презентації проекту має бути багато вільного місця на стіні, для того щоб діти вільно могли зробити композицію з малюнків.

Учні основної школи також із задоволенням будуть описувати супергероя з мультфільму або вигаданого героя. Крім того вони могли б з'ясувати, як герої роблять своє місто гарним для проживання та допомагають один одному. Учні початкової школи можуть виконати індивідуальні проекти «Дім казкового героя».

Методичні рекомендації:**1. Підготовчий етап.**

- 1.1. Виконати завдання 1 (*додаток 1*). Знайти опис казкових героїв та героїв мультфільмів.
- 1.2. Виконати завдання 2 (*додаток 1*). Розповісти про казкового героя. Назвати ім'я казкового героя, який він, як виглядає, його хобі, улюблені речі, улюблена їжа, у що він одягнений, що він уміє робити краще за всіх, які риси характеру має тощо. Якщо учням бракує інформації, дозволять їм придумати деякі факти про цих казкових героїв.
- 1.3. Виконати завдання 3 (*додаток 1*). Описати будинок, в якому живе казковий герой.

Очікуваний результат етапу: учні зосередили увагу на тематиці проекту, навчилися описувати казкових героїв, навчилися ставити відповідні запитання.

2. Ідеї для проекту.**2.1. Зібрати ідеї для проекту.**

Учитель пропонує учням подумати, яким може бути казкове місто, де воно знаходитиметься, які казкові герої там будуть жити, в яких хатинках, що знаходитимуться біля них, якою буде пора року тощо.

Також висловлюються ідеї щодо здійснення, оформлення та презентації,

Учитель записує всі пропозиції та ідеї, допомагає правильно їх сформулювати. Вчитель також може намалювати на дошці фрагмент вулиці й запропонувати учням назвати, що на ній знаходиться (park, cinema, café etc.)

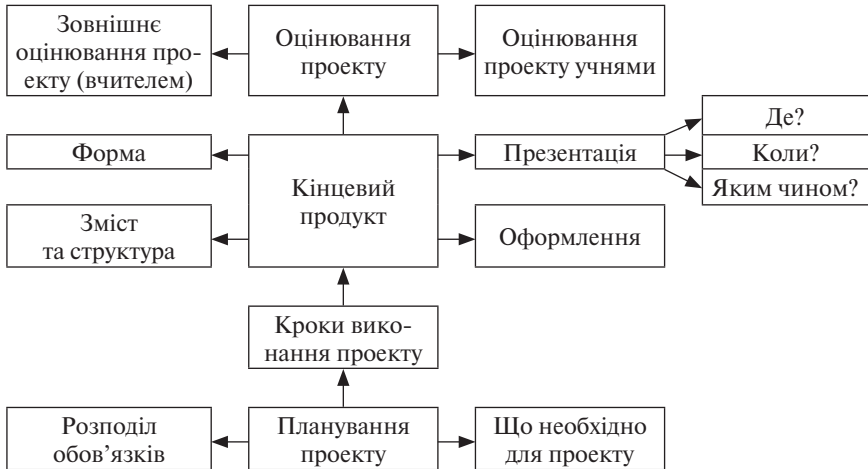
2.2. Учні отримують завдання в групах — систематизувати ідеї для проекту.

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї щодо кінцевого результату, змісту проекту (опису міста, вулиць, будинків, казкових

героїв), його оформлення та презентації. Учні навчилися висувати варіанти рішень, систематизувати в групах ідеї для проекту «Казкове місто».

3. Планування.

3.1. Визначити структуру проекту. Вчитель може скористатися такою схемою (у разі потреби — спростити схему):

У нашому прикладі кінцевий результат проекту — це композиція «Казкове місто», що складається з декількох вулиць (відповідно до кількості груп), на яких живуть казкові герої у своїх домівках. Визначити остаточно, з яких обов'язкових частин складатиметься робота. Додаткові частини діти визначають самостійно.

Обов'язкові частини індивідуальної роботи:

- зовнішній вигляд, характер героя;
- житло, улюблені речі;
- життя в громаді;

Додаткові частини (на вибір учня):

- друзі;
- хобі, вільний час;
- щоденні справи;
- домашні улюбленці тощо;

3.2. Учні у складі групи планують свою роботу:

- вирішують, як буде називатися вулиця, що буде знаходитися на ній, які герої будуть жити, що вони роблять для своєї громади;
- роблять макет;
- планують роботу;
- розподіляють обов'язки;

- визначають, що необхідно для оформлення проекту (альбомні акуші, кольоровий папір, олівці, фломастери, фарби, кольорові олівці, клей, ножиці, аркуші А1 або шпалери тощо);
 - узгодити плани груп.
- 3.3. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.3).
Очікуваний результат етапу: визначили структуру проекту, об'єднали частини індивідуальних робіт, спланували роботу в групах; навчилися працювати в групах, доходити згоди та виробляти спільні рішення, визначати потрібну інформацію для проекту «Казкове місто».
4. Основна робота за проектом.
- 4.1. Діти в зошитах описують казкових героїв, місце, де вони живуть, тощо.
- 4.2. Кожна з груп складає діалоги мешканців казкового міста.
Очікуваний результат етапу: учні описали казкових героїв та їх місце проживання, склали діалоги. Учні навчилися створювати нові варіанти текстів, вести діалоги від імені казкових героїв, демонструють володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим у попередні роки.
5. Консультації.
- 5.1. Учні знайомляться з роботами учасників групи, узгоджують індивідуальні роботи, допомагають виправити помилки.
- 5.2. Учитель надає консультації, відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.
Очікуваний результат етапу: скоригована і скоординована робота в групах щодо створення «вулиці казкового міста»; учні скоригували роботу в групах і продемонстрували здатність виправляти свої помилки.
6. Створення остаточного варіанта та його оформлення.
- 6.1. Учні виконують індивідуальні роботи «Дім для казкового героя», додають малюнки.
- 6.2. Учні в групах створюють остаточний варіант: малюють вулицю, додають свої індивідуальні роботи.
Очікуваний результат етапу: скомпоновані індивідуальні роботи учнів, що утворюють «Вулицю казкового міста»; учні продемонстрували навички ефективної групової роботи.
7. Підготовка і презентація проекту.
- 7.1. Кожна група обговорює, як розмістити роботи, як їх презентувати, що розповісти. Діти також можуть дібрати музику, підготува-

ти костюми, скласти діалоги казкових героїв, зробити додаткові малюнки. Вони готують розповіді; вирішують, як краще розмістити роботи, визначають послідовність виступів.

- 7.2. Представники від кожної групи створюють композицію «Казкове місто», розміщують плакати, додають необхідні аплікації тощо.
- 7.3. Кожна група презентує свою вулицю на уроці англійської чи під час свята в класі.
- 7.4. Проекти, що вивішуються для огляду, складають композицію «Казкове місто».

Очікуваний результат етапу: презентували роботу груп, зробили композицію «Казкове місто» і вивісили її для огляду; навчилися описувати казкових героїв (зовнішність, місце проживання), характеризувати якості особистості та вчинки людей; продемонстрували причетність до справ громади та навчилися за допомогою своїх героїв упорядковувати життя в ній, долучилися до створення моделі ефективного функціонування (життєдіяльності) громади.

8. Підбиття підсумків.

- 8.1. Обговорити, що саме сподобалось дітям у цьому проекті, що вийшло найкраще, які труднощі виникали, як діти їх долали.
- 8.2. Заповнити таблицю в групах (*додаток 2, завдання 3*).
- 8.3. Учитель оцінює проект за критеріями:

Activity	Max. points	Pupils' points
Description of the character	6	
Project ideas tree, table "Planning the project", group evaluation 3×1	3	
Presentation	3	
Additional points for the group work	1–2	
Mark	12	

Додаток 1

1. Find description of the characters.

Robin Hood	Cinderella	Pinocchio	Mowgli
Little Red Riding Hood		Vinny-the-Pooth	Sirko
Sleeping Beauty	Spiderman	Mickey Mouse	

- 1) He helps poor people and lives in the wood.
- 2) This boy has a wooden body and a long nose.
- 3) She is kind, beautiful and hard working. She has ugly stepsisters.
- 4) This boy lives in the jungle. Animals in the jungle are his friends.

- 5) This girl is wearing a red hat and a red dress.
- 6) She is a beautiful princess with blond hair who slept 100 years.
- 7) This is a brave and a clever mouse.
- 8) This is a bear that likes honey.
- 9) This cartoon character can climb very well.
- 10) This dog is very old. A wolf, his friend, helped him.

Bidnovidi:

- Robin Hood — He helps poor people and lives in the wood.
 - Pinocchio — This boy has a wooden body and a long nose.
 - Cinderella — She is kind, beautiful and hard working. She has ugly stepsisters.
 - Mowgli — This boy lives in the jungle. Animals in the jungle are his friends
 - Little Red Riding Hood — This girl is wearing a red hat and a red dress.
 - Sleeping Beauty — She is a beautiful princess that slept 100 years.
 - Mickey Mouse — This is a brave and clever mouse.
 - Winnie-the-Pooh — This is a bear that likes honey.
 - Spiderman — This cartoon character can climb very well.
 - Sirko — This dog is old. A wolf is his friend.
2. Describe your favourite fairy tale or cartoon character.
 - What is her / his name?
 - What does she / he look like?
 - What is she / he like?
 - What can she / he do best of all?
 - What does she / he like eating?
 - What is she / he wearing?
 - What is her / his hobby?
 - What are her / his friends?
 - What does she / he do to make community a better place to live?
 - How does she / he help people?

3. Describe the house, where this fairy tale character lives.

Little Red Riding Hood is a (big boy, little girl, horse). She is wearing a (green, white, red, yellow...) (dress, T-shirt, jumper) and (trousers, shorts, jeans). She lives in a (house, castle, block of flats, hotel) in a (village, city, small town). It is near the (park, wood, sea, lake, mountains). The (house, castle, block of flats, hotel) is (big, small, tall, wooden, beautiful). There are many (trees, bushes, flowers, rocks, cars, tall buildings) near it. It has (one, two, three, four, five...) floor(s). There are (two, three, four, five...) rooms in it. The (sitting room, dining room, kitchen, hall, bed room, bathroom, swimming pool) is her favourite one. There is a (table, bookcase, piano, cupboard,

wardrobe, sofa, TV set, fridge, bath etc.) in it. There are (arm-chairs, beds, chairs, pictures, window plants...) there.

Додаток 2

1. Draw an ideas tree (in groups).
2. Planning in the group.

Model (макет)	Steps (кроки)	Duties (обов'язки)	Needs (потреби)

3. Discuss in the group and fill in the table.

Students in the group	Things we like about the project	Things we don't like about the project	Things, which we could do better	We need practice at

Моя улюблена пора року (My favorite season)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1) — середній (A2).

Вік учасників проекту: 10–12 років (і старші).

Тип проекту: творчий індивідуальний.

Цілі:

- формувати мовну та мовленнєву компетенції, закріпити мовні поняття сфери спілкування «Пори року», «Погода»;
- розвивати вміння розуміти загальний зміст прослуханого уривку;
- навчити учнів зв'язно письмово описувати явище (улюблену пору року);
- розвивати креативність, навчати створювати та розвивати новий текст (складати вірш);
- формувати позитивне сприйняття природи.

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): учні створюють вірші про улюблену пору року, оформлені плакатами.

Коментарі: короткочасний проект, тривалість — два уроки. Плануючи проект, учитель може спиратися на схему до проекту «Моя матуся — особлива» або до проекту «Машина часу». Учні, які не змогли скласти вірші, можуть підготувати розповіді про улюблену пору року.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

- 1.1. Запитання та відповіді.

What season is it now? What is the weather like in autumn? What colour are the trees? What are autumn months? What is your favourite season? Etc.

- 1.2. Listening. Listen and answer the questions: What is the poem about?
What is the teacher's favourite month? Why?

Listening

I like autumn.
September, October and November
Are autumn months.
I can see yellow trees and grass.
They are my favourite months.
I like September.
September is my favourite month.
My Birthday is in September.
It is rainy and windy sometimes.
But it is my favourite month.

- 1.3. Продемонструвати приклад проекту.

Очікуваний результат етапу: учні зосередились на тематиці проекту, потренувалися сприймати на слух загальний зміст прослуханого уривка.

2. Ідеї для проекту.

- 2.1. Зібрати та структурувати ідеї для проекту.
2.2. Заповнити таблицю 1 (додаток 1, завдання 2): заповнити першу частину таблиці (Autumn). Учителю записує на дошці всі запропоновані ідеї. Цю роботу можна доручити комусь із учнів, якщо ви впевнені, що вони мають відповідний досвід.
2.3. Опрацювати інші частини таблиці 1 у групах (Winter, Spring, Summer)
2.4. Презентувати роботу груп. Кожна група може презентувати одну пору року, а інші доповнюють.
2.5. Учні індивідуально складають схему ідей (додаток 1, завдання 5 «Дерево ідей проекту»).

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї для проекту; учні навчилися структурувати та складати схему ідей для творчого індивідуального проекту, ефективно спілкуватися під час роботи в групах.

3. Планування, заповнення таблиці (додаток 1, завдання 3).

- 3.1. Записати свої ідеї.
3.2. Скласти план виконання проекту:
- Planning the project
 - Defining needs
 - Writing a poem
 - Consulting with a teacher
 - Correcting

- Drawing pictures
 - Designing the project
 - Learning the poem by heart
 - Preparing presentation
 - Presenting the project
 - Displaying the project
- 3.3. Визначити потреби проекту.
- 3.4. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.2).
Очікуваний результат етапу: складений план проекту; учні навчилися планувати творчий індивідуальний проект.
4. Написати про свою улюблену пору року.
- 4.1. Виконати вправу 4 (додаток 1).
- 4.2. Додати свої рядки.
Очікуваний результат етапу: учні написали про улюблені пори року, навчилися зв'язно письмово описувати явище (улюблену пору року), будувати новий текст з опорою на ключові фрази.
5. Консультація вчителя.
- 5.1. Вчитель допомагає виправити помилки, заохочує до подальшої роботи, відстежує здійснення проекту, виявляє труднощі, допомагає їх подолати.
- 5.2. Скоригувати роботу і виправити попередній варіант записів.
Очікуваний результат етапу: вчитель відстежив процес роботи над проектом, учні отримали консультацію, продемонстрували здатність до корегування своєї роботи.
6. Створення остаточного варіанта та оформлення плакату (домашня робота).
Очікуваний результат етапу: оформлено плакатом вірш (розповідь) про улюблену пору року; учні навчилися створювати і розвивати новий текст (складати вірш).
7. Підготувати проект і презентувати класу.
- 7.1. Вивчити віршик.
- 7.2. Вивісити плакати для огляду.
- 7.3. Презентувати роботи в класі.
Після кожного презентованого проекту учні висловлюють позитивні враження, що їм сподобалось. Учитель пропонує використати такі фрази: It's great! It's nice! I enjoy it. I really love it! Etc.
Очікуваний результат етапу: проведено презентацію учнівських робіт; учні навчилися виражати свої почуття англійською мовою.

8. Підбиття підсумків. Оцінювання.

8.1. Що учням сподобалось, які труднощі були, як вони їх долали.

8.2. Учитель оцінює проект за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінки учнів
Таблиця (додаток 1, завдання 2)	3	
Таблиця (додаток 1, завдання 3)	3	
Вірш (розповідь) про улюблену пору року	3	
Презентація	3	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал	12	

Додаток 1

1. Listening. Listen and answer the questions:

What is the poem about? What is the teacher's favourite month? Why?

2. Fill in the table.

Seasons/ months	Weather	What can you see?	What can you do?	Ideas
Autumn September October November				
Winter				
Spring				
Summer				

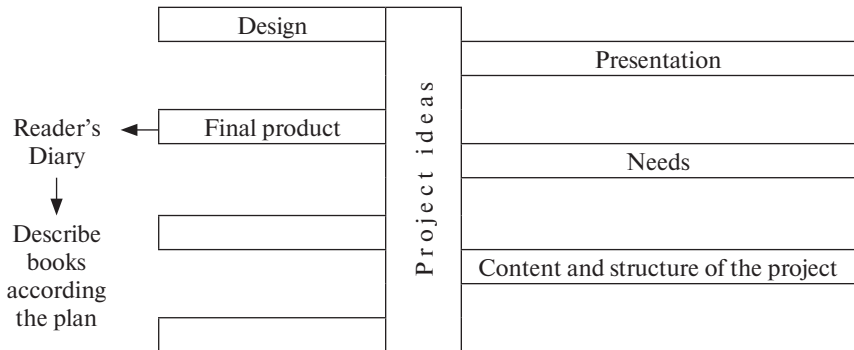
3. Fill in the table.

Your ideas for the poem	Plan of the project	Needs

4. Fill in the blanks. Add your own lines.

I like ____. ____, ____ and ____ Are ____ months. I can see ____ trees and grass They are my favourite months. I like ____. ____ is my favourite month. My Birthday is in ____. It is ____ and ____ sometimes But it is my favourite month.	
---	--

5. Make a tree of the project ideas on the separate sheet of paper.

Project ideas tree**Червоний капелюшок (Little Red Riding Hood)****Рівень володіння англійською:** інтродуктивний (A1) — середній (A2).**Вік учасників проекту:** 10–12 років.**Тип проекту:** колективний ігровий.**Цілі:**

- розвивати вміння активно застосовувати англійську мову, демонструвати володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років;
- розвивати творчі здібності учнів, навчати створювати та розвивати новий текст, діалоги;
- розвивати навички ефективної групової роботи, виявлення ініціативи, самоорганізованості;
- сприяти становленню активної громадянської позиції щодо збереження навколишнього середовища.

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): учні підготували і презентували виставу власної версії казки “Little Red Riding Hood”.**Коментарі:** «Червоний капелюшок» — це ігровий проект, який передбачає використання ігрових ролей у вигаданих ситуаціях, що поєднуються загальною ідеєю. У додатку 2 пропонується ігровий проект групи учнів 5 класу Люботинської гімназії № 1, що здійснювався під керівництвом автора цього посібника. Вчителька допомогла скласти римовані тексти.

Цей проект передбачений для позакласної роботи. Його доцільно виконати після того, як діти прочитали казку “Little Red Riding Hood”, а також виконали проект «Добрі казки». Обговорення проекту здійснюється частково рідною мовою. Основна робота за проектом — опрацювання тексту казки відбувається на етапі планування.

Рекомендації:

1. Підготовчий етап.
 - 1.1. Прочитати казку “Little Red Riding Hood” («Червоний капелюшок»).
 - 1.2. Виконати завдання (*додаток 1*). Запропонуйте дітям написати казку, в якій буде все навпаки, наприклад, замість дівчинки Червоний Капелюшок — хлопчик, якого тато попросив відвідати дідуся, що жив у великому місті, тощо.
Очікуваний результат етапу: учні прочитали казку “Little Red Riding Hood”, зосередили увагу на тематиці проекту, навчилися створювати та розвивати новий текст
2. Ідеї для проекту.
 - 2.1. Дійти згоди щодо важливої проблеми, на якій учні хотіли б зосередитися. У нашому прикладі це проблема захисту навколишнього середовища.
 - 2.2. Запропонувати ідеї для проекту щодо змісту, введення нових сцен, персонажів, презентації, декорацій, костюмів, музичного супроводу.
Ми взяли сценарій казки «Червоний капелюшок», але відповідно до мети проекту ввели нові персонажі, додали сцени, розроблені її учасниками. А саме: дівчинка Червоний Капелюшок разом із мешканцями лісу та іншими персонажами проводили акцію, спрямовану на захист природи.
 - 2.3. Намалювати дерево ідей проекту.
Очікуваний результат етапу: визначено мету проекту, зібрані ідеї для проекту, постанови, презентації, декорацій, костюмів тощо. Учні навчилися систематизувати ідеї ігрового проекту.
3. Планування.
 - 3.1. Розробити перший варіант сценарію. Розробити нові сцени та додати персонажі. Розподілити ролі. Опрацювати завдання 8 (*додаток 1*), записати свої ідеї щодо сценарію.
 - 3.2. Наповнити сцени конкретним змістом, скласти діалоги, підібрати фрази, пісні, вірші тощо.
 - 3.3. Учитель допомагає учням оформити другий варіант сценарію.
 - 3.4. Підібрати декорації, костюми, музичне оформлення.
 - 3.5. Спланувати презентацію.
 - 3.6. Визначити, що необхідно для проекту, розподілити обов'язки.
 - 3.7. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (*див. пункт 6.3*).
Очікуваний результат етапу: створено сценарій, сплановано роботу, визначено потреби, учні навчилися створювати та розвивати новий текст.

4. Підготовка остаточного варіанта вистави.
 - 4.1. Провести репетиції.
 - 4.2. Учитель надає консультації, допомагає виправити помилки, захоплює до подальшої роботи, відстежує здійснення проекту, виявляє труднощі, допомагає їх подолати. Водночас учитель має сприяти самоорганізації з боку учасників проекту, виявленню ініціативи.
 - 4.3. За необхідності вносяться корективи до сценарію.
 - 4.4. Підготувати костюми, декорації та музичний супровід тощо.
Очікуваний результат етапу: вистава готова до презентації, учні демонструють навички ефективної колективної роботи; навчилися самоорганізовуватися та виявляти ініціативу.
5. Підготовка і проведення презентації.
 - 5.1. Провести генеральну репетицію. (Перш ніж виступати перед широкою аудиторією, слід спробувати представити проект у класі).
 - 5.2. Костюми, декорації, що готувалися заздалегідь, набувають остаточного вигляду.
 - 5.3. Запросити глядачів: адміністрацію школи, ветеранів, молодших школярів, громадськість.
 - 5.4. Підготувати приміщення.
 - 5.5. Презентувати виставу глядачам.
Очікуваний результат етапу: вистава «Червоний капелюшок» презентована глядачам; учні навчилися виявляти активну громадянську позицію щодо збереження навколишнього середовища та пропагувати ці ідеї.
6. Підбиття підсумків.
 - 6.1. Проаналізувати з учнями, що їм сподобалось, що вдалося зробити під час проекту, що необхідно змінити, які труднощі виникали, як вони їх долали; спланувати подальшу роботу.
 - 6.2. Учні індивідуально оцінюють, чого вони навчились під час проекту; оцінюють частини проекту; вибирають пункти, які відповідають їх участі у проекті, та підбирають відповідні слова: like, don't like, don't mind, can ... very well, can't, have some problems with (додаток 1, завдання 7).
 - 6.3. Учитель оцінює проект за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінки учнів
Завдання підготовчого етапу	3	
Планування та оцінювання проекту (додаток 1, завдання 8, 9, 10)	3	

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінки учнів
Презентація	6	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал	12	

Додаток 1**Little Red Riding Hood**

1. Pre-reading tasks

Was Little Red Riding Hood a little girl or a little boy?

Did she live in a city or in a village?

Did she go to her granny or to her friends?

Did she meet a dog or a wolf?

2. Read “Little Red Riding Hood” and answer the questions:

a) Why did the girl go to her granny?

b) Where did her granny live?

c) What did she have in her basket?

d) What did she take to her granny?

e) Who did Little Red Riding Hood meet in the wood?

f) Why did wolf show the girl a wrong way?

g) What happened to the girl and her granny?

h) Who saved Little Red Riding Hood?

3. Give the opposites (or just another word) to these words and put them into the gaps (exercise 4).

Small village — big city

Wood — mountains

Little — *big*

Grandmother —

Mother —

Wood

Bad Wolf

Wrong

Friend

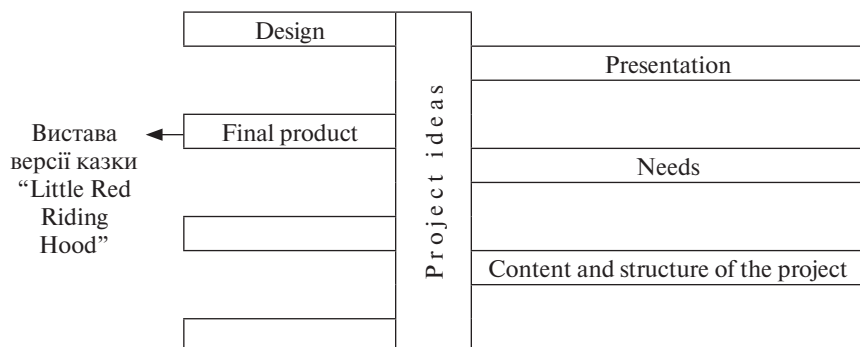
Basket

4. Put the missing words:

Big Black Foot is a *big* boy. He lived in a . His asked him to visit his grandfather. Big Black Foot went to the where lived his . On his way he met a . He showed the boy a way. When the boy went to his grandfather's house, he saw a . Big Black Foot took his mobile phone out of his and phoned the .

5. Create your own fairy tale.

6. Make the project ideas tree. Highlight your own ideas for the project.

Project ideas tree

7. Plan the project.

Plan of the project	Needs

8. Evaluate parts of the project: create true sentences about yourself, using phrases in the table. Tell which activities from the list you can do the best?

I	like don't like don't mind have some problems with	planning the project doing the project presenting the project acting declaiming rhymes speaking writing singing reading communicating working in a group making preparations
---	---	---

Додаток 2**Little Red Riding Hood***Characters:*

- Little Red Riding Hood
- Her mother
- Her Grandmother
- Wolf
- Ranger
- Author
- Animals (fox, butterfly, rabbit, etc.)

A u t h o r : Once upon a time there was a little girl. Her name was Little Red Riding Hood because she wore a read coat with a red hood. She lived with her mother and father in a small house in a village near the wood. Her grandmother lived on the other side of the wood near the river. Once mother called Little Red Riding Hood and asked her to take a basket with some food and walk to see the grandmother.

Little Red Riding Hood and her mother

M o t h e r: Little Red Riding Hood!

L R R H: Yes, mummy.

M o t h e r:

My dear, please, go to see your granny.

She is not very well today.

Take some fruit, some vegetables, some honey.

Don't pick flowers, don't play,

And don't talk to strangers on the way.

A u t h o r: LRRH walked through the wood and met the animals.

Animals and Little Red Riding Hood

F o x:

— Hello!

— Hello!

— How are you?

— I am fine, thank you. And you?

— I am fine, thank you. Where are you going?

— I am going to see my granny; she is not very well today.

— What have you got in your basket?

— I have got some fruit and vegetables, some honey some nuts and a piece of pie. Would you like something to eat?

— Yes, please. Can I have some pie, please?

— Here you are.

— Thank you very much.

— Good-bye! See you soon.

— Good-bye! See you soon!

R a b b i t

S q u i r e l l

B e a r

Butterfly and LRRH:

B u t t e r f l y: Hello! How are you?

L R R H: I am fine, thank you. What's wrong with you? Why do you cry?

B u t t e r f l y:

I am a little butterfly

My wing is broken. I cannot fly.

L R R H: I will help you.

Butterfly: Thank you very much. You are so kind and friendly.

Author: Little Red Riding Hood went through the wood and lost her way. She met a stranger. It was a big bad wolf. The girl didn't know about his cruel plans because he pretended that he was nice.

Little Red Riding Hood and the Wolf

- Good morning girl! Who are you?
- Good morning Mr. Wolf! I am Little Red Riding Hood.
- Where are you going?
- I am going to see my granny. She is not very well.
- Where does she live?
- She lives near the river.
- I am sure, that way will be shorter.
- Thank you, Mr. Wolf. You are so kind.

Wolf (to himself)

- This pretty little girl will be a tasty dinner for me. Ha-Ha-Ha.

Author: While Little Red Riding Hood took the long way Wolf ran to the grandma's house. He knocked to the door

Grandma and the wolf

Knock, knock, knock.

- Who is there?
- It's me, Little Red Riding Hood.
- Come in, darling!
- ...Help me! Help me!

Author: The Grandmother ran away. The Wolf put her cap and glasses on, jumped in her bed and started waiting for Little Red Riding Hood. Soon the girl came to her granny's house and knocked at the door.

Little Red Riding Hood and the wolf in the house

Knock, knock, knock.

- Who is there?
- It's me, Little Red Riding Hood.
- Come in, darling!
- How are you?
- I am not very well. What have you got in your basket?
- I have some fruit, some vegetables, some honey and some nuts. Would you like something to eat?
- No, thank you.
- Why are your eyes so big?
- The better to see you, my dear.
- Why are your ears so big?
- The better to hear you, my dear.

- Why are your teeth so big?
- The better to eat you up!

A u t h o r: At that moment the door opened and the grandmother and a ranger ran in. The ranger handcuffed the wolf and took him into the police station.

Додаток 3

Little Red Riding Hood (students' version)

LRRH appears singing a song.

I am Little Red Riding Hood.
I wear a red hat and a pretty red dress.
I am kind and I am clever,
And I have a lot of friends!

I like running,
I like jumping,
I like playing with a ball.
I like singing,
I like dancing,
I like ___ best of all.

A u t h o r: Once upon a time there was a little girl. Her name was Little Red Riding Hood because she wore a red coat with a red hood. She lived with her mother and father in a small house in a village near the wood. Her grandmother lived on the other side of the wood near the river. Once mother called Little Red Riding Hood and asked her to go to see her grandmother.

M o t h e r (*in the kitchen*)

I keep my kitchen clean and bright,
The shelves are such a pretty sight.
I wash my pots and pans and plates
And put them on the cupboard shelves.

Look at this girl with long blonde hair,
Look at this girl with beautiful eyes!
She is my daughter;
She wears a red hat and a pretty red dress.
She is kind and she is clever,
And she has got a lot of friends

Little Red Riding Hood and her mother

M o t h e r: Little Red Riding Hood!

L R R H: Yes, mummy.

M o t h e r

My dear, please, go to see your granny.
She is not very well today.

Take some fruit, some vegetables and some honey.
Be careful, my honey,
Don't pick flowers, don't play,
And don't talk to strangers on the way.

Little Red Riding Hood and a Fairy

L R R H

Look at yellow, blue and white!
Look at the flowers they are bright!
Flowers here, flowers there,
Flowers everywhere!

F a i r y (*appears*)

- Hello, Little Red Riding Hood!
- Hello!
- Where are you going?
- I am going to see my granny. She is not very well today.
- Where do you live?
- I live in a small house with my mother.
- What's wrong?
- Some bad things are happening with our wood and with our planet.

Our wood is in trouble.
Some bad things happen every day.
We have to help our wood
In every possible way.

L R R H: What should I do?

F a i r y: Could you come and take part in our action "Save forests"?

L R R H: Yes, certainly.

Good-bye, see you soon.

Animals and Little Red Riding Hood

LRRH is walking through the wood she meets the animals.

F o x

- Hello! How are you?
- I am fine, thank you. And you?
- I am fine, thank you. Where are you going?
- I am going to see my granny; she is not very well today.
- What have you got in your basket?
- I have got some fruit and vegetables, some honey and some nuts. Would you like something to eat?
- Yes, please. Can I have some fruit, please?
- Here you are.
- Thank you very much. You are so kind and so friendly!
- Is something wrong?
- A cruel magician wants to destroy our wood. Be careful. Good-bye!

Rabbit

— ...

— Yes, please. Can I have some vegetables, please?

— ...

Men In Black and the wolf

M i B: What are you doing?

W o l f: I am having a picnic.

M i B: You shouldn't leave your rubbish behind.

W o l f: I don't want to leave it. I am making a fire to burn it.

M i B: You mustn't make a fire in the forest. What are you doing now?

W o l f: I am digging a pit to fill the rubbish in it.

M i B: You mustn't do that.

W o l f: Then I will take my rubbish and throw it into the water.

M i B: You mustn't do that. You should take it home in a bag.

W o l f: Ok.

A voice of a cruel magician: Stop Little Red Riding Hood! Go to her Granny's house and hold her there. She will not be able to take part in the action.

Butterfly and LRRH

B u t t e r f l y: Hello! How are you?

L R R H: I am fine, thank you. What's wrong with you? Why do you cry?

B u t t e r f l y: I am a little butterfly.

My wing is broken. I cannot fly.

L R R H: I will help you.

B u t t e r f l y: Thank you very much. You are so kind and friendly.

L R R H: Is something wrong?

B u t t e r f l y: A cruel magician wants to destroy our wood.

Be careful. Good-bye!

I am a little butterfly,
Now I can fly,
Fly into the sky
So quick and so high
In the blue, blue sky.
Good-bye!

Little Red Riding Hood and the Wolf

— Hello! How are you?

— Hello! I am fine, thank you. And you?

— I am fine, thank you.

— Where are you going, Little Red Riding Hood?

— I am going to see my granny. She is not very well.

— Are you sure that this is the right way?

— Yes, she lives near the river.

— I am sure that way will be shorter.

— Thank you, Mr. Wolf. You are so kind.

This pretty little girl will be a tasty dinner for me. Ha-Ha-Ha (*to himself*).

Squirrel

— Hello! How are you?

— I am fine, thank you. And you?

— I am fine, thank you. Where are you going?

— I am going to see my granny, she is not very well today.

— What have you got in your basket?

— I have some fruit, vegetables, some honey and some nuts. Would you like something to eat?

— Yes, please. Can I have some nuts, please?

— Here you are.

— Thank you very much. You are so kind and so friendly!

— Is something wrong?

— A cruel magician wants to destroy our wood. He cuts down the trees. I have no place to live.

— I lived in the forest with all my family. But somebody cuts down my family tree. Birds need a nest, fish need the sea. And squirrels need a tree.

I have no place to live.

Could you come and take part in our action for support the environment “Save forests!”?

L R R H: Yes, certainly.

Squirrel: Good-bye, see you soon.

Grandma and the wolf

Grandma: I am an old woman. I have a granddaughter. Her name is Little Red Riding Hood.

Look at this girl with long blonde hair,
Look at this girl with beautiful eyes!
She is my granddaughter;
She wears a red hat and a pretty red dress.
She is kind and she is clever,
And she has got a lot of friends

She likes running,
She likes jumping,
She likes playing with a ball.
She likes singing,
She likes dancing,
She likes ___ Best of all.

Grandma and the wolf

Knock, knock, knock.

— Who is there?

— It's me, Little Red Riding Hood.

— Come in, darling!

Help me! Help me!

Little Red Riding Hood and the wolf in the house

Knock, knock, knock.

— Who is there?

— It's me Little Red Riding Hood.

— Come in, darling!

— How are you?

— I am not very well. What have you got in your basket?

— I have some fruit, some vegetables, some honey and some nuts. Would you like something to eat?

— No, thank you.

— Why are your eyes so big?

— The better to see you, honey.

— Why are your ears so big?

— The better to hear you, honey.

— Why are your teeth so big?

— The better to eat you!

Men in Black: Stop doing that!

Wolf

Come to the wood on a bright sunny day,

Come to the meadow or to the lake.

Look at the grass, look at the bees,

Look at the birds in the trees!

Action (characters take slogans, posters)

Animals

We all need somewhere to live.

People need a house,

A hole needs a mouse

Fish need sea,

A squirrel needs a tree.

The wood gives us food we need

Lots of birds and honeybees,

Lots of animals live in the trees.

Why do they cut woods and forests down?

Animals cannot live in a town.

Men in Black

If you want to live in a green clean world

If you want to save energy,

You should turn off the lamps.

If you want to save water,

You should turn off the taps.

If you want to save paper,
You should recycle an old newspaper.
If you want animals to be survived,
You should protect the wildlife.
If you want to reduce air pollution,
If you want your community to be clean
You shouldn't burn leaves in the yard
And shouldn't leave your rubbish behind.
If you want to live in a world that is green
Take care about the nature and keep it clean.

The friendly tree

If you wanted a tree for shade and rest,
If you wanted a tree where a bird could nest.
So you should plant a green friendly tree
For yourself and for bird and for honeybee!

We should help to save the animals

(By Olga Tsymbal)

We should help to save the animals,
All animals in the wild,
Tigers and elephants,
Penguins and pelicans
And a big crocodile in Nile.
We should help to save the animals,
Big animals and small.
Gorillas in Africa,
Pandas in China,
Hedgehogs in Lyubotyn.
We should help them all.

Космічний табір відпочинку (Space rest camp)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1) — середній (A2).

Вік учасників проекту: 10—12 років.

Тип проекту: груповий творчий.

Цілі:

- навчити описувати зовнішність та риси характеру, ставити запитання в межах тематики ситуативного спілкування «Я та мої друзі», розповідати з опорою на ключові слова та серію малюнків;
- навчитися описувати англійською фотографії людей на відпочинку;
- формувати комунікативні навички, розвивати вміння працювати в малих групах;
- формувати толерантне ставлення до всіх живих істот (кожна істота унікальна);
- розвивати креативність, навчати створювати розповіді.

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): учні створюють плакати «Фотографії (малюнки) друзів з космічного табору відпочинку».

Учитель заздалегідь готує: малюнок прибульця та його опис; фотографії відпочинку вчитель приносить сам і пропонує учням принести фотографії свої та своїх друзів під час відпочинку, а також вирізки з журналів.

Коментарі: діти уявляють, що вони відвідали космічний табір відпочинку і зустрілися там з прибульцями з інших планет. Вони представляють «фотографії» однокласникам і описують їх. Плануючи проект, учитель може спиратися на схему до проекту «Моя матуся — особлива» або до проекту «Машина часу».

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Учитель показує учням фотографії відпочинку й описує їх.

1.2. Учні описують фотографії, що принесли.

Записати запитання на дошці:

- What is there in the picture?
- Where is it?
- What is the weather like?
- Who is the person... (in a white T-shirt, with fair hair, riding a bike etc.)? What does she / he look like?
- Where is she / he from?
- How old is she / he?
- What is she / he like?
- What is she / he doing at the moment?

1.3. Учитель показує учням малюнок прибульця й описує його, відповідаючи на запитання.

Очікуваний результат етапу: учні зосередились на тематиці проекту, навчилися описувати фотографії на відпочинку, ставити запитання до них.

2. Ідеї для проекту.

2.1. Зібрати ідеї для проекту.

- Запропонуйте дітям уявити, що вони привезли «фотографії» друзів із табору відпочинку. Але це не звичайний табір, у ньому відпочивають мешканці з інших планет. Що може бути на цій фотографії? Учитель записує всі пропозиції та ідеї щодо кінцевого результату, опису «фотографії» та особистої інформації космічних друзів, оформлення роботи (одне зображення на аркуші А4 або декілька зображень «фотографій»), проведення презентації (розповідь, діалог, музика тощо);

- Запропонуйте ідеї щодо опису «фотографії» та особистої інформації космічних друзів. Якщо діти не дають відповіді на запитання, вчитель допомагає придумати імена прибульців, назву планети тощо.

What is there in the picture?

What is the alien's name?

What planet is the alien from?

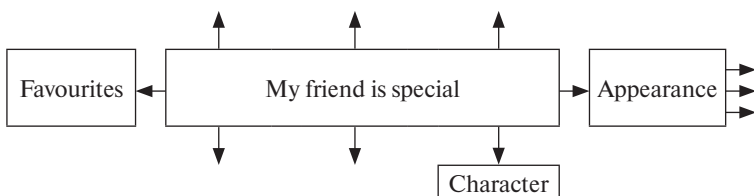
How old is the alien? How does the alien look like?

What is the alien doing at the moment? (Picking up stones, dancing, playing sport etc.);

What is the weather like? (Warm, hot, sunny, windy etc.);

He / she is my friend because...

2.2. Скласти семантичну карту.

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї для проекту; учні навчилися складати семантичну карту опису прибульця, ставити запитання в межах тематики ситуативного спілкування «Я та мої друзі».

3. Планування.

3.1. Визначити запитання обов'язкової частини. Додаткові запитання діти визначають самостійно.

Орієнтовні частини:

Мій друг — особливий (My friend is special):

- Picture (What is there in the picture?)
- Name, Age, Planet (What is his / her name? How old is she / he? What planet is she / he from?)
- Description (How does she / he look like?)
- Hobby, family, food, sport etc. (на вибір учня)
- What can she / he do very well?
- What is she / he doing at the moment?
- What is she/he like?

Ми — друзі (We are friends):

- She / he is my friend because...
- We like... (playing, going for a walk, doing sport etc.)

- 3.2. Визначити, що необхідно для оформлення проекту (папір А4, А3, кольоровий папір, олівці, фломастери, фарби, кольорові олівці, фотографії, картинки, клей, ножиці тощо).
- 3.3. Сформувані групи та створити макет плакату в групах.
- 3.4. Спланувати роботу груп.
- 3.5. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (*див. пункт 8.3*).
Очікуваний результат етапу: визначили структуру плакату, створили макет, спланували роботу в групах; учні навчилися спілкуватися в групах, створюючи макет плакату.
4. Основна робота за проектом.
Діти індивідуально створюють і записують в зошитах розповіді про друзів із табору відпочинку “My space friend”.
Очікуваний результат етапу: підготовлено письмові розповіді “My space friend”; учні навчилися описувати уявних персонажів.
5. Консультації
 - 5.1. Учні обговорюють, узгоджують індивідуальні роботи учасників групи, допомагають виправити помилки.
 - 5.2. Учитель надає консультації, допомагає уникнути помилок, допомагає скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, відстежити роботу за проектом.
Очікуваний результат етапу: скоригована і скоординована робота в групах щодо створення плакату «Космічний табір відпочинку» (Space rest camp). Учні продемонстрували вміння працювати в малих групах і набули комунікативних навичок.
6. Створення остаточного варіанта плакату, його оформлення.
 - 6.1. Учні виконують індивідуальні роботи, додають малюнки.
 - 6.2. Учні в групах опрацьовують плакати: малюють місцевість, додають свої індивідуальні роботи.
Очікуваний результат етапу: створено групові плакати «Космічний табір відпочинку»; учні виявили толерантне ставлення до уявних прибульців та розуміння того, що кожна істота унікальна.
7. Підготовка і презентація проекту.
 - 7.1. Кожна група обговорює, як презентувати роботи, що розповісти. Діти також можуть дібрати музику, підготувати костюми, скласти діалоги між мешканцями з інших планет, зробити додаткові малюнки. Вони готують розповіді, вирішують, як краще розмістити роботи, визначають послідовність виступів.
 - 7.2. Кожна група презентує свою фотографію «Космічний табір відпочинку» (Space rest camp) на уроці англійської чи на святі в класі та відповідають на запитання інших.

7.3. Проекти, що вивішуються для огляду, складають виставку плакатів «Космічний табір відпочинку» (Space rest camp).

Очікуваний результат етапу: презентували роботу груп, зробили плакати «Космічний табір відпочинку» (Space rest camp) і вивісили їх для огляду; навчилися розповідати з опорою на ключові слова та серію малюнків, виявили ініціативність, уміння самоорганізовуватися та співпрацювати під час групової роботи.

8. Підбиття підсумків.

8.1. Обговорити, що саме сподобалось дітям у цьому проекті, що вийшло найкраще, які труднощі виникали, як діти їх долали.

8.2. Учні оцінюють окремі частини проекту: складають правдиві речення про себе, використовуючи словосполучення в таблиці.

I	like don't like don't mind have some problems with	describing photos making posters planning the project doing the project presenting the project acting listening speaking writing reading communicating working in a group
---	---	--

8.3. Учитель оцінює проект за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Опис фотографії людей на відпочинку	3	
Мій друг — особливий	3	
Ми друзі	3	
Презентація	3	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал	12	

Щоденник космічного рейнджера (Diary of a space ranger)

Рівень володіння англійською: середній (A2).

Вік учасників проекту: 11–14 років.

Тип проекту: груповий творчий.

Цілі:

- формувати мовленнєві компетенції в межах теми ситуативного спілкування «Природа»;

- формувати вміння відбирати необхідну інформацію з прослуханого;
- закріпити вміння вживати Past Simple, ставити запитання, описувати події, явища, дії тощо;
- розвивати навички критичного мислення: визначати причини явища, наслідки та результати, що передбачаються, знаходити розв'язання проблеми, самоорганізовуватися;
- розвивати креативність, навчати створювати та розвивати новий варіант тексту;
- формувати розуміння Всесвіту як прояву багатоманітності.

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): учні склали фантастичну розповідь “Diary of a space ranger”.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (*додатки*), паперові зірочки, папір для зоряної карти.

Коментарі: у цьому проекті вчитель пропонує учням схему розповіді (*додаток 1, завдання 2*), яку вони можуть розширити, додавши опис своїх пригод.

Рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Створення атмосфери.

«Карта зоряного неба»

Учитель пропонує учням уявити, що вони відкрили нові зірки. Запитайте, як би вони їх назвали. Учні роздаються заздалегідь приготовлені паперові зірочки, вони пишуть на них назви вигаданих зірок і планет і приклеюють на дошці чи на темному аркуші паперу (вчитель попередньо прикріплює назви: Voyager, Wisherstars, Earthranger). Учні використовують фрази: I discovered the planet (star). It is called...

1.2. Запропонуйте дітям прослухати розповідь космічного рейнджера, що подорожує з друзями Всесвітом і допомагає цивілізаціям на різних планетах (*додаток 1, завдання 1*).

Очікуваний результат етапу: створена дружня атмосфера, познайомилися з щоденником космічного рейнджера, зосередили увагу на тематиці проекту; відпрацювали вміння відбирати необхідну інформацію з прослуханого; навчилися визначати причини явища, наслідки та результати, що передбачаються.

2. Ідеї для проекту.

2.1. Учні висловлюють ідеї щодо змісту розповіді, відповідаючи на запитання (*додаток 1, завдання 1*).

2.2. Вчитель пропонує схему розповіді (*додаток 1, завдання 2*), яку учні можуть доповнити та розширити.

2.3. Висловити ідеї щодо проекту.

2.4. У групах складають «дерево ідей» проекту (*додаток 2*).

Очікуваний результат етапу: зібрані та структуровані ідеї для проекту; учні склали «Дерево ідей», навчилися в групах працювати над систематизацією ідей до творчого проекту.

3. Планування.

3.1. Сформувати групи і спланувати їх роботу.

- У групах визначити чітку структуру проекту, план розповіді шляхом доповнення та розширення схеми, яка запропонована вчителем (*додаток 1, завдання 2*).
- Потрібно спланувати роботу, визначити, що необхідно для проекту — ілюстрації, малюнки, власне фото, олівці, фломастери тощо.
- Учитель допомагає визначити структуру проекту, користуючись такою схемою:

- Учні планують роботу (*додаток 2, завдання 2*).
- Учні в групах визначають структуру (план) розповіді шляхом доповнення та розширення схеми, яка запропонована вчителем (*додаток 1, завдання 2*).

3.2. Узгодити роботу груп.

3.3. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (*див. пункт 8.2*).

Очікуваний результат етапу: визначили схему та потреби проекту; навчилися самоорганізовуватися для виконання колективного проекту.

4. Основна робота за проектом.

4.1. Написати перший варіант розповіді (учні працюють індивідуально).

4.2. Скласти запитання, використовуючи Past Simple (учні працюють індивідуально).

Очікуваний результат етапу: написані перші варіанти розповідей, підготовлені запитання; учні закріпили вміння вживати Past Simple, складати запитання, навчилися створювати та розвивати новий варіант тексту з проблематики навколишнього середовища.

5. Консультації.

5.1. Учні обговорюють, узгоджують роботу в групах, на основі індивідуальних текстів створюють спільний варіант.

5.2. Учитель надає консультації кожній групі окремо, допомагає скоригувати і скоординувати роботу учнів, уникнути помилок, заохочує їх до спільної роботи, відстежує роботу за проектом.

Очікуваний результат етапу: скоординована і скоригована робота в групах, учні, працюючи в групі, навчилися створювати та розвивати новий варіант тексту.

6. Написання остаточного варіанта розповіді.

6.1. Учні вносять корективи в попередній варіант розповіді.

6.2. Учні доходять згоди щодо остаточного варіанта та створюють його.

Очікуваний результат етапу: створено остаточний варіант розповіді “Diary of a space ranger”, виявили здатність співпрацювати в групі, вносити корективи до своєї роботи.

7. Підготовка та проведення презентації.

7.1. Підготувати презентацію (розповіді, костюми, музичне оформлення, малюнки тощо). Презентацію проекту можна провести у формі рольової гри — прес-конференції, на якій рейнджери відповідають на запитання журналістів.

7.2. Учні по черзі презентують свої розповіді.

Очікуваний результат етапу: проведено презентацію проекту “Diary of a space ranger”, продемонстрували вміння вживати Past Simple, ставити запитання, описувати події, явища, дії тощо. Учні продемонстрували розуміння світу як багатоманітного.

8. Підбиття підсумків.

8.1. Оцінити проект у цілому: що сподобалось, які були труднощі і як їх долали учні.

8.2. Учитель оцінює проект за критеріями:

Activity	Max. points	Pupils' marks
Project ideas tree, table “Planning the project”, group evaluation 3×1	3	
Story	3	
Questions	3	

Activity	Max. points	Pupils' marks
Presentation	3	
Additional points for the group work	1–2	
Total	12	

Додаток 1**Diary of a space ranger**

- Listen and choose the right answers for the questions.

Text for listening

It is the year 2030. I am a space ranger. My name is Sergey. My space ship “Voyager” is on the way to the far away galaxy.

There are only three of us. They are my friends and their names are Andrew and Max. We are space rangers. Our mission is to help different planets and civilizations, which are in danger.

We are landing on the planet Zero 87. It is very cold here. There is a lot of snow on the planet.

I can see some aliens. They are green hairy creatures with short legs. They live in ice caves. Aliens have a lot of flying snowcars and they like driving and flying them. Also they like sleeping in the snow.

They tell me the story that their planet is in danger because of global warming. Flying snow cars pollute the atmosphere of the planet. It's getting warmer and warmer and snow is melting. We can help them to save Zero 87. If we teach them to use skies, sledges and snowboards they will use less flying cars. It will reduce air pollution and stop global warming.

We do all possible!

Questions

- What year is it?

2040 2020 2030 —

- What is the spaceship's name?

Voyager Wisherstars Earthranger —

- How many people are there in the space ship?

two three five —

- What are their names? —

- What is the name of the planet?

Silver Marsneker Zero 10987 —

- Is it — there?

Cold hot windy —

- What is there on the planet?

Rocks snow lakes —

- How do they look like?

- What have they got?

- 10) Where do they live?
- 11) What do they like?
- 12) What danger are they in?
- 13) What is the cause of the global warming?
- 14) How can space rangers help Aliens?
- 15) What results do they expect?

Answers:

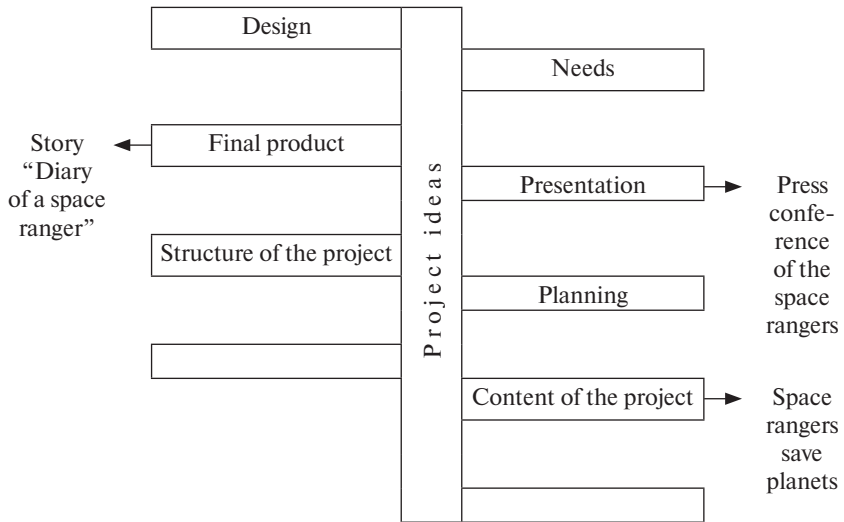
- 1) 2030.
 - 2) Voyager.
 - 3) Three.
 - 4) Andrew and Max.
 - 5) Zero 87.
 - 6) Cold.
 - 7) A lot of snow, aliens.
 - 8) They are hairy green creatures with short legs.
 - 9) They live in ice caves.
 - 10) They have got a lot of flying cars.
 - 11) They like driving or flying snowcars, sleep in the snow.
 - 12) The planet is destroying because of global warming.
 - 13) Flying snow cars pollute the atmosphere of the planet.
 - 14) They will teach Aliens to use skies, sledges and snowboards
 - 15) They expect that aliens will use less flying cars and it will reduce air pollution and stop global warming.
2. Work in groups and create your own story.
- It is the year __ (1) __.
- My space ship (name) __ (2) __ is on the way to the far away galaxy.
- There are only __ (3) __ of us.
- They are my friends and their names are __ (4) __.
- We are space rangers. Our mission is to help different planets and civilizations, which are in danger.
- We are landing on the planet __ (5) __.
- It is very __ (6) __ there.
- There are a lot of __ (7) __ on the planet.
- I can see some aliens.
- (8) They are __.
- (9) They have got __.
- (10) They live in (on) __.
- (11) They like __.
- (12—15) They tell me the story that their planet is in danger:
- We can help them:
- We expect results:
- We do all possible!

3. Put questions from task I in Past Tense and prepare your story.
4. Present the story to the class (role play).

Imagine that you are on the press conference; tell the story answering journalists' questions (use past simple tense).

Додаток 2

1. Project ideas tree.

2. Plan the work.

Plan of the project	Responsible	What you need

3. Story of the space ranger and questions for the "press conference".
4. Evaluate group work.

Students in the group	Good things about the team work	Things, which we can do better as a team	Our team need practice at

Читаємо книжки англійською (Let's read English books)

Рівень володіння англійською: середній (A2).

Вік учасників проекту: 11–15 років.

Тип проекту: індивідуальний інформаційний.

Цілі:

- розвивати соціокультурну, лінгвістичні та мовленнєві компетенції в межах сфери спілкування «Улюблена книга», закріпити вміння складати запитання в Present Indefinite;
- розвивати інтерес до читання та навички самостійного читання, описувати книгу за схемою;
- навчити письмово викладати власні думки щодо прочитаного, виділяти головне;
- навчити самостійно аналізувати інформацію;
- розвивати вміння презентувати прочитане та уважно стежити за інформацією, що подається.

Очікуваний кінцевий результат (кінцевий продукт): учні створюють щоденник читача “English Reader’s diary”.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (додатки), англomовну літературу, що відповідає віку учасників проекту (не менше ніж одна-дві книжки на кожного учасника).

Коментарі: проект здійснювався під час уроків англійської, присвячених домашньому читанню. Учням пропонується самостійно вибрати твори для прочитання з бібліотеки англomовної літератури і зробити записи про них до окремого зошита (щоденник читача) за певною схемою, яку учні складають під керівництвом учителя. Вони також складають завдання до прочитаного, пропонують іншим учням їх виконати.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап. Учитель проводить підготовче заняття для створення атмосфери та залучення учнів до проекту

1.1. Загадати назву відомої книги або казки. Учні об’єднуються в групи і кожна група по черзі ставить загальні запитання, намагаючись відгадати назву твору (книги, казки тощо).

- Is it a fairy tale?
- Are the main characters animals?
- Do they live in the wood?
- Is the main character a girl?

Якщо учні не відгадали назву, вони ставлять більш конкретні запитання:

- Where does she / he live?
- What does he / she like to do?
- Who are her / his friends?
- What letter does the main character’s name start with? Etc.

- 1.2. Прочитати два оповідання (*додаток 1*) та виконати завдання до текстів.
- 1.3. Прочитати казку або оповідання, описати за схемою та придумати завдання
- 1.4. Прочитати казку (оповідання) для читання.

Це може бути казка або оповідання з розділу додаткового читання. Прочитати, наприклад, казку “Cinderella” або “Sleeping beauty” та описати за схемою: Title, author, what is it about, main characters, main events (назва, автор, сюжет казки, головні герої, основні події). Учні також придумують завдання до прочитаної казки і записують їх на окремих аркушах; використовують можливі ідеї (*додаток 1*).
- 1.5. Обмінятися створеними завданнями, виконати їх і обговорити (робота в групах).

Очікуваний результат етапу: учні зосередили увагу на тематиці проекту, навчилися описувати художній твір за схемою, складати завдання до прочитаної книжки, закріпили вміння складати загальні запитання в Present Indefinite.
2. Ідеї для проекту.
 - 2.1. Зібрати ідеї для проекту шляхом мозкового штурму. Вчитель або учень, який володіє навичками цієї роботи, записує всі ідеї, що пропонуються.
 - 2.2. Створити схему ідей проекту (самостійно або під керівництвом учителя).

Всі ідеї щодо проекту (зміст, оформлення, кінцевий результат, презентація тощо) обговорюються та систематизуються.
 - 2.3. Продемонструвати зразки виконаних проектів.

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї для проекту і створено схему; учні навчилися систематизувати ідеї та складати дерево ідей проекту.
3. Планування.
 - 3.1. Створити чітку структуру проекту щоденника читача (опрацювати класом). Визначити тематику, кінцевий результат, структуру щоденника читача, певні вимоги до оформлення, форму презентації.
 - 3.2. Визначити схему, за якою будуть описувати книжки:
 - опис книжки: назва твору... автор... ця книжка про... основні події...
 - словник важливих слів до кожного твору;
 - власні думки з приводу прочитаного;
 - кому з друзів порадити прочитати цю казку (оповідання);
 - ілюстрації або власні малюнки.

3.3. Скласти план виконання проекту.

Виконується індивідуально. Якщо учні недостатньо засвоїли цей вид діяльності, вчитель пропонує учням розташувати пункти плану в необхідній послідовності.

Зразок плану:

- Define needs for the project (визначити, що потрібно для проекту).
 - Choose books for reading (вибрати книжки для читання).
 - Read a book (прочитати книгу).
 - Write about the book according the model (описати книгу за зразком).
 - Consult the teacher (отримати консультацію вчителя).
 - Correct the work (скорегувати роботу).
 - Design the project (оформити проект).
 - Prepare a presentation (підготувати презентацію).
 - Present the project (презентувати проект).
 - Evaluate the project (оцінити проект).
- 3.4. Визначити, що необхідно для проекту. Підібрати книжки для читання, олівці, фломастери, ілюстрації та малюнки для оформлення щоденників читача тощо.
- 3.5. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (*див. пункт 8.2*).
- Очікуваний результат етапу:* визначена структура, за якою описуються книжки, складено план виконання проекту; учні навчилися планувати проект “English Reader’s diary”.

4. Основна робота за проектом.

- 4.1. Вибрати і прочитати книжку.
- 4.2. Описати її за схемою (планом).
- 4.3. Виписати нові слова, які учень вважає важливими.
- 4.4. Придумати завдання до прочитаної книги згідно з планом.

Очікуваний результат етапу: прочитали книги і підготували записи до щоденника читача. Учні розвинули інтерес і долучилися до самостійного читання та аналізу прочитаного.

5. Консультація вчителя.

5.1. Учитель надає консультації.

На цьому етапі учням необхідні постійні консультації вчителя — під час опрацювання кожної книжки і нового запису до щоденника читача.

Учитель дає поради щодо відповідності опису книжки до схеми, допомагає розв’язати проблеми, пов’язані з письмом англійською мовою: побудова речень, написання слів тощо. Учитель допомагає виправити помилки, заохочує до подальшої роботи, відстежує здійснення проекту, виявляє труднощі, допомагає їх подолати.

- 5.2. Скоригувати роботу і виправити попередній варіант записів прочитаних книг.
Очікуваний результат етапу: вчитель відстежив процес роботи над проектом; учні отримали консультацію вчителя, продемонстрували здатність до корегування своєї роботи.
6. Створення остаточного варіанта проекту
- 6.1. Оформити записи у щоденнику читача.
- 6.2. 5–6 етапи проекту повторюються згідно з кількістю прочитаних книжок.
Очікуваний результат етапу: учні написали й оформили записи в щоденниках читача, навчилися описувати книгу за схемою, визначати головне.
7. Підготовка і проведення презентації.
- 7.1. Визначити схему презентації, детально її спланувати і підготувати.
- 7.2. Вибрати книжку і підготувати розповідь (індивідуально).
- 7.3. Презентувати прочитані книжки на уроці англійської мови.
- Учні розповідають про те, що їм сподобалось найбільше, відповідають на запитання однокласників. Назву та автора прочитаної книжки записують на дошці.
 - Якщо презентація проходить на уроці, інші учні отримують завдання заповнити таблицю (додаток 2, завдання 4).
 Презентація проекту обговорюється і готується всією групою (класом). Вона може бути проведена як міні-проект «Свято дитячої книжки», що передбачає розповіді про улюблені книжки, експозицію малюнків, власні продовження оповідань, розповіді про улюблених героїв, загадки, завдання, сценки тощо, а також запрошення гостей, оформлення приміщення, підготовка призів тощо.
Очікуваний результат етапу: проведено презентацію прочитаних англійських книжок та щоденників читача; учні продемонстрували вміння презентувати інформацію та стежити за презентованою інформацією.
8. Підбиття підсумків та оцінювання.
- 8.1. Оцінити проект у цілому (учні письмово відповідають, що їм найбільше сподобалось, які перешкоди були, як вони їх долали, які проекти хотіли б здійснити тощо).
- 8.2. Учитель оцінює роботу над проектом за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Схема ідей проекту, таблиця (додаток 2, завдання 4)	3	
Щоденник читача	6	
Презентація, таблиця (додаток 2, завдання 5)	3	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал	12	

Додаток 1

1. Read the story (fairy tale) and write the ending of it.

*The Children and the Frogs**By Olga Tsybal*

A family frog lived in a clean pond. The water was pure, the grass was green and the flowers were bright and smelly. They had nice neighbors. Fish were very quiet, beautiful butterflies were very gentle and hard working bees were very busy. Frogs told that they were very proud of their neighborhood.

It was a sunny day. Some children came there. They were naughty and they began playing cruel games. They threw stones into the pond; they made them skip on the top of the water. Children enjoyed playing very much but frogs were scared. They had to dive every time when the stones were flying over their heads. At last the bravest frog put his head out of the water and said something to the children...

2. Write about the story: title, author, main characters, what it is about, main idea, main events.
3. Put the words in the right order:
stop would children you playing please dear
4. True or false.
A) A frog family lived in the pond
B) Children trembled with fear
C) Children threw away frogs into the pond
D) Children had a great fun
E) Frogs were unhappy
5. Match the words and give the meanings.
Clean games
Pure bees
Bright neighbors
Nice pond
Naughty flowers
Cruel boys
Busy water
6. Put sentences in the right order.
A) Children made a lot of noise
B) One frog said some words to the children
C) It was calm on the bank of the lake
D) Children came there
E) Frogs were terrified
F) Boys played with stones
7. Put missing words. Choose from the list and put them in the past form:

What bad things did the children do at the pond?

- Children __1__ ran__about and trembled the grass.
- They __2__ sweets and __3__ the wrappers on the grass.
- They __4__ fizzy drinks and __5__ them away in the water.
- Three children built the shelter of branches and __6__ the tree.
- Two of the boys __7__ pushes to each other and __8__.

Give Eat Drink Run
Break Fight Throw Drop

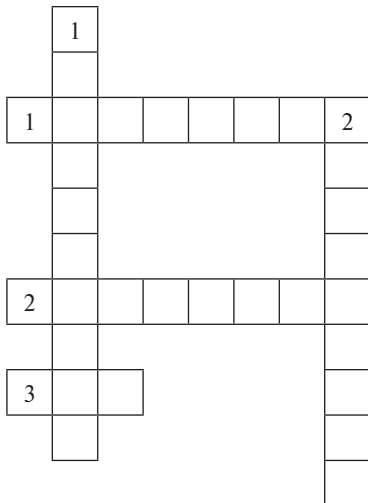
8. What other neighbors did the Frog family have?

9. Put the questions to the story.

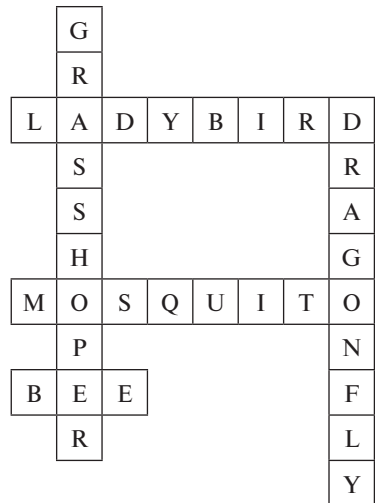
10. Put the letters in the right order.

- fylvetrub
- sanil
- dirb
- hifs
- sokomit
- nadorgyl
- tan
- dilarz
- didrabyl

11. Do the crossword:

Answers

Across:

1) This is a lady insect with black spots.

- 2) It is very small. It sucks the blood of people and animals.
- 3) It makes sweet honey.

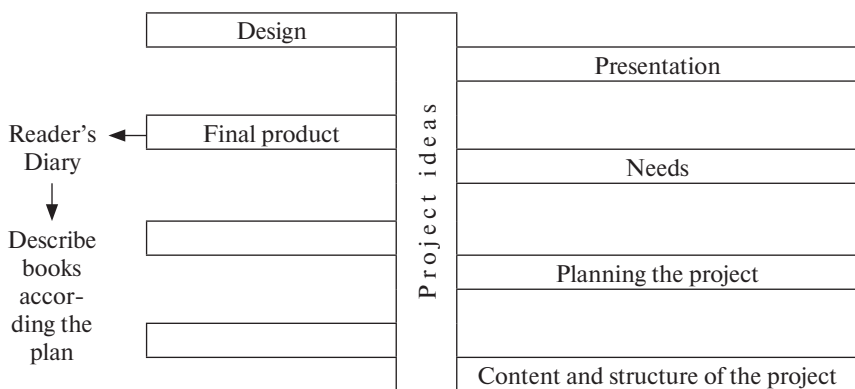
Down:

- 1) It can jump high in the grass and makes sharp noise.
- 2) It looks like a dragon but it is very small.

Додаток 2

1. Read a story or a fairy tale and write about it: Title, author, what it is about, main characters, main idea.
2. Complete the tasks for the story and discuss them in small groups.
3. Make a tree of the project ideas on the separate sheet of paper.

Project ideas tree

4. Fill in the table.

Structure of the reader's diary and plan of the book description	Plan of the project	Needs

5. Listen the students' presentations and fill in the table.

Name of the presenter	Title and the author of the book	What is it about?	What do you think about the book?

Словник у малюнках (Animal picture dictionary)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1) — середній (A2).

Вік учасників проекту: 10–12 років (і старші).

Тип проекту: колективний інформаційний.

Цілі:

- формувати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах теми «Природа»;
- навчити описувати тварин;
- розвивати навички знаходити, розуміти, передавати нову інформацію;
- розвивати навички самостійної роботи зі словником;
- формувати навички роботи над колективним проектом, самоорганізації.

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): учні створили словник у малюнках за темою “Animals”.

Коментарі: на етапі збирання ідей учні самі можуть визначити, яку тему вони оберуть для проекту, і який буде кінцевий результат. Головне, щоб діти дійшли згоди щодо цього. Це може бути формат плакату або книжки. Тематика може бути різноманітна. Ми пропонуємо розглянути словник у малюнках на прикладі теми «Тварини». Здійснення проекту може ускладнюватися залежно від віку і рівня володіння мовою. Старші учні самі шукають назви тварин у словнику й описують їх. У випадку, коли учні будуть складати коротенькі казки про різних тварин, проект буде класифікуватися як творчий. Одним із варіантів проекту може стати виконання індивідуального проекту «Словничок у малюнках». Учні самі вирішують, які теми будуть представлені в словничку. Якщо учні дійшли згоди щодо здійснення колективного проекту, організувати роботу над проектом учителю допоможе таблиця «Етапи здійснення учнівського колективного проекту» (див. додаток у кінці книги). Плануючи проект разом з учнями, вчитель може звернутися до схеми проекту «Бережіть природу».

Методичні рекомендації:**1. Підготовчий етап.**

1.1. Вчитель пропонує учням відгадати, про яку тварину йде мова, наприклад: It is small and it is green. It can jump and it can swim. (A frog). А потім пропонує учням придумати свої загадки.

Також учитель може запропонувати учням відгадати тварину, малюнок якої в нього є. Для цього учні запитують: What colour is it? Where do they live? What do they eat? Are they big or small? Etc.

1.2. Виконати завдання: заповнити таблицю. Діти описують тварин на власний вибір (додаток І).

Очікуваний результат етапу: створена дружня атмосфера, учні зосередили увагу на тематиці проекту, потренувалися описувати тварин, ставити запитання і відповідати на них.

2. Ідеї для проекту.**2.1. Зібрати ідеї для проекту.**

Учитель записує всі пропозиції та ідеї щодо тематики, змісту, кінцевого результату, оформлення роботи, проведення презентації (розповіді, вірші, загадки, музика тощо).

2.2. Скласти схему ідей проекту (додаток 1, “Project ideas tree”).

2.3. Продемонструвати зразки проектів.

Очікуваний результат етапу: створено схему ідей проекту; учні навчилися систематизувати ідеї колективного інформаційного проекту.

3. Планування.

3.1. Скласти чітку схему проекту.

Визначити тематику і кінцевий результат проекту (у нашому прикладі — словник у малюнках за темою «Тваринний світ»); визначити, яким чином добиратимуться слова, за алфавітом — відповідно до середовища життя тварин тощо (у нашому прикладі — це принцип алфавіту). Кожна група має підготувати певні сторінки для словника в малюнках. Наприклад, ABCDE — I група, FGHIJK — II група, LMNOP — III група, QRSTU — IV група, VWXYZ — V група.

3.2. Спланувати роботу.

Сформувати групи і спланувати їх роботу, визначити потреби (додаток 2).

3.3. Узгодити плани груп. Внести необхідні зміни в схему проекту.

3.4. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.3).

Очікуваний результат етапу: визначена структура проекту, створений макет словника, спланована робота; учні навчилися узгоджувати плани, самоорганізовуватися для виконання колективного проекту.

4. Основна робота за проектом.

4.1. Зібрати потрібну інформацію: знайти в словнику назви тварин, їх опис тощо.

4.2. Записати в зошит скорочений варіант опису.

4.3. Підібрати ілюстрації.

Очікуваний результат етапу: зібрали інформацію за проектом; навчилися знаходити відмінності, працювати зі словником, розуміти, передавати інформацію в межах теми «Природа».

5. Консультації.

5.1. Обговорити та узгодити роботи в групах.

5.2. Отримати консультації вчителя.

Вчитель надає консультації, відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.

Очікуваний результат етапу: учні узгодили роботу, отримали консультації вчителя, продемонстрували готовність до конструктивного діалогу з учителем і партнерами.

6. Створення остаточного варіанта словника та його оформлення.
 - 6.1. Внести зміни в письмові повідомлення.
 - 6.2. Підбрали ілюстрації. Оформити словник у малюнках.
 Для оформлення словника ми взяли папку з кільцями, а кожен аркуш було вкладено в окремий файл. Для оформлення використовували малюнки (олівець, фломастер), наклейки, картинки.
Очікуваний результат етапу: оформлений словник у малюнках; учні виявили здатність співпрацювати в групі, вносити корективи до своєї роботи.
7. Підготовка і презентація словника.
 - 7.1. Підготувати презентацію, вивчити віршики про тварин, скласти загадки.
 - 7.2. Презентувати на святі чи на уроці.
 Презентація нашого словника в малюнках проходила на святі, на яке були запрошені батьки, молодші школярі. Він був подарований бібліотечці англомовної літератури.
Очікуваний результат етапу: презентований проект — словник у малюнках за темою “Animals”; учні навчилися брати участь у колективній діяльності класу та створювати інформаційні матеріали для вивчення англійської мови.
8. Підбиття підсумків.
 - 8.1. Обговорити, що саме сподобалося дітям у цьому проекті, що вийшло найкраще, які труднощі виникали, як діти їх долали.
 - 8.2. Оцінити роботу в групах.

Students in the group	Good things about the project	Things, which we can do better

8.3. Учитель оцінює проект за критеріями:

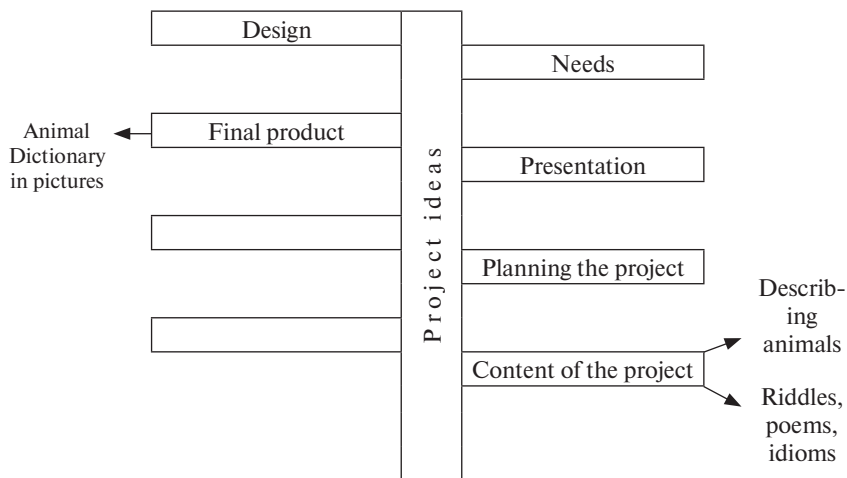
Activity	Max. points	Pupils' marks
Table “Animals”	3	
Project ideas tree, table “Planning the project”, group evaluation 3×1	3	
Work on the picture dictionary	3	
Presentation	3	
Additional points for the group work	1–2	
Total	12	

Додаток 1

1. Fill in the table “Animals” (заповнення перших рядків наведено як приклад).

Назва тварини (Animals)	Середовище існування (Where do they live?)	Що їдять? (What do they eat?)	Опис тварини (How do they look like?)	Інше (Other)
Alligators	They live in lakes and rivers	They eat meat and grass	They look like crocodiles, they are grey, and have got long bodies	They are reptiles and they can swim
Elephants	They live on the land/ They come from Africa and Asia	They eat grass leaves and fruit	They are big. They are grey. Elephants have long noses — trunks	They are mammals. They can swim

2. Make a project ideas tree.

Додаток 2**Students group sheet**

Fill in the table.

Structure of the project			
Planning of the project			
Planning in groups	Letters	Animals	responsible
What do you need for the project?			

Збережемо природу (Let's save the Nature)

Рівень володіння англійською: інтродуктивний (A1) — середній (A2).

Вік учасників: 11—16 років.

Тип проекту: інформаційний колективний.

Цілі:

- формувати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах тем «Природа», «Охорона довкілля»;
- закріпити лексику з тематики “Animals”, “Environment”, закріпити вміння вживати модальне дієслово should (should not);
- виховувати розуміння необхідності бережливого ставлення до природи;
- розвивати вміння висловлювати своє ставлення до певної проблеми;
- розвивати навички знаходити, розуміти, передавати інформацію;
- формувати навички роботи над колективним проектом.

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): створено колективний плакат «Збережемо природу».

Учитель заздалегідь готує: зображення тварин, які знаходяться в небезпеці, для вправи «Лісова хатинка».

Коментарі: проект доречно виконувати після опрацювання теми “Environment protection”. Якщо мовні навички учнів недостатньо розвинуті, вони не мають досвіду участі в колективних проектах, припускається використання рідної мови на етапах збирання ідей та планування. Ми не акцентуємо уваги на конкретному змісті плакату тому, що він визначається самими учасниками проекту з допомогою вчителя. Виконуючи проект з учнями основної школи, вчитель має визначити сам, чи готові вони самостійно обирати тему проекту. Він також має допомогти учням старшої школи визначити важливу для них проблему. Виконуючи проект з учнями основної школи, вчитель має визначити сам, чи можуть учні основної школи самостійно визначати важливу проблему, на розв’язання якої спрямовано проект.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Учні мають продовжити фразу. Дайте їм декілька хвилин для того, щоб вони поміркували.

- Clouds are so light. They are like...
- The sun is shining brightly. It reminded me...
- I listen to the raindrops and I feel...
- I look at the flowers in the garden and think about...

Якщо діти відчують труднощі з англійською мовою, дайте їм можливість висловитися рідною мовою.

1.2. Можна також запропонувати учням виконати завдання «Що необхідно для збереження навколишнього середовища», «Лісова

хатинка», і таким чином підвести учнів до необхідності розв'язання тих проблем, які виникають у природі через діяльність людини.

«Збереження навколишнього середовища»

- а) Учні працюють у парах. Записують відмінності про те, що слід і чого не слід робити, щоб зберегти навколишнє середовище. Для того щоб полегшити завдання, вчитель може запропонувати учням твердження, які вони ставлять у відповідну колонку: plant trees, recycle paper, save energy, kill rare animals, chop down the trees, save endangered animals, reduce air pollution, leave rubbish everywhere, protect wildlife etc.

What should we do?	What should we not do?
Plant trees	Chop down the trees

- б) Як ви піклуєтеся про збереження навколишнього середовища?

«Лісова хатинка»

Запропонуйте дітям визначити небезпеки, які загрожують тваринам, а потім намалювати лісову хатинку, яка складається з декількох поверхів. На кожному поверсі знаходяться тварини, яким загрожує певна небезпека. Наприклад, на першому поверсі знаходяться зниклі тварини (extinct animals — Mammoth, Dodo, Sabre-toothed Cat), на другому — тварини, яких знищують через їх хутро (tiger), на третьому — які зникають через те, що знищується середовище їх існування (polar bears), тощо. Діти обговорюють, що вони можуть зробити, щоб запобігти зникненню тварин.

Очікуваний результат етапу: створено дружню атмосферу, учні зоседили увагу на тематиці проекту, закріпили вміння вживати модальне дієслово should (should not), усвідомили небезпеки, які загрожують природі, поміркували про те, як їх уникнути.

2. Ідеї для проекту.

- 2.1. Визначити важливу проблему (доцільно запропонувати учням старшої школи).

Учні обговорюють, яку проблему вважають за необхідне розв'язати в ході проекту.

Вчитель може використати техніку «мозкового штурму».

Другим етапом мозкового штурму має бути детальний аналіз усіх пропозицій.

- 2.2. Зібрати ідеї для проекту, що стосуються структури, змісту, кінцевого результату, презентації тощо. Вчитель або учень, який володіє навичками цієї роботи, записує всі ідеї, запропоновані учнями.

2.3. Систематизувати ідеї для проекту, створити загальну схему. Для учнів старшої школи також необхідно визначити мету проекту та який саме результат ми хочемо отримати. Мета цього проекту — висловити своє ставлення до природи і навколишнього середовища. У нашому прикладі кінцевий результат проекту — плакат, який можна вивісити для огляду.

2.4. Продемонструвати приклад плакату.

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї, опрацьовано схему ідей проекту; учні навчилися систематизувати ідеї колективного інформаційного проекту «Збережемо природу».

3. Планування.

3.1. Створити чітку схему проекту. Вчитель може скористуватися таким зразком:

3.2. Спланувати роботу в групах.

Об'єднати учнів у групи по 4–5 осіб. Кожна група відповідає за певну частину роботи.

Скласти план роботи (кроки) та розподіл обов'язків у групах.

Plan (план)	Duties (обов'язки)	Needs (потреби)

3.3. Узгодити плани груп.

- Внести зміни в схему проекту.
- Зробити макет плакату.
- Визначити потреби (що необхідно для оформлення проекту).

3.4. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.2).

Очікуваний результат етапу: складена схема проекту, план та макет плакату. Учні навчилися узгоджувати плани, розподіляти обов'язки під час виконання колективного проекту.

4. Основна робота за проектом.

Учні вивчають матеріали, наприклад про зникаючих тварин, готують письмові повідомлення, користуються словником “Longman Dictionary of English Language and Culture” та іншими матеріалами, що запропоновані вчителем або знайдені самостійно.

Очікуваний результат етапу: створені письмові матеріали до плакату; учні навчилися знаходити, розуміти інформацію, створювати письмові повідомлення та тексти в межах тем «Природа», «Охорона довкілля».

5. Консультації вчителя в групах. Вчитель відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.

Очікуваний результат етапу: скорегована робота, учні продемонстрували готовність до конструктивного діалогу з вчителем і партнерами.

6. Створення остаточного варіанта та його оформлення.

6.1. Скорегувати роботу, створити другий варіант матеріалів до плакату.

6.2. Оформити плакат.

Для оформлення можна використати малюнки, картинки тварин із журналів із написами, комп'ютерний набір тексту та дизайн, колажі.

Очікуваний результат етапу: створено остаточний варіант плакату; учні виявили здатність співпрацювати в групі, вносити корективи до своєї роботи.

7. Підготовка і презентація проекту.

Презентація проекту обговорюється і готується всією групою як міні-проект. На презентацію можна запросити вчителів, представників адміністрації або молодших учнів. Вона має бути організована таким чином, щоб діти мали змогу відчувати, що їх робота важлива.

Очікуваний результат етапу: презентовано проект, учні визначили свою позицію щодо збереження навколишнього середовища та тваринного світу, продемонстрували вміння висловлювати своє ставлення до певної проблеми.

8. Підбиття підсумків.

8.1. Обговорити результати роботи, що учням сподобалося під час виконання проекту, що можна було зробити краще, які виникали труднощі та як їх долали, плани на майбутнє.

8.2. Учитель оцінює проект за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінки учня
Таблиця «Збереження навколишнього середовища»	3	
Матеріали до проекту (схема ідей, план роботи групи, оцінювання)	3	
Письмові матеріали до плакату	3	
Підготовка та проведення презентації	3	
Заохочувальні бали	1–2	
Загальний бал	1	

Додаток

1. Draw a project ideas tree and the project structure.
2. Work on the table.

Plan of the project	Needs	Responsible

3. Evaluate the project

Things I like about the project	Things I don't like about the project	Things, which I can do better	I need practice at

«Проводимо вибори» — самоврядування у класі (Holding elections)

Рівень володіння англійською: середній (A2).

Вік учасників проекту: 12–14 років.

Тип проекту: колективний соціальний.

Цілі:

- формувати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах теми «Шкільне життя»;
- закріпити вміння вживати Present Perfect Tense, to be going to;
- розвивати навички письмово розповідати про свої наміри;
- формувати навички самоорганізації, навчити проводити вибори до органів самоврядування та оцінювати кандидатів за критеріями;
- формувати причетність до справ шкільної громади (класного колективу).

Очікуваний результат проекту (кінцевий продукт): розроблені критерії обрання кандидата на посаду секретаря класу, проведені вибори до органів самоврядування.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (додатки 1, 2)

Коментарі: під час обговорення дайте можливість висловитися всім учням, опрацюйте правила проведення обговорення (дискусії), забезпечте альтернативність кандидатур, вироблення програм кандидатами. Можна запропонувати учням вибрати секретаря, функції якого визначаються в класі. Важливо, щоб обов'язки секретаря стосувались виконання важливих для учнів справ.

Рекомендації:

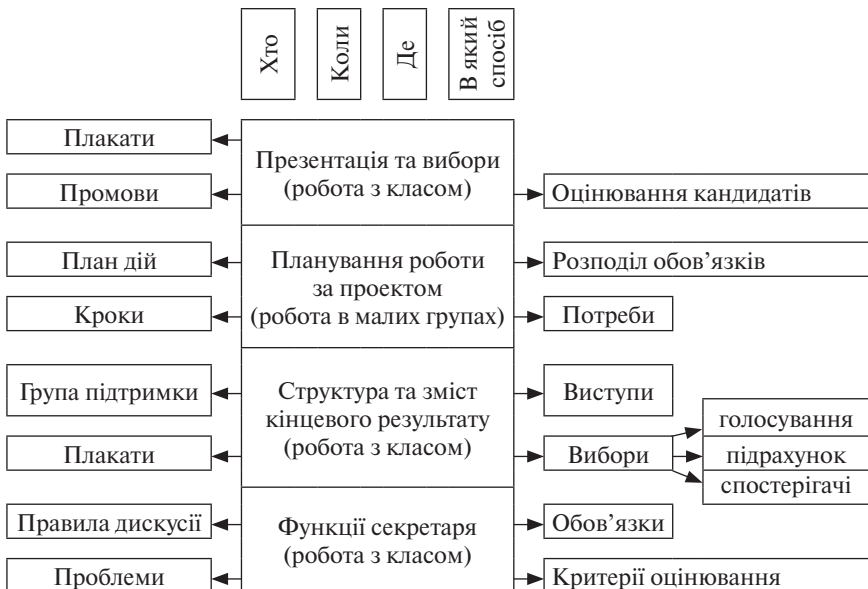
1. Підготовчий етап.

- 1.1. «Щось цікаве про мене» (Something interesting about me). Учні по черзі повідомляють якісь цікаві факти про себе.
- 1.2. Прочитати текст та виконати завдання (додаток 1).

Очікуваний результат етапу: зосередили увагу на тематиці проекту, створена дружня атмосфера; учні опрацювали тему «Шкільне життя», закріпили вміння вживати Present Perfect Tense, to be going to.

2. Ідеї для проекту.

- 2.1. Обговорити, що планується зробити в класі (заходи, проекти тощо).
- 2.2. Зібрати ідеї щодо виборних «посад», проведення виборів, головування, передвиборчих виступів, планування проекту, його здійснення, критеріїв оцінювання кандидатів та їх програм, проведення презентації тощо.
- 2.3. Створити схему ідей проекту.

Очікуваний результат етапу: зібрані ідеї для проекту, створено схему ідей проекту. Учні навчилися систематизувати ідеї до колективного проекту, що стосується самоврядування.

3. Планування.

3.1. Прийняти остаточне рішення щодо «посади», що обирається та її функцій.

3.2. Визначити чітку структуру проекту, наповнити її конкретним змістом. Вона може включати правила проведення виборів, критерії відбору кандидатів на різні посади, презентація програм, тощо.

Пропонуємо розглянути такий приклад:

- Опрацювання критеріїв вибору кандидата (колективна робота).
- Програми та плани кандидатів (індивідуальна та групова робота).
- Оцінка кандидатів згідно з критеріями (індивідуальна робота).
- Плакати (робота в групі).

3.3. Визначити функції секретаря (або іншої «посади») та критерії вибору (робота з класом).

3.4. Обговорити в групах план виконання проекту:

- сформулювати групи і спланувати їх роботу;
- визначити потреби (що необхідно для проекту) — малюнки, власне фото, олівці тощо.

3.5. Узгодити роботу груп (додаток 2, завдання 2).

3.6. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання проекту (див. пункт 8.3).

Очікуваний результат етапу: визначена структура проекту, сплановано роботу груп; учні навчилися планувати колективний проект, узгоджувати планування.

4. Основна робота за проектом: написання індивідуальних програм.

Очікуваний результат етапу: написані індивідуальні варіанти програм; учні навчилися письмово розповідати про свої наміри.

5. Консультації.

5.1. Провести консультації в групах та надати рекомендації щодо корегування індивідуальних програм.

5.2. Отримати консультації вчителя.

Учитель надає індивідуальні консультації, відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.

Очікуваний результат етапу: учні продемонстрували готовність до конструктивного діалогу з учителем і партнерами, здатність корегувати свою роботу.

6. Написання остаточного варіанта та оформлення.

6.1. Внести зміни в індивідуальні програми.

6.2. Створити остаточні варіанти.

6.3. Оформити плакатами.

Очікуваний результат етапу: створено остаточний варіант програми й оформлено його у вигляді плаката; учні навчилися корегувати свою роботу згідно з отриманими рекомендаціями.

7. Підготовка і проведення презентації.

7.1. Підготовка і презентація проекту. Підготувати презентацію, прослухати виступи в групах і вибрати одного-двох представників від групи на участь у виборах, спираючись на критерії (див. пункт 7.4). Продумати дії на підтримку кандидатів.

7.2. Вивісити плакати для огляду.

7.3. Кожна група презентує свою роботу.

7.4. Оцінювання кандидатів за критеріями.

Пропонуємо використати таку таблицю (критерії визначають учасники проекту, але їх має бути не більше 4–5). Оцінити кандидатів за 5-бальною шкалою.

Приклад критеріїв оцінювання:

№	Name	Program		Responsible	Initiative	Able to solve problems	Good at english	Total
		Content	Mark (1–5)					
1		1 2 3						
2		1 2 3						
3		1 2 3						
4		1 2 3						
5		1 2 3						
6		1 2 3						

7.5. Провести вибори.

Очікуваний результат етапу: проведено вибори до органів самоврядування; учні навчилися оцінювати кандидатів за критеріями, продемонстрували причетність до справ шкільної громади (класного колективу).

8. Підбиття підсумків.

8.1. Оцінити проект у цілому.

8.2. Оцінка роботи групи.

Students in the group	Good things about the team work	Things, which we can do better as a team	Our team need practice at

8.3. Учитель оцінює проект за критеріями:

Activity	Max. points	Pupils' marks
Project ideas tree, table "Planning the project", group evaluation 3×1	3	
Writing individual program	3	
Presentation	3	
Evaluation of the speakers	3	
Additional points for the group work	1–2	
Total	12	

Додаток 1

1. Read the text "Elections in the class".

"Elections in the class"

It was Monday. Sandra came into the classroom. Her classmates discussed something.

"Class elections are on Friday!" said her best friend Lisa. "You should run for a class president".

"You have done a lot of useful things in the class", added Anthony, — "and I would vote for you!"

"Thanks", Sandra said, "It is a great idea".

Before next lesson Julia said to Sandra in a quit voice:

“I would like to run for a class secretary. But I am afraid that students will not vote for me. Can you help me?”

“I am sure you will be a good class secretary, so I will be glad to be your campaign manager!”

“Thank you very much, Sandra. You are my true friend”.

After school girls were going to the Julia’s house to make posters, but Lisa asked them to help her with English and they decided to make posters next day.

They couldn’t make posters on Tuesday. Alex, the editor of the class paper asked them to make a poster “Free word”, where all students of the class may say what they think about class elections. And girls have done that.

But on Wednesday they couldn’t make posters because something unusual happened. There was a newcomer in the class. It was a girl. Her name was Rachel. Rachel asked Sandra and Julia to show her the school. After classes they have visited a library and a gymnasium, showed a computer and a musical class, they have walked around the school and sport ground.

Next day was Thursday. There was a sport competition.

“Please, Sandra, can you help us? A girl from our team has caught a cold we need someone to take part in a running competition”, asked the captain of the sport team.

“Certainly. I know who can run very fast. It’s Julia”. Julia agreed to take part in the competition. After school they went to the sport ground for running. Julia ran faster then others and her team was the winner.

“The class elections are going to be tomorrow, but Julia have no posters yet”, thought Sandra when she came home, “I know what should I do”. And she made a poster and showed all good things that Julia did.

Next day was Friday, the election day. Candidates made their speeches. Every pupil said some words. Sandra showed the poster and said:

“This poster is about Julia, how she helps others and why you should vote for her”.

Pupils voted.

“Thank you for the poster and the speech”, said Julia.

It was the time to count voices and say who were the winners.

“My congratulations to Sandra and Julia”, said the teacher. “Pupils in the class think that Sandra would be a perfect president and Julia — a very good secretary, they always help other people and they are real friends”.

- 1) Who became the class president? (*Sandra*) Who wanted to run for the secretary? (*Julia*)
- 2) Who became a campaign manager? (*Sandra*)
- 3) Who was an editor of the class newspaper? (*Alex*)
- 4) Who was a newcomer at school? (*Rachel*)
- 5) Who can ran fast? (*Julia*)
- 6) Who said that Sandra and Julia are real friends? (*A teacher*)

2. Read again and answer the questions:

- 1) What events were there in the class? In the school? (*Elections, a poster “Free word” of the class newspaper; sport competitions*).
- 2) Why did Sandra do the poster for Julia? (*Sandra was a helpful girl and she thought that Julia could be a good secretary*).
- 3) What have Sandra done this week? (*Made a poster “Free word”, helped Lisa with the English task, made a poster for Julia, showed the school to the newcomer*).
- 4) Why did students in the class vote for Sandra? (*Students’ own opinion*)

3. Grammar practice

- 1) Put in the right order and put the phrases in Present Perfect.

- a) to hold elections
- b) to help with the English task
- c) to make the electing poster
- d) to hold the class discussion about class elections
- e) to make a poster “Free word”
- f) to take part in a sport competition
- g) to show the school to the newcomer

Відповідь: d, b, e, g, f, c, a.

- 2) What have they done this month? Make sentences in Present Perfect.

This month Sandra and her friends ___ (do) a lot of things at school. They ___ (organize) Graffiti competition and ___ (display) the pictures in the school hall so all pupils of the school ___ (see) them. Then they ___ (help) to young break dancers to organize “Jam”. They ___ (discussed) different aspects of this competition ___ (invite) teams from other schools. Then they ___ (interview, make reports, take photos and prepare materials) for the next issue of the school newspaper.

Відповідь: This month Sandra and her friends have done a lot of things at school. They have organized Graffiti competition and have displayed the pictures in the school hall so all pupils of the school have seen them. Then they have helped young break-dancers to organize “Jam”. They have discussed different aspects of this competition and invited teams from other schools. Then they have interviewed, made reports, taken photos and prepared materials for the next issue of the school newspaper.

4. Discussion

- 1) Why did they do all these things?
- 2) What should the class president do?
- 3) What characteristics from the list below do you think are most important for the class president? Secretary? Add your own characteristics if you want. What does it mean to be responsible?
Use these structures: I think a class president should be... because...
I think class secretary have to... because...

Responsible Sociable Creative Punctual Tolerant	Active Initiative Helpful Patient Fair	have problem solving skills be careful about details be good organized be a leader be objective
---	--	---

5. Imagine, that you are going to run for the class president. What poster would you make? (Work in a group of 4 or 5).
6. Prepare the speech for the person, who runs for a position of a class president, using structure to be going to.
7. Evaluate speakers:
8. Group evaluation of the project

Додаток 2

1. Project ideas
2. Planning the project

Structure of the project	Plan	Needs

Hi — палінню! (No smoking!)

Рівень володіння англійською: середній (A2) — рубіжний (B1).

Вік: 12–17 років.

Тип проекту: колективний інформаційний.

Цілі:

- формувати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах теми «Охорона здоров'я»;
- вживати лексику з теми «Шкідливий вплив паління на здоров'я»;
- створити умови для висловлювання учнями своїх думок щодо проблем та шляхів їх розв'язання;
- навчити обґрунтовувати власні думки і твердження;
- виховувати розуміння того, що паління шкідливе для здоров'я;
- формувати причетність до справ шкільної громади;
- навчити проводити опитування серед однолітків.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): проведено опитування щодо проблеми паління серед підлітків.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (додатки 1, 2)

Коментарі: цей проект середньої тривалості. Перед учасниками проекту постає питання, яку мову використовувати. Вони мають вирішити це разом з учителем, значною мірою це залежить від їх рівня володіння англійською. Консультації вчителя будуть доречними як на етапі планування і розробки опитувального листа, так і на етапі аналізу даних і підготовки презентації. Якщо учні не мають досвіду проведення опиту-

вання, вони можуть зробити це у своєму класі, але тоді необхідно організувати роботу в групах, починаючи з етапу планування. Кожна група має розробити власний лист опитування. Крім того консультації вчителя будуть необхідні на всіх етапах виконання проекту. Для проведення опитування в масштабах школи необхідно узгодити його з адміністрацією. Якщо проект виконується учнями основної школи, які недостатньо знайомі з проектною роботою, вчитель має допомогти їм визначити важливість проблеми.

Більш докладно з рекомендаціями щодо проведення опитування ви можете ознайомитись, звернувшись до проекту «Опитування “Дотримання права дитини на вільне висловлювання”».

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Провести заняття “How much do you know about smoking?” (додаток 1).

1.2. Додатково вчитель може провести рольову гру (додаток 2).

Очікуваний результат етапу: учні зосередили увагу на тематиці проекту, з'ясували, чому підлітки починають палити, можливі наслідки паління, познайомилися з прикладом здійснення проекту.

2. Збирання ідей для проекту.

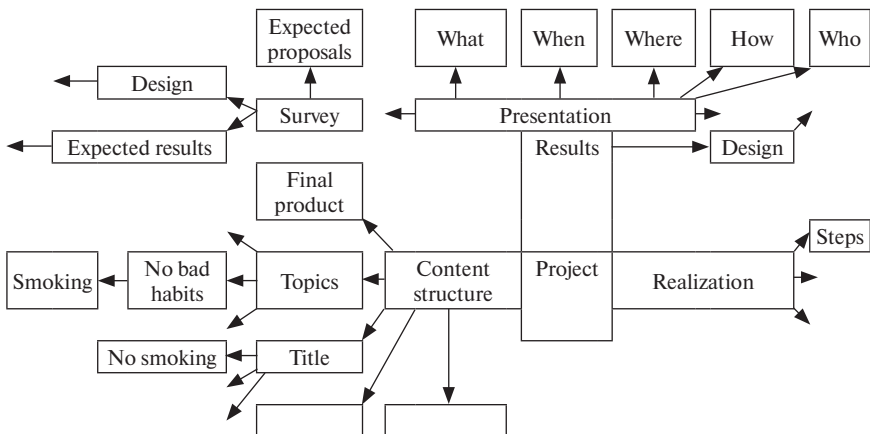
2.1. Визначити проблему, на розв'язання якої буде спрямовано проект.

Можлива проблема: підлітки починають палити, завдаючи шкоди собі й оточуючим, недооцінюють шкідливість наслідків паління.

2.2. Зібрати і структурувати ідеї для проекту щодо змісту, кінцевого результату, структури, здійснення, оформлення, презентації тощо.

Орієнтовна схема ідей проекту “No smoking”,

кінцевим результатом якого є опитування підлітків щодо паління

- 2.3. Якщо учні не можуть визначитися, яким буде кінцевий результат проекту, запропонуйте їм провести опитування щодо запобігання палінню.
Очікуваний результат етапу: визначено проблеми, складено схему ідей проекту; учні навчилися структурувати ідеї для колективного інформаційного проекту “No smoking”.
3. Планування роботи.
 - 3.1. Визначити остаточно структуру, кінцевий результат проекту та аудиторію для опитування. У нашому прикладі — опитування підлітків. Яку саме групу підлітків обрати для опитування, вирішують самі учасники проекту. Це можуть бути учні одного віку.
 - 3.2. Розробити лист опитування.
 - 3.3. Скласти план роботи над проектом (спланувати роботу, розподілити обов’язки, визначити потреби).
 - 3.4. Отримати консультації вчителя.
 - 3.5. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (*див. пункт 7.4*).
Очікуваний результат етапу: сплановано роботу за проектом; учні розробили опитувальний лист, склали план виконання проекту.
4. Основна робота за проектом.
 - 4.1. Провести опитування згідно з опитувальним листом.
 - 4.2. Підбити підсумки.
Очікуваний результат етапу: проведено опитування та підбити підсумки; учні навчилися проводити опитування однолітків.
5. Пропозиції щодо розв’язання проблеми.
 - 5.1. Створення пропозиції (робота в групах): сформувати групи; проаналізувати дані; обговорити пропозиції щодо розв’язання проблеми; зробити аналіз, написати пропозиції щодо розв’язання проблеми (індивідуально, письмово).
 - 5.2. Узгодити пропозиції в групі.
 - 5.3. Проконсультуватися з учителем. Вчитель надає консультації, відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.
 - 5.4. Презентувати класу роботу груп, обговорити її та дійти згоди щодо пропозицій.
 - 5.5. Оформлення результатів опитування, їх аналізу, пропозицій щодо розв’язання проблеми.
Очікуваний результат етапу: проаналізовані дані, складені пропозиції; учні навчилися аналізувати дані опитування, складати рекомендації відповідно до їх результатів.

6. Підготовка та презентація результатів проекту.

6.1. Підготувати презентацію.

6.2. Результати опитування можуть бути представлені адміністрації, шкільному парламенту, на зборах, лінійці.

6.3. Надрукувати результати опитування в шкільному віснику або вивісити на дошці оголошень.

Очікуваний результат етапу: презентували проект громадськості. Учні продемонстрували причетність до справ громади, зацікавленість у покращенні шкільного життя.

7. Підбиття підсумків.

7.1. Оцінити проект у цілому (у групі або індивідуально).

- Useful things are...
- I feel good about...
- I need practice at...
- What would you change?
- What activities do you like best?
- What ideas for the new projects do you have?

7.2. Оцінити свою роботу за проектом (індивідуально).

I know harmful effects of smoking	1	2	3	4	5
I know words and expressions on the topic	1	2	3	4	5
I can write about my attitude to smoking	1	2	3	4	5
I can do the survey	1	2	3	4	5
I can give recommendations and present my work	1	2	3	4	5

7.3. Обговорити можливу тематику майбутніх проектів.

7.4. Провести зовнішнє оцінювання.

Учитель оцінює проект за критеріями:

Activity	Max. points	Pupils' marks
Task 1, 2, 3	1–3	
Why do teenagers start smoking?	1–3	
Analyses and proposals	1–3	
Presentation and evaluation of the project	1–3	
Additional points	1–2	
Total	12	

Додаток 1

How much do you know about smoking?**(Як багато ви знаєте про паління?)**

1. Match words or expressions with the definitions. (Доберіть визначення до слів та виразів.)

1) Side stream smoke	a) a person who does not smoke; a railway carriage where smoking is not allowed;
2) To smoke	b) the smoke that smoulders (тліти) off the end of a cigarette when the person is smoking;
3) Non-smoker	c) having a strong need for things that are bad for your health;
4) Passive smoking	d) poisonous chemical, which provides the taste and effect of tobacco;
5) Chain-smoke	e) to smoke cigarettes continually. Light each new one from the previous one;
6) Nicotine	f) the breathing in of smoke from the cigarettes that other people are smoking; it is almost as harmful to health as smoking yourself;
7) Addicted to	g) against smoking;
8) Anti-smoking	h) to breathe in smoke from burning tobacco

Bіdновіdи. 1-b; 2-h; 3-a; 4-f; 5-e; 6-d; 7-c; 8-g.

2. Put the missing words: smoking (3), smoke (8), non-smokers, smoker.

What is Passive Smoking?

Passive __1__ is the process of breathing in of __2__ from the cigarettes that other people are __3__. That causes __4__ to inhale (вдихати) __5__. Some of the __6__ they inhale is known as “sidestream __7__”. It is the __8__ that smoulders (тліти) off the end of a cigarette, cigar, or pipe when the person is __9__. This __10__ has neither passed through a filter nor through the lungs of a __11__ and is therefore extremely potent (міцний), containing more tar, nicotine, particles, and gases than inhaled __12__. Side stream __13__ can cause respiratory distress and allergic reactions, as well as lung cancer.

Bіdновіdи. 1— smoking; 2 — smoke; 3 — smoking; 4 — non — smokers; 5 — smoke; 6 — smoke; 7 — smoke; 8 — smoke; 9 — smoking; 10 — smoke; 11 — smoker; 12 — smoke; 13 — smoke.

3. Listening “How much do you know about smoking?”

- 1) Smoking is now known to cause 10 types of cancer.
- 2) Tobacco kills more people each year than alcohol, murders, drugs, AIDS.
- 3) Smokers are more likely to get cold or flu than non-smokers.

- 4) If you don't start smoking before the age of 20 you probably won't ever start.
- 5) In the USA cigarette makers pay \$516 billion over 25 years for health care costs and anti-smoking education programs.
- 6) TV advertisements of cigarettes are forbidden.
- 7) Smoking doesn't cause heart problems and ulcer.
- 8) Cigarettes are only tested on animals.
- 9) Cigarettes are very addictive because it takes only 7 seconds to feel effect of nicotine in your blood.
- 10) Some years ago cigarette companies added extra nicotine to cigarettes to make them more addictive.
- 11) A lot of teenagers start smoking because they are not self-confident.
- 12) Smoking hurts a baby when a woman is pregnant.
- 13) Secondhand smoke is harmless.
- 14) For most people it is difficult to give up smoking.
- 15) Cigarette makers aim their advertising towards teenagers and children.
- 16) Everyone has the right to smoke wherever he wants.
- 17) 16 year old teenagers can buy cigarettes freely.

Відповіді:

True (+): 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15. False (—): 5, 7, 16, 17, 13.

Підраховують кількість невірних відповідей і визначають ступінь своєї обізнаності з цією проблемою:

- Less than 4 wrong answers: You know about smoking almost everything.
 - 4 — 8 wrong answers: Like most people you should know more about nicotine.
 - 9 — 12: you have to know a lot more about smoking. Be careful. Don't play with fire!
 - More than 13 wrong answers: hopeless! You can see nothing through the smoke.
4. Read "What do they think about smoking?" and answer the questions.
- 1) Who hates smoking?
 - 2) Who thinks that smoking is OK?
 - 3) Who thinks that it is an individual decision?
 - 4) Who thinks that it is difficult to give up smoking?

What do they think about smoking? What are your feelings about smoking?

N i c k, 18: I smoke as a lot of my friends do. I try to keep my breath fresh. But if somebody asked me not to smoke, I put out my cigarette.

A l e x, 17: Person can have a choice and make his or her own decision.

A lot of famous people smoke. You can reach success if you are either a smoker or a non-smoker.

Alexandra, 14: My Granddad smoked almost all his life. He died because of cancer of lungs. I don't want it happen to anyone else I love.

Olga, 16: People know about harmful effects of smoking. And it's up to you to decide whether you should smoke or shouldn't.

Vlad, 19: Neither my father nor me are smoking. I know it ruins the health and it's really bad.

Yana, 18: Smoking pollutes the air. I don't understand why people smoke in public when they know it bothers others.

Alex, 16: If you cannot control yourself you shouldn't start smoking. A lot of people say that they would be able to give up smoking at any time. And later they can't stop. One of my friends smokes 20 cigarettes a day and spends a lot of money for it.

5. Writing. What do you think about smoking?

6. Reading. Why do teenagers start smoking? (Чому підлітки починають палити?)

1) Brainstorming. Why do teenagers start smoking?

2) Read the text and say which reasons are mentioned.

3) Put the steps in the order:

A) Wrote the article.

B) Discussed the problem.

C) Made the survey.

D) Held the studio of Civic education and public journalism (Студія громадянської освіти та журналістики).

E) Analysed the results.

F) Planning the action.

Відповіді. 1 — d; 2 — b; 3 — f; 4 — c; 5 — e; 6 — a.

7. Answer questions.

a) At what age do teenagers start smoking?

b) Who buys them cigarettes?

c) What does Alexander think about the problem?

Alexander: "NGO (Non-government organization) "Communication without borders" holds the studio of Civic education and public journalism. Young journalists discussed the problem "Smoking and teenagers; why do teenagers start smoking?" Some of the reasons are: they are not confident, they want to be opposite the adults, they think it is cool, they don't know the harmful effects of the smoking. Often they can't say "no", when they are suggested a cigarette. Sometimes they think it will help them to communicate. We decided to plan the action on educating teenagers about smoking. We studied the situation in our town by making a short survey. Its aim was to pay attention of the community to the problem. That is why I wrote an article and put the results of the survey into the newspaper "Misto". We asked two questions to the

teenagers who smoked: “At what age did you start smoking?” and “Who buys you cigarettes?”. Then we analyzed the results of the survey. Most of the teenagers answered that they started smoking at the age of eleven or twelve. But some of them started smoking at the age of seven. 97% all those who were asked said that they bought cigarettes by themselves at the kiosks of the town. I think that local authorities should be stricter to the businessmen who break the law selling cigarettes to children. At the other hand community should be more active in protection of childrens’ rights to healthy living”.

Bіdnovіdі. a) 11—12; b) themselves; c) He thinks that local authorities should be stricter to the businessmen who break the law selling cigarettes to children.

Додаток 2

Role-play “Debating anti-smoking program”

Congress of Futureland is debating Project proposal of anti-smoking program that is suggested by “Non-smokers society”, which has such demands:

- Forbidding smoking in the bars.
- No T-shirts, caps, plastic bags with cigarette logos.
- To ban smoking in establishments.
- Smokers must live alone in special places.
- Cigarette makers pay \$700,000,000 over 20 years for health care and education programs.
- No advertisements in Mass Media.

Roles for the students: Congressmen (some of them are smokers), representatives of cigarette companies, active members of the “Non-smokers society”, and experts (representatives of the human rights protecting groups)

Розділ 2

ПРОЕКТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Світ підлітків (Teenagers' world)

Рівень володіння англійською: середній (A2), рубіжний (B1).

Вік учасників: 13–16 років.

Тип проекту: інформаційний колективний (творчий).

Цілі:

- опрацювати тему в межах особистісної сфери спілкування (розповідь про себе, свої уподобання, дозволя та ін. за вибором учнів);
- описувати види діяльності, в яких учень бере участь, висловлювати свої враження та ставлення до осіб, явищ;
- демонструвати володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років;
- засвоїти форми участі громадян у житті суспільства (зокрема, у шкільній громаді);
- формувати вміння вільно висловлювати власні думки;
- виховувати розуміння неповторності кожної особистості та дотримання права дитини на вільне висловлювання;
- розвивати навички роботи над колективним проектом та вміння отримувати інформацію з різних джерел (ЗМІ, Інтернет, шкільна адміністрація);
- формувати вміння застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, ураховуючи інтереси інших.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): створено газету (вісник) школярів.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (додаток 1), розробляє критерії оцінювання.

Коментарі: проект «Світ підлітків» спрямований на створення газети школярів (вісника). Здійснення цього проекту допоможе підготувати учнів до створення шкільної газети або до роботи в уже існуючій. Особливістю проекту є те, що учні самі вибирають тематику занять, що об'єднані однією темою «Teenagers' world». Ми не акцентуємо увагу на конкретному змісті газети школярів, тому що він визначається самими учасниками проекту в процесі його здійснення. Необхідно зазначити, що цей проект можна здійснювати також з дітьми 11–12 років, але необхідно при цьому запропонувати підготовче заняття відповідно до їх віку і рівня володіння мовою. Проект можна здійснювати в позаурочний час, під час проведення літньої школи чи гуртка або на уроках англійської мови. Газета (вісник) може бути стіннівою, роздрукована на при-

нтері, чи навіть у комп'ютерному варіанті. Більш докладно створення шкільної газети описано у відповідному проекті «Шкільний вісник».

Проект оцінюється лише в тому випадку, коли він є складовою навчального процесу, тобто газета створюється на уроках англійської мови. Створення матеріалів кожного випуску може оцінюватися окремо. Схема оцінювання може бути іншою, але важливо заздалегідь ознайомити учнів з критеріями оцінювання, які розробляє вчитель.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Провести заняття “Teenagers’ world” (додаток 1).

Очікуваний результат етапу: створено дружню атмосферу; учні зосередили увагу на тематиці проекту, опрацювали розповідь про себе, свої уподобання та пріоритети.

2. Ідеї для проекту.

2.1. Визначити та обґрунтувати проблему, на розв'язання якої буде спрямовано проект.

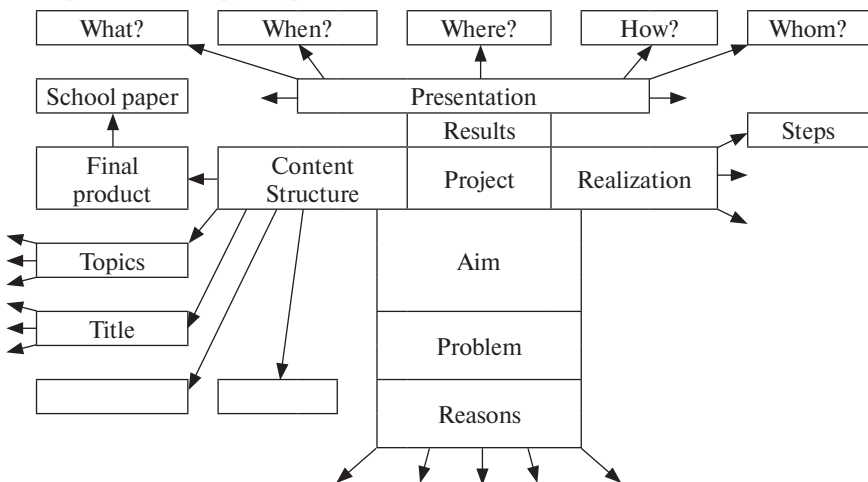
Наприклад, шкільна газета може допомогти у розв'язанні проблем, пов'язаних із реалізацією права учнів на вільне висловлювання, донесення до громадськості їх поглядів на шкільні проблеми, проблеми підлітків.

2.2. Визначити проблеми, з якими зіштовхуються підлітки, та визначити тематику, що цікавить учнів.

2.3. Зібрати ідеї для проекту шляхом мозкового штурму: якою має бути газета, що саме в ній буде висвітлюватися, основна мета, назва тощо.

2.4. Структурувати ідеї.

Орієнтовна структура:

Очікуваний результат етапу: визначено проблеми, зібрано і структуровані ідеї для проекту. Учні визначили проблему, на розв'язання якої спрямовується проект.

3. Планування роботи.

3.1. Створити остаточну концепцію газети: мета, форма випуску, рубрики тощо.

3.2. Обговорення назви газети.

Кожен учень має висловити свою пропозицію. Коли всі пропозиції записані, проводиться голосування. Кожен учасник може вибрати 2–3 назви. Таким чином визначаються найбільш популярні назви майбутньої газети, що отримали найбільшу кількість голосів. Після цього слід перейти до другого етапу голосування. Кожен з учасників голосує тільки за одну назву. Вибирається та пропозиція, яка отримала підтримку більшості. Якщо група поділилася на дві частини і кожна з них не хоче прийняти протилежну сторону, можна запропонувати зробити ці назви заголовками рубрик, і ще раз подумати про загальну назву для газети. Але якщо учні не дійшли остаточної згоди, вам прийдеється повернутися до попереднього етапу, і знову шляхом мозкового штурму пропонуються назви для газети, які б могли об'єднати учнів, що будуть її створювати.

3.3. Описати проект за схемою.

3.4. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання.

3.5. Спланувати роботу та розподілити обов'язки.

Приклад схеми плану

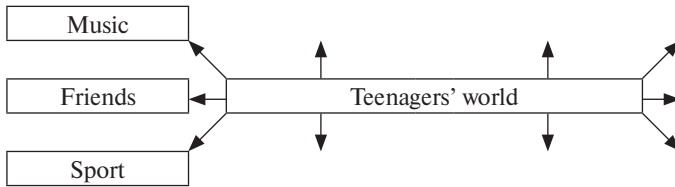
№	Кроки (steps)	План (plan)	Відповідальні (responsibility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час виконання проекту)

3.6. Спланувати заняття «Світ підлітків»: зробити діаграму і вибрати теми для вивчення і обговорення. Ця тематика стане основою для вивчення, обговорення та висвітлення в газеті школярів.

“Teenagers’ world”

What do you think “teenagers’ world” is? Make a diagram (see page 89)

Очікуваний результат етапу: створена концепція газети, проект описаний за схемою, спланована робота за проектом. Учні навчаються застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, описувати проект за схемою. Учні навчаються поважати право дитини на вільне висловлювання.

4. Проведення занять та обговорення проблем.

Створення матеріалів для наступних випусків газети. Починаючи з цього етапу наступна діяльність буде повторюватися відповідно до кількості випусків газети.

Очікуваний результат етапу: проведені заняття, створені матеріали для газети школярів; учні опрацювали теми за вибором в межах особистісної сфери спілкування. Учні вчаться отримувати інформацію з різних джерел, використовувати ЗМІ, Інтернет-ресурси.

5. Консультації.

5.1. Провести консультації з однолітками (робота в групах). Учні в групах знайомляться зі створеними матеріалами, дають аргументовані поради щодо їх поліпшення.

5.2. Учитель відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.

5.3. Обговорити випуск шкільної газети та дійти згоди щодо її матеріалів.

Очікуваний результат етапу: відстежено виконання проекту, скоригована робота; учні демонструють готовність до конструктивного діалогу з учителем і партнерами, внесення змін, якщо це необхідно.

6. Створення остаточного варіанта проекту та його оформлення.

6.1. Обговорити випуск шкільної газети та дійти згоди щодо її матеріалів.

6.2. Дібрати ілюстрації, фотографії.

6.3. Оформити проект.

Оформленням може займатися окрема група, або кожна група працює над своєю сторінкою газети школярів.

Очікуваний результат етапу: створена газета школярів; учні навчилися описувати види діяльності, в яких вони беруть участь, висловлювати свої враження та ставлення до осіб, явищ тощо.

7. Підготовка і презентація результатів проекту.

7.1. Обговорити план презентації (де, коли, в який спосіб тощо).

7.2. Презентувати випуск.

7.3. Вивісити для огляду, роздати, розмістити на сайті тощо.

Очікуваний результат етапу: учні презентували випуск газети; продемонстрували володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років, закріпили вміння брати участь у волонтерській діяльності шкільної громади, оволоділи способами отримання інформації з різних джерел (ЗМІ, Інтернет, шкільна адміністрація тощо).

8. Підбиття підсумків та оцінювання.

8.1. Оцінити проект у цілому (у групі або індивідуально).

- Useful things are...
- I feel good about...
- I need practice at...
- What would you change?
- What activities do you like best?
- What ideas for the new projects do you have?

8.2. Оцінювання вчителем.

Додаток 1

“Teenagers’ world” («Світ підлітків»)

1. Every student tells the group her / his name and what she / he likes.

Alex — Apples. I am Alex. I like Apples.

Ask somebody to repeat everything.

- 1) Brain storming. How do teenagers like spending their free time?
- 2) Reading task

A) Read and fill in the table.

Name	Likes	Dislikes	What they think is typical for teenagers
Alexandra			
Alex			
Sasha			

B) Answer the questions. What is common for these teenagers? What is special about each of them?

3. Vocabulary work

a) Choose phrases from the texts of what students liked and disliked. Put them in the order:

I love.....I hate

b) Complete the sentences about yourself using these expressions.

4. Discussion. “What is a typical teenager like?”

5. Writing (home task). Write about yourself for the paper. (Запропонуйте учням не тільки написати про себе, але й супроводити лист своєю фотографією.)

Alexandra. A lot of teenagers imitate each other. They talk about the same things, like listening to the same music and wearing the same clothes. If someone does different things, they look at him or her weirdly. As for me that's not good. And as community develops this aspect changes and everyone wants to be special. I like to be original, to have my own style without looking at others. My hobby is foreign languages: English, French and Spanish. Especially I like discussing different issues in English. I like to write for the newspaper and I do an English language heading on Teenage Page in the local newspaper. All these things I can do in the frames of children-youth organization "Communication without borders". Also I am interested in psychology. I am sure it will be very useful for my future life and job. I don't think I am a typical teenager but I am really fond of music, B-dance and I love communicating with friends like other teenagers.

Alex. A lot of teenagers in our town smoke, some of them drink. I think it is very bad. Teenagers like watching TV and watch it a lot. Very often they have problems: they don't like studying and going to school and their parents and teachers don't understand them. I am interested in computers and I know English language enough to work on Internet and communicate through it. I have been editing Teenage Page in the newspaper "Misto" for three years. Also I am an active member of the youth organization "Communication without borders" and it gives me an opportunity to attend seminars and trainings. I like playing football with my friends.

I think I'm not a typical teenager because I like studying and I have the aim in my life. But like other teenagers I watch TV a lot. When I have time, I go for a walk, play football or dance Break dance.

Sasha. All teenagers are individuals but they have common features at the same time. Most of them realise that education is one of the most important things in their lives, when they finish their studies at school. They like entertainments: cinema, disco, pop concerts etc. Sometimes they start smoking, try alcohol and even more. Some teenagers keen on playing computer games or their mobile phones.

I love communicating with my friends and I enjoy picnics in the forest, trips to the seaside and studying English language as many other teenagers. But I have special interests too. It is not typical for teenagers in my school. I am fond of writing for the newspaper and making video. I am quite good at these activities. I spend a lot of time participating in activity of the children-youth organization "Communication without borders", we make video films on Civic Education and create materials for the Teenage Page in local newspaper.

Додаток 2

Project description (sample):

Title: Teenagers' world

Problem description: students' opinions are not always taken into consideration at school; their right to express their views freely is limited;

Aim: to provide ways of expressing student's views freely by creating school newspaper

Steps:

Step I: Teenagers' World classes

Step II: Planning school paper

Step III: Creating school paper

- Create materials
- Discuss created materials
- Edit and design materials
- Create final variant of the paper

Step IV. Presentation

Step V. Summing up results

Сам собі режисер

(Let's make video film by ourselves)

Рівень володіння англійською: рубіжний (B1).

Вік учасників: 15–17 років.

Тип проекту: колективний, творчий.

Цілі:

- формувати лінгвістичні та мовленнєву компетенції в межах особистої, освітньої сфер спілкування (тематика ситуативного спілкування “School”, “School life”, “My friends and me” та ін. за вибором учнів), закріпити вміння вживати Past Tenses.
- демонструвати володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років;
- формувати навички роботи над колективним проектом і основи ефективної комунікації;
- розвивати навички брати участь у волонтерській діяльності шкільної громади;
- учні навчилися критично сприймати інформацію та аналізувати її;
- розвивати вміння вільно висловлювати свої думки, аргументовано обґрунтовувати свою соціальну позицію;
- розвивати креативність, створювати нові тексти та готувати їх до відеопрезентації.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): створено відеофільм.

Учитель заздалегідь готує: вибірку навчального відео про підлітків, готує завдання до нього.

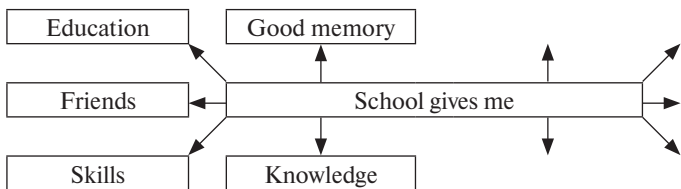
Коментарі: проект спрямований на створення відеофільму про життя підлітків. Він може стати продовженням проекту «Світ підлітків». Крім того вчитель може використати додаток до проекту для того, щоб розпочати роботу над проектом «Чи легко бути підлітком?». Також можна використати уривки з навчального відео або відеокасету випускного класу, заздалегідь склавши запитання до нього. Необхідно зазначити, що цей проект можна здійснювати також з дітьми 13–14 років, але при цьому необхідно запропонувати підготовче заняття відповідно до їх рівня володіння мовою.

Ми не визначаємо конкретний зміст відео тому, що це визначається самими учасниками проекту. Проект можна здійснювати в позаурочний час, під час проведення літньої школи чи гуртка або на уроках англійської мови.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

- 1.1. Учні мають розповісти про себе: про те, що вони вміють краще за все.
- 1.2. Запропонуйте їм уявити, що вони зустрілися з однокласниками через 20 років і мають розказати, якою їм запам'яталася школа, що найбільше запам'яталося зі шкільного життя. У розповіді використовувати минулий час.
- 1.3. Запропонуйте учням таке завдання:
What do you think school has given you? Make a diagram.

1.4. Робота з навчальним відео.

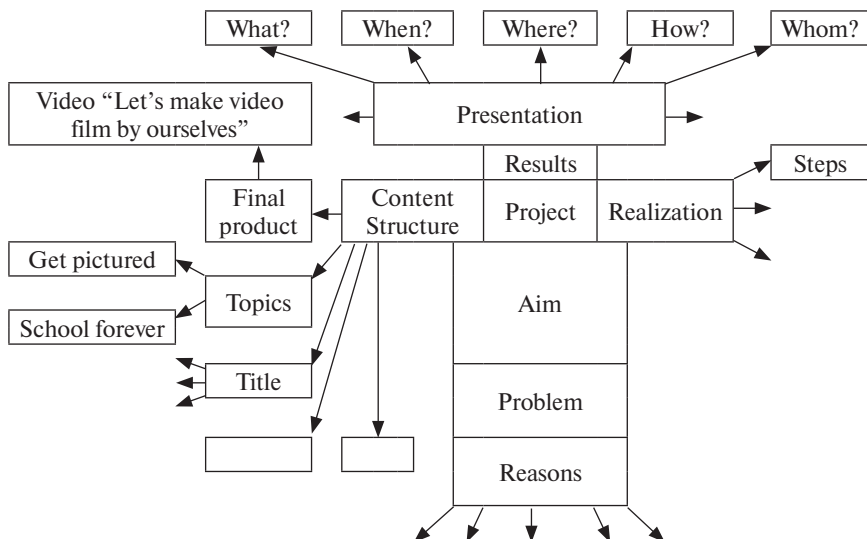
Очікуваний результат проекту: створено дружню атмосферу; учні зосередили увагу на тематиці проекту, склали розповідь про школу та шкільне життя, закріпили вміння вживати Past Simple.

2. Ідеї для проекту.

- 2.1. Визначити проблему, на розв'язання якої буде спрямовано проект.

11 клас — випускний, це останній рік у школі, і є потреба на згадку про себе вчителям підготувати подарунок. Ми пропонуємо зробити відеосюжет, в якому учні не тільки розповідають про себе, але й пропонують роздуми про те, що для них є школа, яким чином можна її покращити. Кінцевий результат — створення відеосюжету.

- 2.2. Зібрати ідеї щодо структури, змісту, презентації тощо. Виконати цю роботу індивідуально (письмово).
- 2.3. Опрацювати ідеї в групах, структурувати, а потім представити класу та обговорити.

Очікуваний результат етапу: визначені проблеми, зібрані й структуровані ідеї для проекту; учні навчаються основ ефективної комунікації та залучаються до волонтерської діяльності, спрямованої на покращення справ у шкільній громаді.

3. Планування роботи.
 - 3.1. Створити остаточну концепцію відеосюжету.
 - 3.2. Зробити опис проекту
 - 3.3. Створити перший варіант сценарію. Позначити основні моменти, важливі для подальшої роботи груп. Це творчий проект, тому цілком можливо, що до сценарію будуть вноситися зміни, він вдосконалюватиметься в процесі роботи.
 - 3.4. Сформувати групи, спланувати роботу в групах: розподілити обов'язки, визначити потреби тощо (див. *схему планування*).

Схема планування:

№	Кроки (steps)	План (plan)	Відповідальні (responsibility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час виконання проекту)

- 3.5. Узгодити роботу груп.
- 3.6. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 7.2).
Очікуваний результат етапу: описаний проект, створений перший варіант сценарію, спланована робота; учні навчилися створювати опис колективного творчого проекту.
4. Основна робота.
 - 4.1. Розробка сценарію (у групах).
 - 4.2. Написати свої слова (індивідуально).
 - 4.3. Підготувати виступи.
 - 4.4. Узгодити роботу та провести репетицію зйомок відео.
Очікуваний результат етапу: підготовлені виступи, проведена репетиція; учні навчилися критично сприймати інформацію та аналізувати її.
5. Консультації учнів з учителем індивідуально та в групах. Учитель відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоординувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.
Очікуваний результат етапу: узгоджена робота в групах, відстежено хід виконання проекту; учні продемонстрували готовність до конструктивного діалогу з учителем і партнерами, вносити зміни, якщо це необхідно.
6. Створення остаточного варіанта відеосюжету та його оформлення.
 - 6.1. За потреби внести корективи в роботу.
 - 6.2. Зняти і змонтувати відео.
 - 6.3. Зробити записи необхідної кількості касет. Записати на диск, якщо відео знімали на цифрову відеокамеру.
Очікуваний результат етапу: створений відеосюжет, зроблено необхідну кількість записів; учні продемонстрували володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років, навчилися створювати нові тексти та готувати їх до відеопрезентації.
7. Підготовка і презентація результатів проекту.
 - 7.1. Обговорити план презентації (де, коли, в який спосіб, кого запросити тощо)
 - 7.2. Презентувати відео.
 - 7.3. Подарувати копії школі, класному керівнику.
Очікуваний результат етапу: презентовано відео, продемонстрували вміння вільно висловлювати свої думки, аргументовано обґрунтовувати свою соціальну позицію; учні демонструють уміння брати участь у волонтерській діяльності шкільної громади.

8. Підбиття підсумків та оцінювання.

Проект оцінюється вчителем лише в тому випадку, коли він є складовою навчального процесу (відео створюється на уроках англійської мови).

7.1. Оцінити проект у цілому (у групі або індивідуально).

- I feel good about...
- I need practice at...
- What do you like most of all?
- What difficulties did you have? How did you overcome them?
- What would you change?

7.2. Учитель оцінює проект за критеріями:

Робота за проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Опис проекту та план	3	
Розробка сценарію (письм.)	3	
Розповідь про себе	6	
Заохочувальний бал	1–2	
Загальний бал		

Додаток

Project description (sample):

Title:

Problem description: students often don't have initiative in preparing for the school events.

Aim: to involve young people into preparing events by doing projects "Let's make video film by ourselves".

Steps:

Step I. Planning stage

1. Project description.
2. Creating a draft of the scenario.
3. Planning in groups, determining needs.
4. Coordinating efforts of the groups.

Step II. Developing scenario

1. Creating a draft of the group scenario.
2. Preparing writing materials, speeches, etc
3. Consulting and correction.
4. Practicing.

Step III.

1. Making video.
2. Copying.

Step IV. Presentation of the project.

1. Planning presentation.
2. Preparing for the presentation according to the plan (Speeches, music, inviting guests etc.).
3. Presenting project, watching video.
4. Spreading copies of video.

Step V. Summing up the results of the project.

Створення екологічної громадської організації (Creation of the ecological civic organization)

Рівень володіння англійською: рубіжний (B1).

Вік: 13–17 років.

Тип проекту: колективний соціальний.

Цілі:

- розвивати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах теми «Людина і довкілля»;
- розглянути екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання;
- виховувати розуміння того, що кожен може зробити свій внесок у захист навколишнього середовища, зокрема, залучившись до акцій громадських організацій демократичної спрямованості;
- розвивати вміння вільно висловлювати свої думки, аргументовано обґрунтовувати свою соціальну позицію, визначати власне ставлення до негативних явищ;
- навчити свідомо обирати способи розв'язання проблеми;
- розвивати навички роботи над груповим проектом, навички критичного мислення.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): створено модель екологічної громадської організації, проведено акції, спрямовані на захист довкілля.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал.

Коментарі:

Запропонуйте учням створити модель громадської організації або ініціативну групу, яка б могла розв'язати ту чи іншу екологічну проблему, або спланувала і провела екологічну акцію, спрямовану на це. Проект опрацьовується в малих групах, а потім презентується класу. Це можуть бути незалежні проекти або окремі частини одного проекту. В останньому випадку необхідна велика узгоджувальна робота. Особливість цього проекту полягає в тому, що він складається з двох частин: перша частина виконується як навчальне завдання, друга частина — практична (проведення акції). Мова, якою здійснюється заключна акція, може вибиратися згідно з обставинами.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.
 - 1.1. Виконати завдання (*додаток, завдання 1, 2, 3*).
 - 1.2. Визначити екологічні проблеми (глобальні, національні, регіональні, місцеві), показати шляхи їх розв'язання.
 - 1.3. Обговорити питання «Що означає піклуватися про навколишнє середовище».
Очікуваний результат етапу: учні зосередили увагу на тематиці проекту, опрацювали тематику «Людина і довкілля», з'ясували, що означає піклуватися про навколишнє середовище, закріпили вміння вживати модальні глаголи (should, must).
2. Ідеї для проекту.
 - 2.1. Визначити можливі проблеми, у розв'язання яких учні можуть зробити свій внесок (робота в групах, презентація, обговорення).
 - 2.2. Зібрати й обговорити ідеї щодо мети, змісту, кінцевого результату, структури, здійснення, оформлення проекту, можливих акцій громадської організації, презентації проекту тощо.
 - 2.3. Структурувати ідеї зібрані для проекту.
Очікуваний результат етапу: зібрали та обговорили ідеї для проекту, структурували їх, визначили проблеми, на розв'язання яких може бути спрямований проект; учні навчилися вільно висловлювати свої думки з тематики проекту.
3. Планування роботи.
 - 3.1. Визначити остаточно, яким буде кінцевий результат проекту, з яких частин він буде складатися.
 - 3.2. Опрацювати чітку структуру проекту. У нашому прикладі — це екологічна громадська організація. Учитель може запропонувати схему проекту: учні визначають назву організації, її мету, проблему, на розв'язання якої буде спрямовано акцію, планують дії. Це може бути випуск плакату або листівки, оформлення стенду; розповсюдження інформації про загрозу навколишньому середовищу, шкідливість спалювання листя чи необхідність сортувати сміття; виготовлення попереджувальних знаків про заборону смітити; написання статті в місцевій газеті, листа до місцевих органів влади чи адміністрації школи; організація концерту чи підготовка вистави; висаджування дерев, квітів тощо.
 - 3.3. Спланувати роботу в групах:
 - скласти плани в малих групах;
 - презентувати й обговорити плани груп;
 - проконсультуватися з учителем (учитель відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати

ти роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі і допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом);

- внести зміни, якщо це необхідно.

3.4. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 6.3).

Очікуваний результат етапу: склали плани роботи груп; навчилися свідомо обирати способи розв'язання проблеми, створювати опис колективного творчого проекту.

4. Робота за проектом.

Учні виконують роботу згідно з планом.

Очікуваний результат етапу: виконана основна робота за проектом; учні навчилися аргументовано доводити свою соціальну позицію, визначати власне ставлення до негативних явищ.

5. Презентація результатів проекту.

Очікуваний результат етапу: підготовлена і проведена презентація; учні продемонстрували вміння вільно висловлювати свою позицію, розуміння того, що кожний може зробити свій внесок у захист навколишнього середовища, зокрема, долучившись до акцій громадських організацій демократичної спрямованості.

6. Підбиття підсумків.

6.1. Оцінити проект у цілому (індивідуально).

- What do you think about the project?
Useful things are... (Що було корисним...)
I feel good about... (Мені сподобалось...)
I need practice at... (Мені потрібна практика в...)
- What would you change? (Що б ви змінили?)
- Which activities do you like best? (Які види діяльності вам сподобались найбільше?)

6.2. Учитель пропонує учням, що працювали в групах, заповнити таблицю.

Pupils in the group (учні)	Things we liked (речі, що сподобалися)	Difficult things (труднощі)	How we overcame difficulties (як ми долали труднощі)	Things we would change (що б ми змінили)	Suggestions for improvement (поради для поліпшення проекту)
1	1	1		1	
2					
3	2	2		2	
4					
5	3	3		3	
6					

6.3. Оцінювання вчителем.

Робота над проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Завдання підготовчого етапу	3	
Матеріали проекту	3	
Опис громадської організації	3	
Акція	3	
Заохочувальний бал	1–2	
Підсумковий бал	12	

Додаток 1

- Do you worry about the environment? Read and answer the questions, compare the answers with a partner.
 - If your friend suggested you to collect paper for recycling, what would you say?
 - You'll laugh and say: "What a crazy idea!"
 - You'll say: "What a great idea! Let's do it".
 - "It's a good idea, but I have no time".
 - You are eating an ice-cream, but there isn't a rubbish bin to put its wrapper in. What to do?
 - Throw it on the ground. It's not your fault there aren't enough rubbish bins.
 - It depends. If there is a lot of rubbish on the floor, you might "drop it accidentally".
 - Keep the wrapper until you see a bin.
 - You have made a lot of mistakes in the letter to your best friend. You need to cross things out — what to do?
 - To start the letter again on the new sheet of paper.
 - To continue writing.
 - To continue writing, but if you make any more mistakes, start again.
 - You buy some food in a shop. A shop assistant is going to put the things in a plastic bag. What do you say?
 - "No, thank you". (You have brought the bag from home.)
 - Nothing.
 - It depends if you can carry the things easily without the bag.
 - The ecology organization is going to plant trees in the park, but you have arranged to go to the cinema with your friend. What would you do?
 - You would go to the park.
 - You would go to the cinema.
 - You would go to the park with your friend.

- 6) It is very hot. You are thirsty. What would you buy?
a) A drink in non-recyclable plastic bottle.
b) A drink in a carton.
c) A drink in a glass bottle.
- 7) You are going to the forest. What would you do there?
a) You would like to observe animals, plants.
b) You would like to make a fire and have a barbecue.
c) You would like to go walking.

Add up your score:

1 a) — 1, b) — 3, c) — 2.	5 a) — 3, b) — 1, c) — 2
2 a) — 1, b) — 2, c) — 3	6 a) — 1, b) — 2, c) — 3
3 a) — 1, b) — 3, c) — 2	7 a) — 3, b) — 1, c) — 3
4 a) — 3, b) — 1, c) — 2	

Key:

7–10: You do not worry about the environment at all. You think pollution isn't your problem.

11–17: You probably care about the environment, but sometimes you prefer to do something else.

18–21: You definitely care about the environment. If more people in the world were as environmentally friendly as you, the planet would have fewer problems.

2. Put should, shouldn't, must, mustn't and then give your own suggestions.

- 1) We ___ pollute rivers
- 2) We ___ recycle paper
- 3) We ___ reduce air pollution
- 4) We ___ cutting down trees
- 5) We ___ protect wildlife
- 6) We ___ leave rubbish behind
- 7) We ___ use only unleaded petrol
- 8) We ___ burn leaves in our gardens
- 9) We ___ turn off lights
- 10) We ___ .
- 11) We ___ .
- 12) We ___ .

3. Environmental problems (global, national, regional, local).
What are environmental problems? Give the ways of solving.

Додаток 2

1. Ідеї для проекту.
2. Структура та план проекту.

Відновлювальні джерела енергії (Renewable sources of energy)

Рівень володіння англійською: середній (A2) — рубіжний (B1).

Вік учасників: 13–17 років.

Тип проекту: колективний інформаційний.

Цілі:

- розвивати мовленнєву компетенцію у межах теми «Наука і технічний прогрес», оцінювати вплив науково-технічного процесу на життя людей і довкілля;
- показати переваги і недоліки різних джерел енергії, у тому числі тих, що відновлюються;
- виховувати розуміння того, що необхідно зберігати енергію, використовувати відновлювальні джерела енергії;
- формувати вміння використовувати інформацію з різних джерел, розвивати вміння використовувати Інтернет для пошуку необхідної інформації;
- формувати навички роботи над груповим проектом і застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, ураховуючи інтереси інших;

Очікуваний результат (кінцевий продукт): створено стенд «Відновлювальні джерела енергії» та проведено вікторину «Що ми маємо робити для збереження енергії».

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (*див. додатки*).

Коментарі: у цьому проекті учні використовують Інтернет для пошуку необхідної інформації для оформлення тексту.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Створити дружню атмосферу.

1.2. Провести заняття (*додаток 1*).

Очікуваний результат етапу: створено дружню атмосферу; учні зосередили увагу на тематиці проекту, опрацювали тему «Джерела енергії», познайомилися з різними видами відновлювальних джерел енергії, дійшли розуміння того, що необхідно зберігати енергію, використовувати відновлювальні джерела енергії.

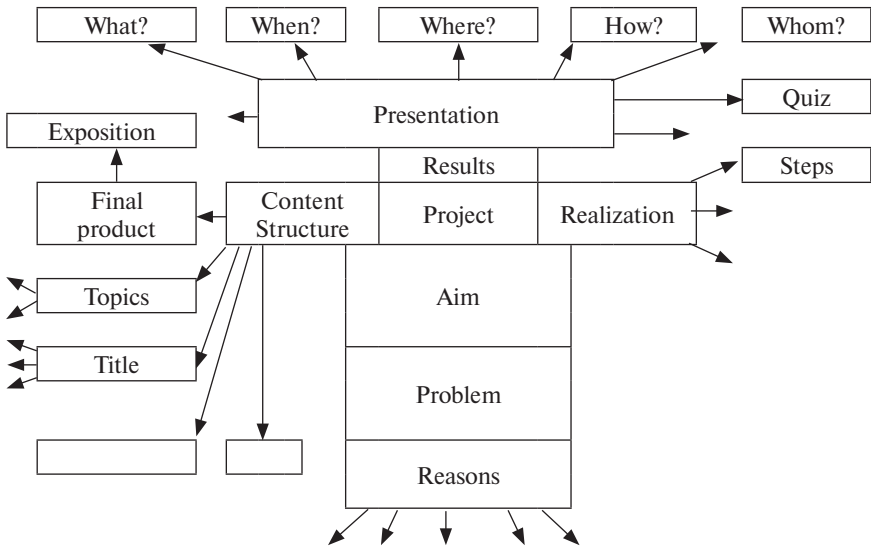
2. Ідеї для проекту.

2.1. Визначити проблему, на розв'язання якої спрямовано проект.

2.2. Зібрати і структурувати ідеї для проекту (*див. схему на с. 103*) щодо змісту, кінцевого результату, структури, здійснення, оформлення, презентації (робота в групах, презентація, обговорення).

Очікуваний результат: визначено проблеми, зібрані й структуровані ідеї до проекту; учні демонструють готовність до конструктивного діалогу з партнерами, здатність застосовувати демокра-

тичні технології прийняття колективних рішень, урахуваючи інтереси інших.

3. Планування роботи.

3.1. Визначити остаточно, яким буде кінцевий результат проекту, з яких частин він буде складатися.

Ми розглядаємо здійснення проекту на прикладі створення стенду (виставки робіт) з проблем раціонального використання енергії з джерел, що відновлюються. Стенд «Відновлювальні джерела енергії», представляє інформацію з різних джерел та запитання до неї.

3.2. Зробити опис проекту.

3.3. Спланувати роботу за проектом по кроках та в часі; визначити обов'язки.

Зразок схеми плану

№	Кроки (steps)	План (plan)	Відповідальні (responsibility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час виконання проекту)

3.4. Створити макет стенду.

3.5. Сформувати групи, спланувати роботу в групах.

3.6. Узгодити плани груп, внести зміни у макет стенду.

3.7. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.4).

Очікуваний результат етапу: опрацьована схема проекту, спланована робота, створено макет стенду; учні навчилися свідомо обирати спосіб розв'язання проблеми; створювати опис інформаційного колективного проекту.

4. Основна робота за проектом.

4.1. Учні збирають потрібну інформацію, використовуючи різні джерела.

4.2. Учні виконують роботу, орієнтуючись на план і макет.

4.3. Кожен учасник групи створює письмові матеріали.

Очікуваний результат етапу: підібрані матеріали, написані тексти; учні демонструють уміння визначати потрібну інформацію та отримувати її з різних джерел (ЗМІ, Інтернет, дослідження у межах МАН).

5. Консультації вчителя та внесення коректив.

5.1. Консультації в групах.

5.2. Учитель відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.

Очікуваний результат етапу: внесені корективи, узгоджена робота груп; учні демонструють готовність до конструктивного діалогу з вчителем і партнерами, до внесення змін, якщо це необхідно.

6. Створення остаточного варіанта стенду та його оформлення.

6.1. Створити остаточний варіант матеріалів, підібрати ілюстрації.

6.2. Розглянути запропоновані учнями ідеї щодо запитань вікторини.

6.3. Скласти завдання, запитання для вікторини за матеріалами стенду (робота в групах).

6.4. Придумати назву.

6.5. Оформити стенд.

Очікуваний результат етапу: оформлено стенд «Відновлювальні джерела енергії», на якому учні оцінюють вплив науково-технічного процесу на життя людей і довкілля, утверджують розуміння того, що необхідно зберігати енергію, використовувати відновлювальні джерела енергії; учні навчилися також ставити запитання, що стосуються теми проекту.

7. Підготовка та презентація проекту.

7.1. Підготувати презентацію. Підготувати невеличкі призи для тих, хто виконає завдання (наприклад, листівки). Бажано попередньо

провести вікторину в класі та, якщо необхідно, внести корективи.

7.2. Вивісити стенд.

7.3. Провести презентацію.

7.4. Роздати завдання вікторини учням, якщо вони не були розміщені на стенді (можливо, це будуть учні певних класів).

7.5. Підбити підсумки, вручити призи тим, хто успішно виконав завдання.

Очікуваний результат етапу: учні виставили стенд, провели вікторину, навчилися розповідати про проблему відновлюваних джерел енергії, продемонстрували вміння використовувати інформацію з різних джерел.

8. Підбиття підсумків.

8.1. Оцінити проект у цілому (індивідуально).

- What do you think about the project?
Useful things are...
I feel good about...
I need practice at...
- What would you change?
- What activities do you like best?

8.2. Оцінити проект по частинах (індивідуально).

I know renewable sources of energy	1	2	3	4	5
I know words on the topic “Renewable sources of energy”	1	2	3	4	5
I can write about sources of energy	1	2	3	4	5
I can say about advantages and disadvantages of sources of energy	1	2	3	4	5
I can present my work	1	2	3	4	5

8.3. Учитель пропонує учням, що працювали в групах, заповнити таблицю.

Pupils in the group	Three things we liked	Three difficult things	How we overcome difficulties	Three things we would change	Suggestions for improvement

8.4. Оцінювання вчителем.

Робота над проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Джерела енергії (діаграма)	1	
Переваги і недоліки різних джерел (таблиця)	2	

Робота над проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Інтерв'ю	3	
Письмові матеріали для стенду	3	
Внесок кожного учня в оформлення стенду та презентацію	1–3	
Заохочувальний бал	1–2	
Підсумковий бал		

Додаток 1**Renewable sources of energy**

1. “True” or “False”

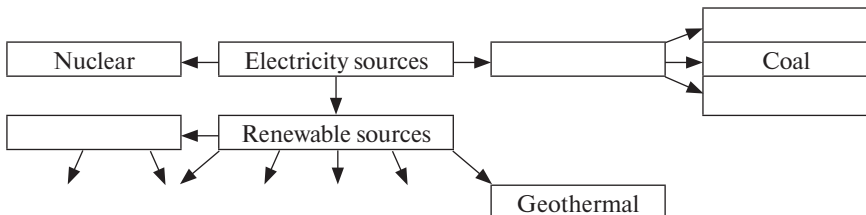
- In Wales there is a train, which uses water to push it down a hill and at the same time pull another train up the hill.
- Electric cars can run 400 km/hour.
- A farmer in England used chicken manure to power his car.
- Scientists in the USA developed technology of taking coal in the depth of 6 km.
- In China people make mixture of water and manure from animals and put it into the large tank. Gas comes into the house through the pipes and people use it for cooking.
- There is a straw-fired power plant in Sutton (UK) that burns 200,000 tonnes of straw a year and generates enough power for 80,000 homes.
- In Japan they use the magnets to push the trains forward all the time.
- In London a power station burns 400,000 tonnes of rubbish a year to heat water and make steam for generating electricity.

Відповіді: Т — a, c, e, f, g, h. F — b, d.

2. Name sources of energy (electricity).

3. Advantages and disadvantages of different kinds of energy

1) Read the text (part 1) and make a diagram.

2) Read the text (part 1) again and complete the table with advantages and disadvantages of different kinds of energy and give reasons.

Sources of energy	Advantages	Disadvantages

- 3) Read the part 2.
Are wind farms good or bad?
- 4) Interview. “Development of the alternative sources of energy”.
(Prepare the interview about advantages / disadvantages of different kinds of energy (pair work, press conference).
- 5) Group work and presentation. Think about your own idea of renewable sources of energy and what can we do to save energy.

Test

Part 1. Remember about future generations

Is the Earth in the energy crisis? If so what energy sources should we develop? Those, which are cheap, easy to use or environmentally friendly?

The modern world needs a lot of energy to get electricity. Not only industrialized countries need more and more energy but developing countries want fair share of energy to develop their own industries, that is why now we use different energy sources.

Fossil fuels (coal, oil and natural gas), created by plants and animals long ago — are the main. Over $\frac{3}{4}$ of electricity comes from them. Fossil fuels are “non-renewable” sources. That means that once they have been used, they are gone forever. In 100 years there will be a lack of coal and oil. Besides that they are environmentally harmful, for example, burning fossil fuels cause pollution of the atmosphere.

3% is nuclear power. A power station of this type can give the energy for a whole city. It doesn't pollute the air but there is another problem — radioactive waste that is difficult to dispose of.

Biomass (plant and animal matter used to provide fuel of energy — wood, cow dung, etc.) gives us about 15% of electricity. Wood is the main fuel for 80% of people in developing countries.

About 5% of energy is hydropower. People used waterpower in water mills long times ago, but today it is used mainly to generate electricity. A lot of rivers all over the world can be developed but building big dams people shouldn't forget about the control of the flow and the environment.

Solar panels, windmills, geothermal power stations, and tidal and wave power stations provide less than 1% of our energy. The forces of nature are used to provide clean, renewable sources of energy. Solar power is a clean one, but unfortunately it cannot be used everywhere and all the time. People also use the movement of the ocean tides to generate power and create electricity.

Using different sources of energy people should remember about the environment and about the world that we should leave for future generations.

Part 2. Are wind farms good or bad?

There are plans to build the biggest wind farm in the world on Scottish island (in the north of Britain). Are wind farms a good or a bad idea?

- A) Wind farms make electricity without harming the environment.
- B) Wind farms don't make any pollution or dangerous waste.
- C) We are always going to need other ways of making electricity because wind power gives us only a small amount of electricity we need.
- D) It's not true that wind farms don't harm the environment.
- E) Wind power is renewable energy. This means that we can use the wind power forever.
- F) Wind farms are very noisy for people who live nearby.
- G) Building large wind farms harms trees and wildlife.

Додаток 2

- 1. Project ideas tree.
- 2. Make a Project description and a plan.

Project description (sample)

Title: "What should we do to save energy"

Problem description: school students don't know how important is the problem of saving energy; what should they do to save energy.

Aim: to pay school students' attention to the problem of saving energy by creating a stand "Renewable sources of energy" and holding a quiz "What should we do to save energy".

Steps:

Step I. Planning the work

- 1) Determining needs
- 2) Planning the work of groups
- 3) Making a model of the stand

Step II. Creation of the stand (poster)

- 1) Writing materials for the stand.
- 2) Developing questions for the quiz.
- 3) Coordinating the work.
- 4) Designing the stand.

Step III. Presenting the stand and holding the quiz

- 1) Displaying the stand (poster).
- 2) Doing the quiz.
- 3) Summing up results of the quiz.

Step IV. Summing up the results of the project.

Зразок плану

- Планування роботи;
- створення макету;
- визначення потреб (що необхідно для стенду); отримання інформації, матеріалу, ілюстрацій, матеріалів для оформлення;

- збір матеріалів для стенду;
- написання тексту;
- підібрати малюнки, ілюстрації, фотографії тощо;
- консультація вчителя;
- оформлення стенду;
- назва;
- планування та підготовка презентації;
- узгодження з адміністрацією;
- проведення презентації;
- підбиття підсумків.

Святкування Дня Святого Валентина (St. Valentine's Day celebration)

Рівень володіння англійською: середній (A2) — рубіжний (B1).

Вік учасників: 13–17 років.

Тип проекту: колективний творчий.

Цілі:

- розвивати вміння активно застосовувати англійську мову, демонструвати володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років;
- познайомити учнів із сучасними традиціями британської молоді та сприяти формуванню міжкультурного взаєморозуміння;
- навчити учнів ставити проблему та знаходити її розв'язання;
- формувати вміння використовувати інформацію з різних джерел, розвивати вміння використовувати Інтернет для пошуку необхідної інформації;
- розвивати навички роботи над колективним проектом, навички планування розважальних молодіжних заходів.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): проведено захід «День Святого Валентина» (St. Valentine's Day celebration).

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (*додаток*).

Коментарі: цей проект для позакласної роботи. Під час підготовки свята вчитель пропонує учням не тільки друковані матеріали, але й адреси сайтів в Інтернет, на яких вони можуть знайти додатковий матеріал. Аналогічний захід за бажанням учнів може бути присвячений іншим подіям, наприклад свято Першого квітня, або навіть вигадати щось, на зразок Дня друзів. Учні складають загальний сценарій, але для того, щоб зберегти інтригу, кожна група може підготувати свою частину окремо. Для узгодження роботи обираються координатори, цю роль також може виконати вчитель. Це творчий проект, тому план здійснення проекту лише орієнтовний, і весь процес спрямований на створення кінцевого результату, а зміни до сценарію можуть вноситися під час роботи. Для

виконання проекту учні можуть пошукати інформацію в Інтернет, наприклад:

- www.howstuffworks.com/valentine
- http://www.internet-at-work.com/hos_mcgrane/holidays/
- <http://www.stvalentines.net/traditions.htm>

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Провести заняття (додаток 1).

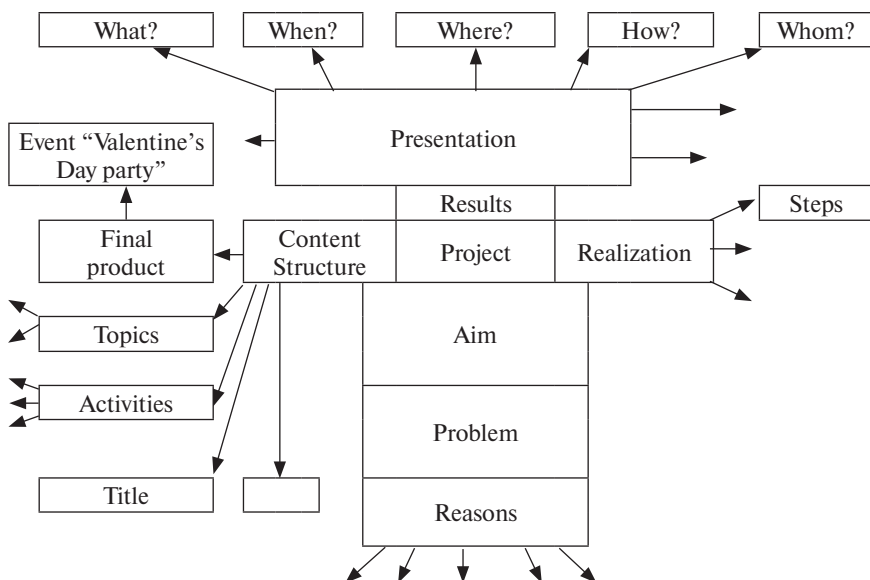
Очікуваний результат етапу: створено дружню атмосферу; учні зосередили увагу на тематиці проекту, опрацювали мовний матеріал у межах теми спілкування «Вибір професії».

2. Ідеї для проекту

2.1. Визначити проблему, на розв'язання якої буде спрямовано проект.

Можлива проблема: учнівська молодь стикається з проблемою проведення вільного часу.

2.2. Зібрати і структурувати ідеї для проекту щодо змісту, кінцевого результату, структури, здійснення, оформлення, презентації.

2.3. Якщо учні не можуть визначитися, що необхідно для проекту, запропонуйте їм влаштувати свято «День святого Валентина».

Очікуваний результат етапу: визначено проблеми, зібрані й структуровані ідеї для проекту; учні самостійно визначають проблему, на розв'язання якої спрямовано здійснення проекту.

3. Планування роботи.

- 3.1. Визначити остаточно, яким буде кінцевий результат проекту, з яких частин він буде складатися. У нашому прикладі — це свято «День святого Валентина».
- 3.2. Описати проект за схемою (додаток 2).
- 3.3. Скласти загальний сценарій заходу.
- 3.4. Спланувати роботу за кроками та в часі, визначити обов'язки.
- 3.5. Сформувані групи спланувати роботу в групах, визначити потреби.
- 3.6. Узгодити плани груп, внести зміни до плану, сценарію заходу.

Зразок схеми плану

№	Кроки (steps)	План (plan)	Відповідальні (responsibility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час виконання проекту)

- 3.7. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 7.3).

Очікуваний результат етапу: складено план роботи й опрацьовано схему проекту; учні навчилися складати опис колективного творчого проекту.

4. Основна робота за проектом.

- 4.1. Учні виконують роботу, орієнтуючись на сценарій і план.

Кожен учасник групи знаходить інформацію та матеріали в Інтернет, журналах, книжках тощо; створює письмові матеріали, розповіді, готує опис конкурсу, завдання та ін.

- 4.2. Обговорення в групі та узгодження індивідуальної роботи.

Очікуваний результат етапу: підібрані матеріали, написані тексти, підготовлені виступи та ін.; учні навчилися використовувати інформацію з різних джерел, розвивати вміння використовувати Інтернет для пошуку необхідної інформації та демонструють міжкультурне взаєморозуміння.

5. Внесення коректив та тренування.

- 5.1. Консультації вчителя. Вчитель відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі і допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.
- 5.2. Внесення коректив та узгодження роботи груп.
- 5.3. Тренування.

Очікуваний результат етапу: внесені корективи, узгоджена робота груп, підготовлена презентація заходу; учні демонструють готовність до конструктивного діалогу з учителем і партнерами, внесення змін, якщо це необхідно.

6. Презентація проекту.

6.1. Підготовка презентації заходу згідно з планом.

6.2. Проведення заходу.

Очікуваний результат етапу: проведений захід “St. Valentine’s Day party”; учні познайомилися із сучасними традиціями британської молоді, продемонстрували здатність до міжкультурного взаємопорозуміння.

7. Підбиття підсумків.

7.1. Оцінити проект у цілому (індивідуально).

- What do you think about the project?

Useful things are...

I feel good about...

I need practice at...

- What would you change?
- What activities did you like best?

7.2. Учитель пропонує учням, що працювали в групах, заповнити таблицю.

Pupils in the group	Three things we liked	Three difficult things	How we overcame difficulties	Three things we would change	Suggestions for improvement

7.3. Оцінювання вчителем.

	Max. points	Student’s points
Project materials	6	
Participation in event	6	
Additional points	1–2	
Mark	12	

Додаток 1

1. Read the test “How romantic are you?” and choose the answers.

1) What kind of cloths do you wear when you are going on a date?

A suit and a tie (for boys) or a special dress (for girls).

Jeans and a T-short.

It depends.

2) What does Valentine's Day mean for you?

It's the day when you tell your Valentine about your tender feelings.

It's a chance to go to a party with friends and have fun.

It means nothing.

3) Which present would you give to your sweet heart to celebrate Valentine's Day?

A heart shaped box of chocolates.

A song or a love poem written by yourself.

Photo of yourself.

4) Which flowers would you give to your Valentine or would you like to receive?

A flower pot with a window plant.

A bunch of unusual flowers.

A single red rose.

5) What do you do with Valentine cards?

Keep them.

Keep only some of them.

Don't keep them.

6) Where would you like to have a romantic date?

At an amusement park.

In the exhibition of exotic plants.

At a concert of a famous group.

7) What is your idea of a romantic dinner?

To go to a party eating junk food.

Candle dinner.

To go to the cafe.

Ключ до мечту:

You have mostly 😊

You are very realistic, ruled by your head and like having fun.

But you have no idea about romance.

You have mostly

You are sensitive, an incurable romantic and perfect Valentine.
But be careful, love hurts too.

You have mostly

You are quite romantic, but not very imaginative.
May be because not only Love is important for you in the world.

2. Ідеї для підготовчого заняття:

1) Match famous couples show them with a mime.

Napoleon	Eve
Tarzan	Caesar
Othello	Prince Charles
Adam	Juliet
Cleopatra	Rhett Butler
Scarlet o'Hara	Josephine
Lady Di	Jane
Romeo	Yoko
John Lenon	Desdemona

2) Match two parts of the proverbs.

Love makes	be forced
Love	lovers eyes
Love cannot	will cure love
Love laughs at	the world go round
Beauty lies in	conquers all
No verb	locksmith
The heart that once	
truly love	never forgets

3) Competition "What is love?"

Give your own definitions. Love is...

- Making a mailbox for Valentine cards.
- Guess the love song.
- Love poem competition.
- Love story (poster) competition.

3. Poems for the Valentine cards

Sure as the grape grows on the vine,
So you are my Valentine.
The rose is red, the violet is blue,
Lilies are fair and so are you.

Round is the ring that has no end,
So is your love for you, my friend,
Again to take this in good part,

Along with it you have my heart.
But if you do the same refuse,
Pray burn this paper and me excuse.

My love is like a red, red rose

By Robert Burns

O my love's like a red, red rose.
That's newly sprung in June.
O my love's like the melody
That's sweetly played in tune
February the fourteenth day,
It's Valentine, they say,
I choose you from among the rest,
The reason was I loved you best

The rose family

By Robert Frost

The rose is a rose,
And always a rose,
But the theory now goes
That the apple's a rose,
And the pear is, and so's
The plum, I suppose.
The dear only knows
What will next prove a rose.
You, of course, is a rose —
But were always a rose.

Додаток 2

1. To structure project ideas.
2. Project description and plan.

Project description (sample):

Title: St. Valentine's Day celebration

Problem description: students often have problems with spending free time; they can not plan events.

Aim: to involve young people into planning events by holding a St. Valentine's Day party.

Steps:

Step I. Planning the event "Valentine's Day party"

- 1) Creating a draft of the scenario.
- 2) Planning in time.
- 3) Determining needs.
- 4) Correcting the scenario.

Step II. Planning in groups

- 1) Creating a draft of the group scenario.
- 2) Planning in time.

- 3) Determining needs.
- 4) Coordinating efforts.

Step III. Preparing the event

- 1) Preparing materials, speeches, activities etc.
- 2) Consulting and correction.
- 3) Practicing.

Step IV. Presentation of the project

- 1) Preparing for the presentation according to the plan (Music, inviting guests etc.).
- 2) Holding the event St. Valentine's Day party.

Step V. Summing up results of the project.

Вільний час типового підлітка (Free time of a typical teenager)

Рівень володіння англійською: середній (A1) — рубіжний (B1).

Вік учасників: 13–17 років.

Тип проекту: колективний інформаційний.

Цілі:

- розвивати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах теми «Дозвілля»;
- привернути увагу учнівської молоді до раціонального використання вільного часу;
- формувати вміння висловлювати свої думки щодо шляхів розв'язання проблеми, навчити робити спільний аналіз проблеми;
- навчити учнів планувати свій вільний час і дозвілля, робити свідомий вибір та діяти відповідально.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): проведено опитування “How do you spend your free time?”.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (*додатки*).

Коментарі: заняття підготовчого етапу може бути сплановано безпосередньо вчителем з використанням запропонованих завдань, обов'язковим є лише ознайомлення учнів з прикладом опитування. З докладними методичними рекомендаціями до проведення опитування вчитель може ознайомитися, звернувшись до проекту «Опитування щодо дотримання права дитини на вільне висловлювання».

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.
 - 1.1. Провести заняття “Free time of a typical teenager” (*додатки 1, 2*).
 - 1.2. Скласти якомога більше запитань за темою. Учні опрацьовують індивідуально, а потім усі запитання записуються на дошці.
 - 1.3. Виконати завдання, пов'язані з проблемами підлітків: Teenagers' problems (*додаток 2*).
 - a) What problems do teenagers have? Brainstorming.

3. Планування роботи.

3.1. Визначити остаточно, яким буде кінцевий результат проекту.

У нашому прикладі — це опитування старшокласників. Яку саме групу підлітків обрати для опитування, вирішують самі учасники проекту.

3.2. Опрацювати схему опису проекту (додаток 3).

3.3. Скласти план роботи над проектом, тобто спланувати опитування, створення рекомендацій та презентацію результатів (спланувати роботу, розподілити обов'язки).

Приклад схеми плану

№	Кроки (steps)	План (plan)	Відповідальні (responsibility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час виконання проекту)

3.4. Визначити потреби.

3.5. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 7.3).

Очікуваний результат етапу: описано проект, складено план роботи; учні навчилися описувати колективний інформаційний проект, кінцевим продуктом якого є проведення опитування.

4. Основна робота за проектом.

4.1. Розробити запитання для опитування.

Орієнтовні запитання для опитування:

1) How do you spend your free time?

Going for a walk (hanging up with friends)

Watching TV

Helping parents

Listening to music

Reading

Going in for sports

Playing computer games

Other

2) What do you need for spending time in an interesting way?

Time

Friends

Computer

Money

Your variant

- 3) Who do you think have to organize your free time?
State
School management
Class master
Your friend and You
Your variant
- 4.2. Отримати консультації та поради вчителя.
Учитель допомагає скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.
- 4.3. Підготувати і провести опитування.
- 4.4. Підбити підсумки.
Очікуваний результат етапу: розроблено запитання для опитування, проведено опитування та підбиті його підсумки; учні навчилися ставити запитання, які відповідають меті опитування.
5. Пропозиції щодо розв'язання проблеми.
 - 5.1. Створити пропозиції.
 - Сформувати групи.
 - Проаналізувати дані.
 - Обговорити пропозиції щодо розв'язання проблеми.
 - Зробити аналіз, написати пропозиції щодо розв'язання проблеми, спланувати вільний час на два місяці (індивідуально, письмово).
 - Консультації вчителя.
 - Узгодити пропозиції в групі.
 - 5.2. Презентувати класу роботу груп та обговорити її.
 - 5.3. Дійти згоди щодо пропозицій.
Очікуваний результат етапу: проаналізовані дані, висунуто пропозиції; учні навчилися аналізувати результати опитування, надавати пропозиції щодо розв'язання проблеми.
6. Підготовка та презентація результатів проекту.
 - 6.1. Оформити результати опитування, їх аналіз, пропозиції щодо розв'язання проблеми.
 - 6.2. Підготувати презентацію.
Результати опитування можуть бути представлені адміністрації, шкільному парламенту, на зборах, лінійці, а також надруковані в шкільному віснику тощо.
Очікуваний результат етапу: презентували проект громадськості; учні продемонстрували зацікавленість у розв'язанні проблем громади, навчилися робити свідомий вибір та діяти відповідально.

7. Підбиття підсумків.

7.1. Оцінити проект у цілому (у групі або індивідуально).

- Useful things are...
- I feel good about...
- I need practice at...
- What would you change?
- What ideas for the new projects do you have?
- What was difficult? How did you overcome it?

7.2. Оцінити свою роботу за проектом (індивідуально).

I know words and expressions on the topic	1	2	3	4	5
I can talk about my free time and hobbies	1	2	3	4	5
I can do the survey	1	2	3	4	5
I can analyze the survey and give recommendations	1	2	3	4	5
I can present my work	1	2	3	4	5

7.3. Провести оцінювання вчителем.

Робота над проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Матеріали проекту (схема ідей, план, опис)	1–6	
Аналіз опитування, пропозиції	1–3	
Презентація	1–3	
Заохочувальний бал	1–2	
Підсумковий бал		

Додаток 1

1. Game. Write down different hobbies during 3 minutes. (Please, don't look into the book!) Who writes more hobbies, than others is the winner.
2. Choose from the list:
 - things we can play and things we can collect
 - outdoor activities
 - creative hobbies

List of the words: Musical instruments, stamps, jogging, cycling, origami, walking, photography, gardening, camping, coins, chess, cards, making clothes, computer games, knitting, drawing, books, ball games, draughts.

3. Speaking in a group. Make true sentences.

I My friends My mother / father	Like / love Doesn't / don't like Can / can't	Play Collect Interested in Prefer Keen on Make Do	a word from the list in ex. 2
---------------------------------------	--	---	----------------------------------

4. Work in group and discuss:

- Which hobbies are common among teenagers in your school?
- What are the most suitable hobbies for the teenage boys / girls?
- Which hobbies are expensive?
- What is your hobby?

5. Put missing words in the gaps and in the puzzle: school, homework, future, classes, oranges, playing, holidays, music, jokes, friends, films, television, games, healthy, reading, parents, hobbies, sports, sports, clothes, discos, money.

a) Find out the question in the puzzle and answer it.

b) Change word “teenagers” (they) into: some of them, none of them, all of them, not many of them, most of them.

Is it easy to be teenagers?

Teenagers are children between 13 and 19 years old.

Teenagers should think about their __ (4) education and job.

As usual they are at __ (10) for 5 or 6 hours and do much __ (5) at home. Even if they work hard they often want to attend English __ (17) after school. Teens often play __ (19) on their classmates. They like summer __ (1) very much because they have a lot of time for the rest and leisure.

They go to the __ (2) because they keen on __ (7), dancing and communicating with __ (12).

Also they like cinema and __ (3).

Teens spend much more time watching __ (15) and __ (8) computer __ (21) than __ (6) books.

Some teenagers have extreme __ (11): snowboarding, parachuting, windsurfing but many of them are interested in graffiti, break dance, hip-hop.

They go in for different __ (21) — football, volleyball, swimming, and cycling.

As usual teenagers love their families, but often they have problems with their __ (14). More and more teenagers prefer __ (13) living and __ (20) to bad habits. And I am sure none of them want to die because of drugs or AIDS.

They enjoy going shopping and buying new __ (9). They need pocket __ (16) to buy discs, cassettes, magazines and so on.

Teens like ice-cream, sweets and fruit: bananas, cherries and __ (18).

Відповідь

Teenagers are children of between 13 and 19 years.

They should think about their future (4) education and job.

As usual they are at school (10) for 5 or 6 hours and do much homework (5) at home. Even if they work hard they often want to attend English classes (17) after school. Teens often play jokes (19) on their classmates. They like summer holidays (1) very much because they have a lot of time for the rest and leisure.

They go to the discos (2) because they keen on music (7), dancing and communicating with friends (12).

Also they like cinema and films (3).

Most of them spend much more time watching television (15) and playing (8) computer games (21) than reading (6) books.

Some teenagers have extreme hobbies (11): snowboarding, parachuting, windsurfing but many of them are interested in graffiti, break dance, hip-hop.

They go in for different sports (20) — football, volleyball, swimming, and cycling.

As usual teenagers love their families, but often they have problems with their parents (14). More and more teenagers prefer healthy (13) living and sports (20) to bad habits. And I am sure none of them want to die because of drugs or AIDS.

They enjoy going shopping and buying new clothes (9). They need pocket money (16) to buy discs, cassettes, magazines and so on.

Teens like ice-cream, sweets and fruit: bananas, cherries and oranges (18).

Puzzle (*see page 123*).

Додаток 2**Free Time**

1. Look at the pictures (*see page 124*). How do these young people spend their free time?
2. Reading. Read the text and answer questions.
 - What are the questions of the survey?
 - What do you think is the most popular activity and the least popular one?
 - How would you answer questions of the survey?
 - What do you need for spending time in an interesting way?
3. Take one question and ask your classmates. Present the results to the class.

Part 1

Alex: “How do you spend your free time?” — this was the main question we had asked a hundred senior pupils of our school. They need more time for it, but how do they spend it? Most of them want to go for a walk and do nothing. They don’t need somebody to organize their free time. What do you think is it good or bad?

1	*								*	*
2	*	*					*	*	*	*
3	*	*	*					*	*	*
4	*	*						*	*	*
5	*							*	*	
6	*	*						*	*	
7	*	*					*	*	*	*
8	*							*	*	*
9	*							*	*	*
10	*					*	*	*	*	*
11	*						*	*	*	*
12	*						*	*	*	*
13						*	*	*	*	*
14	*						*	*	*	*
15	*									
16	*	*				*	*	*	*	*
17	*	*						*	*	*
18						*	*	*	*	*
19	*					*	*	*	*	*
20	*					*	*	*	*	*
21					*	*	*	*	*	*
				?						

Відповідь

1	*	h	o	l	I	d	a	y	s	*	*
2	*	*	d	i	S	c	o	*	*	*	*
3	*	*	*	f	I	l	m	s	*	*	*
4	*	*	f	u	T	u	r	e	*	*	*
5	*	h	o	m	E	w	o	r	k	*	*
6	*	*	r	e	A	d	i	n	g	*	*
7	*	*	m	u	S	i	c	*	*	*	*
8	*	p	l	a	Y	i	n	g	*	*	*
9	*	c	l	o	T	h	e	s	*	*	*
10	*	s	c	h	O	o	l	*	*	*	*
11	*	h	o	b	B	i	e	s	*	*	*
12	*	f	r	i	E	n	d	s	*	*	*
13	h	e	a	l	T	h	y	*	*	*	*
14	*	p	a	r	E	n	t	s	*	*	*
15	*	t	e	l	E	v	i	s	i	o	n
16	*		m	o	N	e	y	*	*	*	*
17	*		c	l	A	s	s	e	s	*	*
18	o	r	a	n	G	e	s	*	*	*	*
19	*	j	o	k	E	s	*	*	*	*	*
20	*	s	p	o	R	t	s	*	*	*	*
21	G	a	m	e	S	*	*	*	*	*	*
*	*	*	*	*	?	*	*	*	*	*	*

Part 2. Survey

- How do you spend your free time?
 Going for a walk (hanging up with friends) — 80 %
 Watching TV — 63 %
 Helping parents 32 %
 Listening to music — 31 %
 Reading — 23 %
 Going in for sports — 16 %
 Playing computer games — 5 %
- What do you need for spending time in an interesting way?
 Time — 63 %
 Friends — 13 %
 Computer — 9 %
 Money — 5 %

3. Who do you think have to organize your free time?
State — 27 %
School management — 7 %
Class master — 7 %
My friends and I — 81 %
4. Teenager problems.
 - 1) What problems do teenagers have? (Brainstorming).
 - 2) Which problems are the most common? (Discussing in groups).

Додаток 3**Project materials**

1. Ideas for the project.
2. Project description.

Project description (sample):

Title: Survey “How do you spend your free time?”

Problem description: students often cannot spend their free time rationally.

Aim: to pay attention of young people to spending their free time by holding a survey.

Steps:

Step I. Preparing the survey

1. Planning.
2. Developing questions for the survey.
3. Consulting teacher.
4. Determining needs.
5. Preparing for the survey.

Step II. Holding the survey

1. Survey.
2. Working up data.

Step III. Summing up results

1. Analyzing results (in groups).
2. Discussing reasons and suggesting ways of solving problems (how to solve problems)

Step IV. Presentation of the project

Step V. Summing up results of the project

Здоровий спосіб життя (Healthy lifestyle)

Рівень володіння англійською: середній (A1) — рубіжний (B1).

Вік учасників: 13–17 років.

Тип проекту: колективний інформаційний.

Цілі:

- розвивати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах тем «Охорона здоров'я», «Здоровий спосіб життя»;

- з'ясувати, що передбачає здоровий спосіб життя та його користь для суспільства;
- виховувати розуміння того, що необхідно дотримуватися здорового способу життя;
- навчити свідомо обирати способи розв'язання проблеми;
- навчити визначати власне ставлення до негативних явищ;
- розвивати навички роботи над колективним проектом.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): сформовані й відібрані кращі поради щодо здорового харчування.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (*додаток 1*), старі журнали, листівки тощо.

Коментарі: цей проект передбачає, що учні мають самостійно визначити форму кінцевого продукту, наприклад, оформити групові плакати «Здоровий спосіб життя». Проект може бути також творчим, якщо учні запропонують створити колажі. Розглянемо здійснення проекту, кінцевим продуктом якого буде створення колажів, присвячених здоровому способу життя. Під час виконання творчого проекту учні можуть постійно корегувати роботу, змінюючи текст, ілюстрації і підписи. Перш за все, на етапах здійснення основної роботи за проектом, узгодження роботи в групі, створення остаточного варіанта й оформлення відбувається творчий процес, який неможливо чітко регламентувати. Тому робота в групах виконується, підпорядковуючись необхідності створення кінцевого продукту. Вчитель також може використати матеріали «Дайджест для тих, хто вивчає англійську» (“Some ways to feel fit and fabulous”, № 21, 2005).

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

1.1. Створити дружню атмосферу.

Учні запитують один одного: “What have you eaten for breakfast today?”. Завдання — знайти двох-трьох учнів, які мали подібні меню на сніданок.

1.2. Провести заняття “Rules for healthy living” (*додаток 1*).

Очікуваний результат етапу: створено, дружню атмосферу; учні зосередили увагу на тематиці проекту, з'ясували поняття здорового способу життя, склали правила щодо його дотримання.

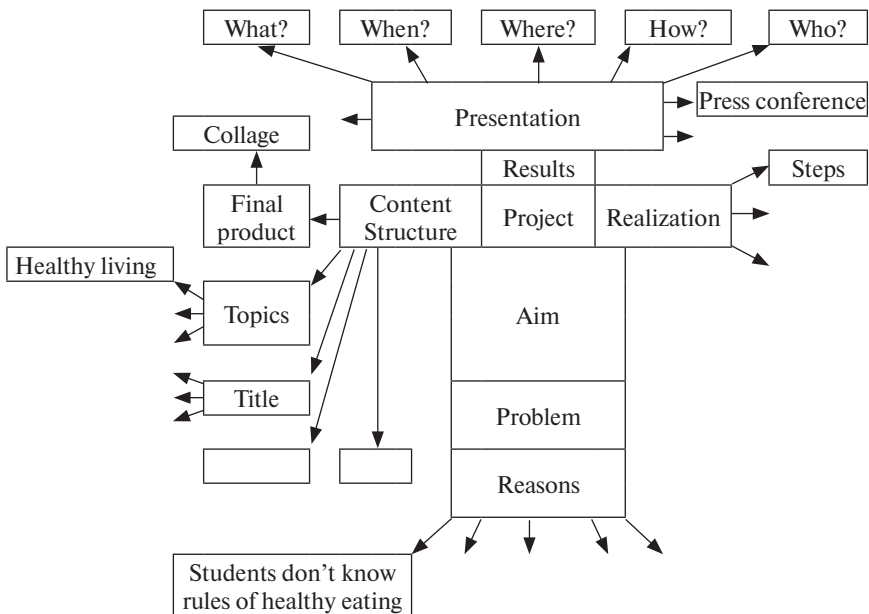
2. Збирання ідей для проекту.

2.1. Визначити проблему, на розв'язання якої спрямовано проект.

Учні пропонують до розгляду проблеми в межах тематики проекту та розглядають їх з точки зору розв'язання під час здійснення проекту (учні визначаються, чи зможуть вони розв'язати її в межах проекту).

Можлива проблема: учні часто вживають неякісну їжу, не дотримуються основних правил здорового харчування, тому що не знають їх. Розв'язання її можливе в межах проекту.

- 2.2. Зібрати та структурувати ідеї для проекту щодо змісту, кінцевого результату, структури, здійснення, оформлення, презентації тощо.

- 2.3. Розглянемо здійснення проекту, кінцевим продуктом якого буде створення колажів, присвячених здоровому способу життя.

Очікуваний результат етапу: структуровані ідеї колективного, інформаційного проекту в межах теми «Охорона здоров'я»; учні навчилися визначати проблему, яку можуть розв'язати в межах проекту «Здоровий спосіб життя», свідомо обирати способи її розв'язання.

3. Планування роботи.

- 3.1. Визначити остаточно, яким буде кінцевий результат проекту, з яких частин він буде складатися. У нашому прикладі — це групові колажі «Здоровий спосіб життя» та поради щодо здорового способу життя.

- 3.2. Опрацювати схему проекту:

- сформулювати групи;
- намітити план роботи в групах (див. *приклад схеми плану*);
- створити макет;
- визначити потреби.

Приклад схеми плану

№	Кроки (steps)	План (plan)	Відповідальні (responsibility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час виконання проекту)

3.3. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.4).

Очікуваний результат етапу: складено план роботи й опрацьовано схему проекту; учні навчилися складати опис колективного інформаційного проекту з питань здорового способу життя.

4. Основна робота за проектом.

4.1. Зібрати матеріал, ілюстрації. Учні отримують завдання застосувати різні способи отримання інформації з різних джерел (Інтернет, ЗМІ, довідкової літератури тощо).

4.2. Скласти поради щодо здорової їжі. (Кожен учасник групи створює письмові матеріали індивідуально.) Висловити свою точку зору.

4.3. Оформити матеріали письмово (індивідуально).

Очікуваний результат етапу: підібрані матеріали, написані тексти; учні виявили здатність отримувати інформацію з різних джерел, закріпили вміння висловлювати власну думку в межах теми «Здоровий спосіб життя».

5. Узгодження матеріалів.

5.1. Обговорити створені матеріали в групах. Учні дають аргументовані поради щодо їх поліпшення.

5.2. Внести корективи.

5.3. Створити остаточний варіант письмових матеріалів.

5.4. Консультації учнів з учителем. Учитель відповідає на запитання учнів, допомагає уникнути помилок, скоригувати і скоординувати роботу учнів, заохочує їх до спільної роботи, виявляє труднощі й допомагає їх подолати, відстежує роботу за проектом.

Очікуваний результат етапу: створені матеріали для проекту; учні демонструють готовність до конструктивного діалогу з учителем і партнерами, до внесення змін, якщо це необхідно.

6. Створення та оформлення остаточного варіанта.

6.1. Доопрацювати матеріали.

6.2. Обговорити і створити плакат (колаж).

6.3. Зробити надписи й оформити.

Очікуваний результат етапу: оформлено плакат (колаж) «Здоровий спосіб життя»; учні продемонстрували розуміння здорового способу життя та його користі для суспільства.

7. Підготовка та презентація проекту.

7.1. Спланувати і підготувати презентацію.

Презентацію можна провести у формі прес-конференції, на якій доповідачі не тільки презентують свою роботу, але й відповідають на запитання присутніх.

Учні складають запитання індивідуально, а потім обговорюють у групах. Усі запитання вивішуються для попереднього ознайомлення.

Орієнтовні запитання для прес-конференції:

- What do you think is the most important thing for keeping yourself healthy?
- What do you do to be healthy?
- Can people stay healthy in polluted areas?
- Should society forbid smoking cigarettes? Why?
- Does professional sport make people healthier?
- What do you think about GM food (genetically modified food)?
- Do pets make life healthier? Why?
- Which people live longer? Etc.

7.2. Вивісити колажі для огляду.

7.3. Провести презентацію в класі.

Очікуваний результат етапу: вивісили колажі для огляду, презентували проект; учні продемонстрували мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах теми «Здоровий спосіб життя», засвоїли переваги здорового способу життя та свідомо обирають його.

8. Підбиття підсумків.

8.1. Оцінити проект у цілому (у групі або індивідуально).

- Useful things are...
- I feel good about...
- I need practice at...
- What would you change?
- What activities do you like best?
- What ideas for the new projects do you have?

8.2. Оцінити свою роботу за проектом (індивідуально).

I know what healthy life stile is	1	2	3	4	5
I know words on the topic “Healthy lifestyle”	1	2	3	4	5
I can write about healthy living	1	2	3	4	5
I can ask and answer questions about healthy lifestyle	1	2	3	4	5
I can present my work	1	2	3	4	5

8.3. Обговорити можливу тематику майбутніх проектів.

8.4. Провести зовнішнє оцінювання.

Учитель оцінює проект за критеріями:

Робота над проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Правила здорового способу життя	3	
Створення колажу	3	
Презентація	3	
Матеріали проекту	3	
Заохочувальний бал	1–2	
Підсумковий бал		

Додаток 1

1. Brainstorming.

What does “healthy life style” mean?

(Healthy food, doing sport, no bad habits etc.)

2. Reading and listening.

Quiz “Are you going to live to 100?”

1) How long do you sleep?

A) More than 10 hours.

B) 8 — 10 hours.

C) Less than eight hours.

2) How often do you eat fruit and vegetables?

A) Every day.

B) Less than twice a week.

C) Couple of times a week.

3) How often do you eat junk food (chips, ice-cream, fizzy drinks, hamburgers)?

A) Every day.

B) Couple of times a week.

C) Less than once a week.

4) Do you:

A) do morning exercises?

B) play sport or go dancing?

C) do nothing like this?

5) Most of your clothes is made of:

A) natural materials (cotton, wool, etc.)

B) semi natural

C) synthetic.

- 6) Do you live:
 - A) in a country?
 - B) in a small town?
 - C) in a big city?
- 7) Do you watch TV:
 - A) more than 2 hours a day?
 - B) 2 hours a day?
 - C) less than two hours a day?
- 8) What do you think about smoking?
 - A) It is a dangerous thing.
 - B) I think nothing about it.
 - C) I like smoking.
- 9) When you have a problem:
 - A) you don't tell anybody about it.
 - B) you tell somebody about it some time
 - C) you talk to a parent, friend or a teacher

Keys:

- 1) A — 0 B — 1 C — 2
- 2) A — 2 B — 0 C — 1
- 3) A — 0 B — 1 C — 2
- 4) A — 1 B — 2 C — 0
- 5) A — 2 B — 1 C — 0
- 6) A — 2 B — 1 C — 0
- 7) A — 0 B — 1 C — 2
- 8) A — 2 B — 1 C — 0
- 9) A — 0 B — 1 C — 2

Less than 10: Your living is not healthy, that is why you are not going to live 100 years. You shouldn't eat junk food but you should eat fruit and vegetables. You must stop your bad habits and take more exercise.

10—15: You know how to live up to 100, but you should eat some more fruit and vegetables, take more exercise or go in for sport.

16—18: You are sure going to live to 100 so you do all right. Healthy living is your life style.

3. Writing. Make rules of healthy living (10—12 sentences).

Examples:

- You should do morning exercises.
- You need to sleep not less than 6 hours a day.
- You shouldn't eat chips.
- It's bad for your health to eat too much sugar.

Додаток 2

1. Project ideas tree:
2. Project description

Project description (sample):

Title: Choose healthy lifestyle

Problem description: students eat much junk food; they don't know rules of healthy eating

Aim: spreading ideas of healthy leaving by creating collages and rules of healthy eating.

Steps:

Step I. Preparation

- 1) Forming groups.
- 2) Creating a model.
- 3) Planning in groups.
- 4) Determining needs.

Step II. Creating materials

- 1) Collecting materials and pictures.
- 2) Composing rules of healthy eating.
- 3) Writing materials.

Step III. Creating 1-st variant

- 1) Discussing materials in groups.
- 2) Correcting materials.
- 3) Creating 1-st variant.
- 4) Consulting teacher

Step IV. Creating final variant the collage

- 1) Correcting materials.
- 2) Discussing and creating final variant.
- 3) Writing signs and designing.

Step V. Project presentation

- 1) Planning and preparation.
- 2) Displaying collage.
- 3) Presenting results of the project.

Step VI. Summing up results of the project

Орієнтовна схема колажу:

- назва (title);
- мета (aim);
- які частини представлені (parts): поради щодо здорового способу життя, шкідливі звички та як їх позбутися тощо;
- підписи до картинок;
- хто працював над колажем;
- кросворди, пазли тощо.

Шкільні проблеми: учнівська громадська думка та прийняття рішень у школі (School problems: students' opinion and decision making at school)

Рівень володіння англійською: середній (A2) — рубіжний (B1).

Вік учасників: 15–17 років.

Тип проекту: колективний інформаційний.

Цілі:

- розвивати мовленнєву та лінгвістичні компетенції в межах теми «Шкільне життя», створювати новий текст (есе);
- формувати громадянську компетенцію щодо залученості до шкільного самоврядування, участі у волонтерській діяльності та розв'язання шкільних проблем;
- розвивати вміння визначати проблему і пропонувати шляхи її розв'язання, застосовуючи навички критичного мислення;
- навчити обстоювати і захищати свої права й інтереси;
- описувати проект за схемою, розвивати навички роботи над колективним проектом та застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): організована і проведена робота фокус-групи “Students' opinion and decision making at school”.

Учитель заздалегідь готує: завдання для підготовчого заняття, роздавальний матеріал.

Коментарі: фокус-група може бути проведена англійською мовою, але якщо немає можливості запросити експертів, які володіють англійською, фокус-група проводиться українською. Учні отримують консультації вчителя на кожному етапі проекту.

Учні визначають шкільні проблеми, що, на їх думку, потребують негайного розв'язання, пропонують можливі шляхи. Цей проект присвячений залученню школярів до пошуку шляхів розв'язання шкільних проблем, вивчення учнівської громадської думки шляхом проведення роботи фокус-групи. Але проект передбачає визначення і вибір проблеми самими учасниками, і тому вчитель має бути готовим до розгляду проблеми, актуальної для учнів в їх школі. У нашому прикладі кінцевим результатом є проведення фокус-групи, яка передбачає запрошення експертів з певної проблеми, тобто осіб, які можуть представити різні погляди, точки зору на певну проблему (фахівці, науковці, представники громадськості, місцевого самоврядування, адміністрації, школярі, студенти, батьки та ін.). Більш докладно проведення фокус-групи описано в проекті «Дотримання прав дитини в школі».

Методичні рекомендації:**1. Підготовчий етап.****1.1. Виконати завдання (додаток 1).**

У завданні 4 учням пропонується уявити, що вони можуть придбати для школи шкільний автобус чи витратити гроші на видання шкільної газети тощо. В їх розпорядженні 8* (* — це умовна одиниця виміру коштів), тому потрібно попрацювати в групах і вирішити, як вони витратять ці кошти.

- 1.2. Провести рольову гру «Шкільне самоврядування» (додаткове завдання).

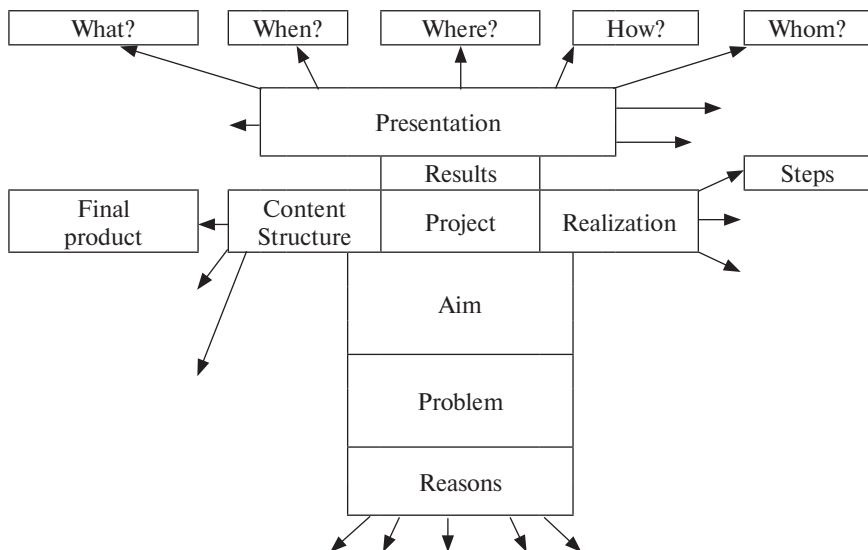
Очікуваний результат етапу: учні зосередили увагу на тематиці проекту, опрацювали тему «Шкільне життя», навчилися визначати загальні проблеми в діяльності шкільного самоврядування.

2. Збирання ідей для проекту.

- 2.1. Визначити та обґрунтувати проблему, на розв'язання якої буде спрямовано проект.

Можлива проблема: громадська шкільна думка не вивчається і не береться до уваги. І як результат, учні не залучені до визначення шляхів розв'язання проблем (problem: students' opinion is not considered at school).

- 2.2. Зібрати і структурувати ідеї для проекту щодо кінцевого результату, змісту, структури, здійснення, оформлення, презентації результатів тощо.

Якщо учні не можуть визначитися, яким буде кінцевий результат проекту, запропонуйте їм провести фокус-групу “Students’

opinion and decision making at school” («Учнівська громадська думка та прийняття рішень у школі»).

Очікуваний результат етапу: визначена проблема, структуровані ідеї для проекту «Шкільні проблеми: учнівська громадська думка та прийняття рішень у школі» (School problems: students' opinion and decision making at school), кінцевий результат якого — проведення фокус-групи; навчилися застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень.

3. Планування роботи.

3.1. Опрацювати чітку схему опису проекту:

- визначення мети;
- опрацювання схеми проекту;
- опис проекту за схемою.

3.2. Спланувати роботу (див. *приклад розгорнутого плану*).

Sample plan

№	Кроки (steps)	План (plan)	Відпові- дальні (responsi- bility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час вико- нання проекту)
1	2	3	4	5	6
I	Preparing the focus-group				
		1. Determine needs			
		2. Develop questions for the focus-group			
		3. Prepare place and equipment			
		4. Invite experts			
		5. Choose a moderator			
		6. Prepare speeches			
II	Holding the focus-group				
		1. Speeches of experts (thoughts, ideas, facts)			
		2. Make notes of the experts			
III	Focus-group results				
		1. Summarize focus-group results			
		2. Discuss reasons and suggest the ways of solving problems (how to solve problems)			
		3. Writing essay			

1	2	3	4	5	6
IV	Presentation of the project				
		1. Prepare presentation			
		2. Hold presentation and propose solving problems			
V	Summing up results of the project				

3.2. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 6.2).

Очікуваний результат етапу: опрацьована схема проекту, сплановано роботу; учні навчилися робити опис колективного інформаційного проекту, кінцевим продуктом якого є проведення фокус-групи, розвинули навички роботи над колективним проектом.

4. Основна робота за проектом виконується за планом.

4.1. Підготувати фокус-групу.

4.2. Отримати консультації та поради вчителя.

4.3. Провести фокус-групу.

Запитання для проведення фокус-групи

- Do they need to take into consideration students' opinion at school? Why? Чи потрібно враховувати громадську учнівську думку при прийнятті рішень у школі? (Обґрунтувати точку зору.)
- How can they solve it? What are the ways of solving problems? (Як можна її розв'язати? Які шляхи розв'язання?)

4.4. Підбити підсумки роботи фокус-групи:

- обговорення й узагальнення результатів роботи фокус-групи;
- визначення та обґрунтування можливих шляхів розв'язання проблеми (громадська шкільна думка не вивчається і, як наслідок, не впливає на прийняття рішень у школі. Які потрібно провести заходи, щоб розв'язати зазначену проблему?)
- Написання есе "Does students' opinion influence on decision making at school?", "How can we make our school a better place to go?" "How can we solve problems at school?" (Додаток 1, завдання 4).

Очікуваний результат етапу: проведена фокус-група і підбити підсумки, написане есе; учні навчилися визначати проблеми шкільного життя і пропонувати шляхи їх розв'язання, обстоювати і захищати свої права й інтереси.

5. Підготовка і проведення презентації результатів фокус-групи.

5.1. Підготувати матеріали до презентації.

5.2. Провести презентацію.

5.3. Надрукувати результати в шкільній газеті.

Очікуваний результат етапу: проведена презентація результатів фокус-групи; учні продемонстрували громадянську компетен-

цію щодо залученості до розв'язання шкільних проблем та шкільного самоврядування, визначили шляхи можливої участі у волонтерської діяльності в шкільній громаді, навчилися компонувати текст для написання есе.

6. Підбиття підсумків.

6.1. Оцінити проект у цілому (індивідуально).

- What do you think about the project?
Useful things are... (Що було корисним...)
I feel good about... (Мені сподобалось...)
I need practice at... (Мені потрібна практика...)
- What would you change? (Що б ви змінили?)
- What was difficult? How did you overcome it? (Які були труднощі? Як ви їх долали?)

6.2. Оцінювання вчителем:

- опис, план і оцінювання проекту в цілому — 6 балів;
- нотатки з фокус-групи і написання есе — 6 балів;
- заохочувальний бал — 1–2 бали.

Додаток 1

1. Match words with the problems. More than one answer is possible. Give meanings.

- Students' opinion: is not considered
- clubs:
- homework:
- tests / exams:
- library:
- extracurricular activities:
- classmates:
- Canteen:
- school self-government:

Is not considered, hygiene, gossip, bad quality food, junk food, expensive food, students are not involved in planning process, "eats all the time", cheating, lack of equipment, not enough clubs, not enough books, no computers, no reference, boring, no initiative, not done, violence, swear words

Possible answers:

- students' opinion: is not considered
- students' clubs: are not supported
- library: not enough books, no computers, no reference
- tests / exams: cheating
- homework: not done, "eats all the time"
- extracurricular activities: students are not involved in planning process, boring

- classmates: gossip, violence, swear words
- school self-government: no initiative
- canteen: hygiene, bad quality food, junk food

More words and problems:

- rest rooms: smoking, bad condition
 - teachers: non-objective assessment
 - computers / Internet: out of order
 - school authorities: not enough democracy and protection of children rights
 - sport: lack of equipment, not enough sport clubs
 - classroom: poor equipment, not enough work space, writing on desks
 - timetable: many lessons a day
2. Can you add some more school problems?
 - —
 - —
 - —

3. Make a diagram of the topic (network, word tree, word-map)

4. School facilities. You have 8* to spend on improving school facilities. Work in a group and decide how you are going to spend money.

Exchanges with the foreign schools — 1*

Trips of the school club of folk dances — 1*

New optional courses — 1*

School newspaper — 1*

Computers, books and reference for the library — 2*

Science laboratory — 1*

Musical instruments for the school band — 1*

Equipment for the language center — 1*

Equipment for the school cafeteria — 2*

New windows and doors — 2*

New gym and sport equipment — 3*

School bus — 2*

Cinema room — 1*

Your suggestion — 1*

Total: 20*

Example: We are going to spend money on a School newspaper so we can express our views.

5. Choose some problems and fill in the table “Problems and solutions”.

Problem	Possible reasons	Possible solutions	Consequences (results) of the problem solving

Possible answers

Problems	Possible reasons	Possible solutions	Consequences (results) of the problem solving
There are not enough clubs at school: • students don't know how to spend their free time; • students can not develop their skills and abilities enough	Students' clubs: are not supported. Students don't want to join the clubs at school. No motivation. Indifferent, passive	Pay attention to students' clubs (studying their needs, giving help, to wide their activities etc.). Ask students what clubs do they want to join. Present clubs' activities and experience	School administration will know exactly what students want (students' needs). Students will have opportunity to develop their skills and abilities. They may realize their right to have leisure time
Students' opinion is not considered: • students' right to be heard is broken; • they are not involved in decision making process	They think that students are not prepared to take responsibility. They don't have democratic practice at school. It "disturbs administration" a lot, they have no time for extra work with students' initiatives	Studying students opinion through surveys, school press, school self-government etc. Teaching students to express their views freely. Studying experience of other schools	Students will realize their right to express their views freely School administration will know students' opinion about school problems Style of governing will be more democratic Students will be involved in the life of school community, have civic competency
Not enough up-date books and materials at the school library: • students' right to get educational information is limited; • quality of education goes down	There is a lack of books, reference and periodicals. There is no computer database, access to educational websites. Management in the library is not effective	Creating computer database. Other library membership. Contacting and cooperating with educational centers and programs. Realizing different projects (for example "A book for the library") Improvement of the management (new methods)	They will have access to the contemporary information. Educational process will be activated. They may realize their right to have access to educational information. They will use modern technologies

Додаток 2**1. Role play “School self-government”.**

School parliament is discussing school problems and proposals for the solution of the problems. They invited public and school administration representatives.

- 1.1. Choose the topic for the discussion.
 - 1.2. Take a role: a principle of a school, a teacher, a head of a non-government organization, an editor of a school paper, a president of the school parliament, members of a school parliament,
 - 1.3. Discuss: What problems are there in the school and the ways to solve them?
- 2. Write essay: providing solutions to problems.**
- 1-st part — an introduction: state the problem; state what has caused the problem
 - 2-nd part — a main body consists of several paragraphs: each paragraph presents new suggestion and the results
 - 3-d part — conclusions: summarize your opinion
- 3. Read essay and answer questions:**
- What school problems are mentioned? (Not enough clubs, poor facilities and equipment, non-democratic style of governing, lack of motivation, low civic competence of students, and school self-government without initiatives).
 - What solutions to the problems are suggested? (To study students' opinion; to realize different projects by school self-government; to cooperate with non-government organizations and educational programs).
 - What results are expected for the solutions? (Taking students' opinion into consideration; growing students' initiatives and civic activity; opportunity to wide educational opportunities and to develop civic competence).
 - Which phrase may be a title for the essay? (“How can we do our school a better place to study?”).
 - Give more problems and solutions.

Sample essay

Not enough clubs, poor facilities and equipment, non-democratic style of governing, lack of motivation, low civic competence of students, school self-government without initiatives are among the problems Ukrainian schools face nowadays. How can we do school a better place to study and to get civic competence.

First of all, it would be a good idea to study students' opinion through surveys, school press, and school self-government to encourage them to express their views about school life. If this happened the administration will know

students' opinion about school problems and could take it into consideration planning their activities.

Another way to improve the situation is realizing different projects by school self-government. For example, a project "Materials for the library" could wide access of students to the up-date materials and involve them in school community life. The result would be growing students' initiatives and civic activity.

Finally, efforts should be made to cooperate with non-government organizations and educational programs. This would give students opportunity to wide educational opportunities and to develop civic competence.

We can definitely not only do school a better place to study but also a place of getting civic competence as well.

Додаток 3

Project description (sample):

Title: School problems: Students' opinion and decision making at school

Problem description: students' opinion is not considered at school. They are not involved in the decision making process.

Aim: to find out reasons of the ways involving students in decision making process by holding a focus-group "Students' opinion and decision making at school"

Steps:

Step I. Preparing the focus group

1. Determining needs
2. Developing questions for the focus-group
3. Preparing place and equipment
4. Inviting experts
5. Choosing a moderator
6. Preparing speeches

Step II. Holding the focus-group

1. Speeches of experts (thoughts, ideas, facts).
2. Making notes of the experts.

Step III. Focus-group results

1. Summarizing results
2. Discussing reasons and suggesting ways of solving problems (how to solve problems)

Step IV. Presentation of the project

Step V. Summing up results of the project

Орієнтовна схема опису проекту:

- назва;
- проблема, яка потребує розв'язання;
- мета;
- кроки здійснення проекту;
- результати.

Web-сторінка «Я, моя сім'я, друзі» (web-page “My family, my friends and me”)

Рівень володіння англійською: рубіжний (B1).

Вік: 15—17 років.

Тип проекту: індивідуальний інформаційний (практичний).

Цілі:

- опрацювати теми в межах тематики ситуативного спілкування «Я, моя сім'я, друзі», «Батьки і діти», «Толерантне ставлення до оточуючих», «Дозвілля» тощо;
- розвивати вміння активно застосовувати англійську мову, демонструвати володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років;
- виховувати пріоритет сімейних цінностей, допомогти порозумінню батьків і дітей;
- опрацювати структуру If I were...;
- навчити визначати потрібну інформацію, ставити питання і з'ясувати проблеми, що потребують розв'язання;
- формувати вміння використовувати Інтернет — комп'ютерні технології.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): учні створюють свої web-сторінки.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (*додаток*), зразок проекту.

Коментарі:

Здійснення проекту передбачає використання Інтернет та комп'ютерних технологій, тому, можливо, учням знадобляться консультації фахівця. Створена web-сторінка може бути розміщена на сайті школи, або ви можете скористатися можливостями сайта: <http://mypages.iparenting.com>, який надає можливості безкоштовно розмістити web-сторінки. Якщо web-сторінки будуть розміщуватися на сайті школи, необхідно заздалегідь узгодити це з адміністрацією. Цей проект доцільно презентувати батькам, громаді. Тому презентація старанно готується як міні-проект.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

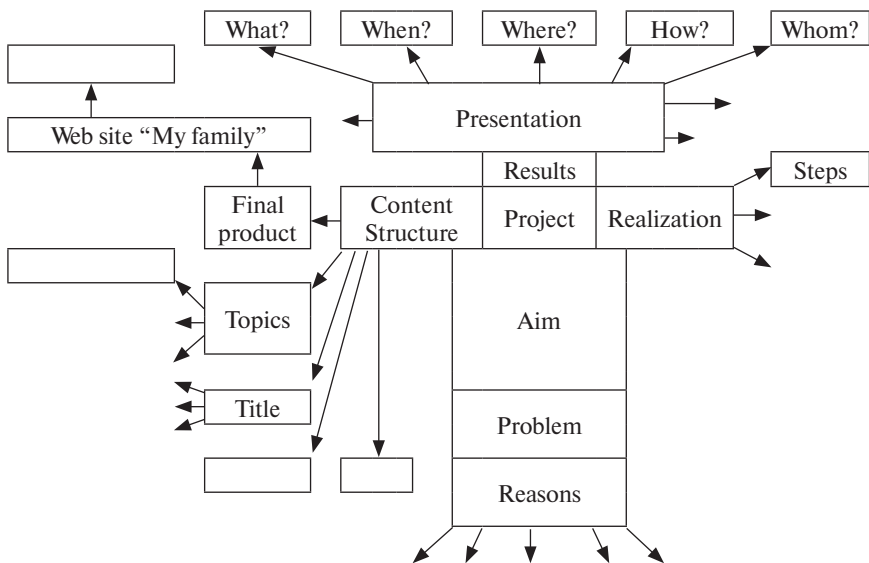
Виконати завдання (*додаток 1*).

Очікуваний результат етапу: створено дружню атмосферу; опрацювали мовні аспекти, зосередили увагу на тематиці проекту.

2. Ідеї для проекту.

2.1. Визначити проблему, на розв'язання якої спрямовано проект, його мету та кінцевий результат.

Можлива проблема: школа ще не набула в думці населення значення культурно-освітнього центру в життєдіяльності громади. Є потреба в тому, щоб утвердити в місцевій громадській думці розуміння школи як найважливішого культурно-освітнього центру в життєдіяльності громади. Зібрати і структурувати ідеї для проекту щодо структури, змісту, шляхів досягнення кінцевого результату (здійснення), оформлення, презентації.

Очікуваний результат етапу: визначені проблеми, структуровані ідеї для проекту; учні навчилися ставити питання і з'ясовувати проблеми, що потребують розв'язання.

3. Планування роботи.

3.1. Визначити мету проекту.

Мета проекту: сприяти порозумінню школи, батьків і дітей шляхом спільної роботи над проектом створення web-сторінки «Моя сім'я», пропагувати сімейні цінності, сприяти перетворенню школи на освітньо-культурний центр місцевої громади з допомогою сучасних технологій.

3.2. Визначити остаточно, яким буде кінцевий результат проекту з яких частин він буде складатися. У нашому прикладі — це web-сторінка «Моя сім'я»;

3.3. Зробити опис проекту.

3.4. Спланувати роботу за проектом по кроках (за схемою).

№	Кроки (steps)	План (plan)	Відповідальні (responsibility)	Де? Коли? (Where? When?)	Результати кожного етапу (Results) (записуються під час вико- нання проекту)

3.5. Створити опис web-сторінки.

3.6. Визначити потреби (що необхідно для створення web-сторінки): матеріали, фотографії, ілюстрації, матеріали для оформлення, програмне забезпечення, домашня сторінка (де розмістити web-сторінку).

3.7. Спланувати роботу.

3.8. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 8.2).

Очікуваний результат етапу: описано проект, складено план роботи і зроблено макет web-сторінки; учні навчилися планувати індивідуальний інформаційний проект, кінцевим продуктом якого є створення web-сторінки, визначати ціннісну основу свого продукту (пріоритет сімейних цінностей).

4. Основна робота за проектом.

Виконати роботу, орієнтуючись на план і макет.

4.1. Обговорити план сайту з членами родини.

4.2. Зібрати матеріали.

Запитання на допомогу: Які спогади про школу у ваших рідних? Що дала їм школа? Як можна покращити життєдіяльність школи?

4.3. Створити письмові матеріали.

4.4. Створити перший варіант web-сторінки;

Очікуваний результат етапу: створено перший варіант web-сторінки; учні навчаються використовувати інформацію з різних джерел, розвивають уміння використовувати Інтернет для пошуку необхідної інформації, демонструють бажання змінювати стан справ на краще з допомогою конкретної діяльності.

5. Консультації.

5.1. Отримати консультації (вчитель англійської мови, фахівець з ІК-технологій).

5.2. Внести корективи.

Очікуваний результат етапу: отримані консультації, проведено моніторинг виконання проекту; учні демонструють готовність до конструктивного діалогу з учителем, вносять зміни, якщо це необхідно, навчаються аналізувати міркування з метою виявлення та усунення помилок.

6. Створення остаточного варіанта проекту та його оформлення.
 - 6.1. Створити остаточний варіант матеріалів.
 - 6.2. Обговорити з членами родини зміст web-сторінки.
 - 6.3. Зробити підписи й оформити web-сторінку.
 - 6.4. Відшукати сайт та розмістити на ньому свою сторінку (наприклад, зверніться до сайтів: <http://iparenting.com>; <http://mypages.iparenting.com>).

Очікуваний результат етапу: створена і розміщена на сайті web-сторінка; учні виявили володіння мовним та мовленнєвим матеріалом, набутим протягом попередніх років, навчилися обробляти інформацію, розмірковувати щодо її компонування, долати труднощі.
7. Підготовка і презентація результатів проекту.
 - 7.1. Планування. Обговорити план презентації (де, коли, в який спосіб тощо).
 - 7.2. Підготовка презентації згідно з планом.
Запросити батьків, громадськість тощо.
 - 7.3. Презентувати web-сторінки.

Очікуваний результат етапу: учні презентують свої web-сторінки і виявляють здатність користуватися засобами інформаційно-комунікаційних технологій, демонструють уміння активно застосовувати англійську мову, виявляють ініціативність і самоорганізованість.
8. Підбиття підсумків та оцінювання.
 - 8.1. Оцінити проект у цілому (індивідуально).
 - What do you think about the project in general?
I feel good about ...
I need practice at ...
I like best of all ...
 - What difficulties did you have?
 - What would you change?
 - What do you think about web-pages of other students? What do you like about them?
 - 8.2. Провести оцінювання вчителем.

Робота над проектом	Макс. бал	Оцінка учня
Матеріали проекту (ідеї, опис, планування, оцінювання проекту в цілому)	1–6	
Web-сторінка	1–6	
Заохочувальний бал	1–2	
Підсумковий бал		

Додаток 1**Teenagers and parents**

1. Teenage-parents problems. Teenagers are often in conflict with their parents. What do you think the reasons are? (Brainstorming).

Possible answers:

- Hanging up with friends
- Listening to loud music
- Bad habits (smoking, drinking etc.)
- Bad marks (grades) at school
- Watching too much TV
- Playing computer games
- Clothes (tattoo, hairdressing)
- Coming home late
- Not tidying up the room
- Pocket money
- Rudeness
- Fighting

2. Individual work. Choose from the list of reasons five the most common and five most serious reasons.

3. Parenting power.

- 1) Complete 10 sentences about yourself. If you were a parent of a teenager of the age of 13 — 16, you would or wouldn't...

Example:

If I were a parent of a teenager aged 13-16 I would let him / her invite friends at our place.

If I were a parent of a teenager aged 13-16 I wouldn't let him / her go to the disco alone.

- Let him / her go to the disco alone
- Let him / her invite friends at our place
- Let him / her listen music they want
- Let him / her play computer games 4 hours a day
- Make him / her clean up the room
- Forbid him / her to go to the café late in the evening
- Forbid him / her to smoke and drink alcohol
- Forbid him / her to watch films late in the night
- Punish the child by stopping his/her pocket money
- Permit him / her to get married at 16
- Allow him / her to wear tattoo
- Allow him / her to have a date with an older person
- Allow him / her to swear at adults
- Allow him / her to fight with a younger child

- 2) What did you feel when you had to make a decision as a parent?
- 3) What do your parents allow or forbid you? Compare the differences. (What do you think parents need to resolve the teenage-parents problems?)
4. Whom do you look like? Tell about your father, mother, brother, sister or yourself. Use these expressions:
To look a bit like someone
To look very like someone
To look quite like someone
To have someone's eyes
5. Writing. Family story
 - 1) Can you name happy things, which unite teenagers with their parents?
Example: Family background, holidays, appearance etc.
 - 2) Write down the story about your family.
 - 3) Answer questions: What makes a good parent and a good child? What do they need to be a happy family? Should parenting skill be taught at school?

Додаток 2

1. Project ideas tree
2. Project description

Project description (sample):

Title: Web page "My family"

Problem description: People do not consider school as a cultural and educational center of local community.

Aim: To encourage school to become a cultural and educational center of the local community.

Steps:

Step I. Preparation

- 1) Planning.
- 2) Creating a model.
- 3) Determining needs.

Step II. Collection of materials.

- 1) Discussing with family members.
- 2) Collecting materials and pictures.
- 3) Writing materials.

Step III. Creation of 1-st variant cooperating with family members

- 1) Discussing web page with family members.
- 2) Correcting materials.
- 3) Creating 1-st variant.
- 4) Consulting with a teacher.

Step IV. Creating a final variant of the website

- 1) Correcting materials.
- 2) Discussing and creating final variant.
- 3) Writing signs and designing.
- 4) Putting web page on Internet.

Step V. Project presentation

- 1) Planning the presentation.
- 2) Preparation.
- 3) Presenting results of the project.

Step VI. Summing up results of the project

3. Plan

Орієнтовний зміст web-сторінки:

- Назва сайта (Name of the site).
- Розповідь про сім'ю (Story about your family).
- Спільні справи (Common activities).
- Школа в житті моєї сім'ї (School in my family's life).
- Наші друзі (Our friends etc).
- За вибором учнів: як ми проводимо вільний час, відпочинок, подорожі тощо (How we spend our free time, our hobbies, traveling etc.).
- Фото та малюнки з підписами (Photos, drawings, signs).

Свійські та дикі тварини в англійській фразеології (Farm and wild animals in English phraseology)

Рівень володіння англійською: рубіжний (B 1).

Вік: 14–17 років.

Тип проекту: індивідуальний дослідницький.

Цілі:

- формувати соціокультурну компетенцію й позитивне сприйняття культурного розмаїття, мовного надбання народів;
- розвивати вміння школярів залучатися до міжкультурного діалогу шляхом вивчення фразеологічних виразів, їх семантики, спільних та відмінних рис;
- опрацювати лексику з теми «Тваринний світ»;
- утверджувати толерантне ставлення до традицій інших народів;
- навчити вміння проводити порівняльний аналіз двох виголошених виразів, спроможності оцінювати їх раціональність;
- розвивати вміння аналізувати, порівнювати, описувати проект за схемою;
- розвивати навички дослідної роботи, роботи з англомовною довідковою літературою.

Очікуваний результат (кінцевий продукт): проведено дослідження “Farm and wild animals in English phraseology” і оформлено його у вигляді реферату.

Учитель заздалегідь готує: роздавальний матеріал (*додатки*), словники.

Коментарі: цей проект може бути здійснений індивідуально в межах діяльності учнівського наукового товариства (МАН) і презентований на його засіданні. На підготовчому етапі вчитель демонструє ідіоми англійською та пропонує учням здогадатися про їх зміст і віднайти аналогічні українські фразеологізми. Як правило, це викликає певні труднощі. Перед учнями постає проблема адекватного перекладу і пошуку українських еквівалентів. Учні отримують консультації вчителя на кожному етапі проекту. Проект також можна виконати як колективний, для цього необхідно внести відповідні зміни в планування (*див. таблицю «Етапи здійснення колективного проекту»*).

У нашому прикладі кінцевим результатом є дослідження, що оформлене рефератом. На його основі доцільно підготувати статтю для учнівського вісника.

Зазначений проект може бути здійснений на основі вивчення прислів'їв.

Методичні рекомендації:

1. Підготовчий етап.

Запитати учнів, яке значення мають ці фразеологізми. Запропонуйте їм підібрати відповідні фразеологізми українською мовою.

- *Be on the high horse — to be haughty* (syn. *overbearing*; укр. — бути зверхнім); Укр. еквівалент: дерти носа, кирпу гнути.
Цей вислів виник у ті часи, коли феодали, що у війську воювали верхи, презирливо ставилися до піших воїнів — найманців та простолюдинів.
- *When the cows come home — Never* (ніколи). Укр. еквівалент: на Миколи та й ніколи; як рак у полі свисне.
- *Every dog has his day — Every person will have to be lucky one day* (кожній людині колись поталанить). Укр. еквівалент: колись і на нас сонечко гляне; і в наше віконце засяє сонце; буде і на нашій вулиці свято.
- *It is raining cats and dogs — A very heavy rain* (дуже сильна злива). Цей вираз походить від Дж. Свіфта. Укр. еквівалент: дощ ллє як (немов) з відра.
- *Hares may pull dead lions by the beard — to be brave where there is no danger* (бути сміливим, коли не існує небезпеки). Етим. Лат. *Duos qui sequitur lepores, neutrum capit*. Укр. еквівалент: молодець проти овець, а проти молодця і сам вівця.

Очікуваний результат етапу: учні познайомилися з англійськими ідіомами та їх українськими еквівалентами, зосередили увагу на тематиці проекту. Учні навчилися проводити порівняльний аналіз двох виголошених виразів та оцінювати їх раціональність.

2. Збирання ідей для проекту.

2.1. Визначити проблему, на розв'язання якої буде спрямовано проект, та обґрунтувати її соціальне значення, важливість вивчення фразеологізмів (прислів'їв).

2.2. Зібрати і структурувати ідеї для проекту щодо тематики, завдань, методів дослідження, змісту, структури, здійснення, оформлення кінцевого результату, презентації результатів.

Якщо учні не можуть визначитися щодо тематики проекту, запропонуйте їм виконати проект, що досліджує англійську фразеологію і стосується певної проблеми (у нашому прикладі — це свійські та дикі тварини). Також доцільно буде скласти схему, яка вміщує слова за обраною темою.

Очікуваний результат етапу: визначена проблема, структуровані ідеї для проекту; учні навчаються позитивно сприймати культурне розмаїття і шанобливо ставитися до мовного надбання народів.

3. Планування роботи.

3.1. Опрацювати чітку схему опису дослідження за проектом:

- а) визначення мети;
- б) опрацювати схему проекту: тема, завдання, методи дослідження, структура реферату; внесення конкретного змісту до схеми.

Орієнтовна схема опису дослідження:

- Назва.
- План реферату (вступ, основна частина, завершення).
- Вступна частина:
проблема, яка потребує розв'язання, її соціальне значення;
актуальність;
мета та завдання;
предмет дослідження;
методи дослідження;
аналіз джерел.
- Результати дослідження (основна частина, що складається із 2–3 розділів).
- Висновки.
- Список літератури.

3.2. Спланувати роботу (див. приклад розгорнутого плану).

Sample plan

№	Steps	1. Plan	Time	Results
I	Preparation	2. Determine needs		
		3. Determine time		
		4. Determine sources of information and choose books, web-sites etc.		
		5. Consult the teacher		
II	Collecting information and planning	1. Study materials and collect information		
		2. Analyze the materials		
		3. Make a plan of the report		
		4. Consult the teacher		
III	Creating a first version of the report	1. Correct the plan of the report, collect additional information		
		2. Write the materials according to the plan		
		3. Summarize results		
		4. Consult the teacher		
IV	Creating the final version	1. Make correction of the materials		
		2. Write the final version		
		3. Consult the teacher		
V	Presentation	1. Prepare a speech		
		2. Prepare a presentation (materials, technical means etc.)		
		3. Consult the teacher		
		4. Hold the presentation		
VI	Summing up the results of the project	1. Evaluate the project		
		2. Make plans for the future		

3.3. Ознайомити учнів з критеріями оцінювання (див. пункт 6.2).

Очікуваний результат етапу: опрацьована схема проекту, сплановано роботу; учні навчилися описувати і планувати індивідуальний дослідницький проект, демонструють упорядкованість думок.

4. Основна робота за проектом виконується за планом.

4.1. Провести підготовчу роботу (визначити потреби, час та джерела інформації).

- 4.2. Зібрати інформацію та спланувати реферат (вивчити матеріали та зібрати інформацію, проаналізувати матеріали, скласти план доповіді).
- 4.3. Створити перший варіант реферату (доповіді).
- 4.4. Створити остаточний варіант.
- 4.5. Отримати консультації вчителя впродовж усієї роботи над проектом.
Очікуваний результат етапу: результати дослідження оформлені рефератом (доповіддю); учні навчилися працювати з різними джерелами інформації, аналізувати англійські фразеологізми та порівнювати їх із українськими.
5. Підготовка і проведення презентації результатів дослідження.
 - 5.1. Скласти виступ і підготувати матеріали та засоби до презентації.
 - 5.2. Провести презентацію в класі.
 - 5.3. Виступити на засіданні учнівського наукового товариства;
Очікуваний результат етапу: проведена презентація результатів дослідження; учні продемонстрували толерантне ставлення до традицій інших народів, розвинули вміння залучатися до міжкультурного діалогу, застосовуючи знання відомих фразеологізмів.
6. Підбиття підсумків.
 - 6.1. Оцінити проект у цілому (індивідуально).
 - Useful things are... (Що було корисним...)
 - I feel good about... (Мені сподобалось...)
 - I need practice at... (Мені потрібна практика в...)
 - What would you change? (Що б ви змінили?)
 - What was difficult? How did you overcome it? (Які були труднощі? Як ви їх долали?)
 - 6.2. Оцінювання вчителем:
 - створення реферату — 9 балів;
 - презентація результатів — 3 бали;
 - заохочувальний бал — 1–2 бали.

Свійські та дикі тварини в англійській фразеології

Виконав: учень 8-А класу, Люботинської гімназії №1 Цимбал Андрій

Вступ

З давніх-давен люди часто звертали увагу на поведінку та характер «братів наших менших», тому не дивно, що велика кількість прислів'їв, народних пісень, традицій пов'язані з тваринами. Збереження навколишнього середовища та тварин збагачує людське життя, культуру, а вирази і прислів'я, в яких фігурують домашні та дикі тварини з кожним роком збільшується. Ці прислів'я та вирази є в культурі кожного народу

і стають дотепнішими та влучнішими до людської поведінки та характеру. Тому дослідники з цікавістю вивчають та порівнюють їх.

Англійська мова має тисячолітню історію. За цей час у ній накопичилась велика кількість виразів, які люди вважають влучними та красивими. Так і виник особливий вид мови — фразеологія. Фразеологія — це особливий розділ лінгвістичної науки, яка вивчає стійкі сполучення слів у мові. Вона виникла зовсім недавно відносно інших наук, таких як геометрія, астрономія, математика та інші. Слово *фразеологія* походить від двох грецьких слів «фразис» — вираз та «логос» — наука. Цим терміном позначають компоненти таких виразів у мові. Окремі вирази називаються фразеологічними зворотами, або фразеологізмами. У мовознавців немає єдиної думки про те, що таке фразеологізм, та єдиного погляду на склад цих одиниць у мові. Одні дослідники (Л. П. Сміт, В. П. Жуков, Н. М. Шанський та інші) приєднують до складу фразеології її стійкі сполучення, а інші (Н. Н. Амасова, А. М. Бабкін, А. І. Смерницький) заперечують це приєднання. Академік В. В. Виноградов не приєднує до розряду фразеологізмів прислів'я, приказки та крилаті вирази. Важливим аспектом дослідження цієї науки є стійкість фразеологічних одиниць, системність фразеології, семантична структура фразеологічних одиниць, їхнє походження та функції. В обов'язки фразеології як лінгвістичної дисципліни входить усебічне вивчення фразеологічного фонду тієї чи іншої мови. Фразеологія розробляє принципи виділення фразеологічних одиниць, методи їх вивчення, класифікації та фразеографії — опису в словниках. Фразеологія користується різноманітними методами дослідження, наприклад, компонентним аналізом значення. У науці вивчення фразеології має дуже вагоме значення тому, що це допомагає під час вивчення самої мови. Фразеологізми існують у мові в тісному зв'язку з лексикою, тому під час вивчення вони допомагають пізнати їхню будову, утворення та вживання в мові.

Метою роботи є дослідження англійських фразеологізмів, які ґрунтуються на використанні назв диких та свійських тварин, пошук розуміння їх сенсу та пропозиції щодо можливостей перекладу. У роботі відображено спробу порівняння подібностей та відмінностей фразеологічних виразів англійської та української мов.

Джерела і сутність фразеологізмів

Світ фразеології сучасної англійської мови великий та різноманітний, і кожний його аспект заслуговує уваги та дослідження. Більшу частину фразеологізмів запозичено з художньої літератури, як англійської, так і інших народів. Це запозичення є одним з основних джерел англійської фразеології. Особливо багато фразеологізмів запозичено з англійської літератури, з латинської, грецької, іспанської, італійської тощо. Запозичення також часто відбувається зі стародавньої літературної

спадщини, зокрема з Біблії. Вона є найголовнішим літературним джерелом фразеологічних одиниць. Цей величнійший здобуток збагатив фразеологізмами не тільки англійську мову, а й багато інших мов світу. Протягом століть Біблія була найбільш читаною в Англії книгою. Біблейські вирази дуже широко вживаються в англійській мові, наприклад “Sheep that have no shepherd” — «вівці без вівчаря». В англійській мові є багато фразеологізмів, які мають тільки одне призначення — посилювати естетичний аспект мови. Багато фразеологізмів виникло завдяки історичним подіям, звичаям того чи іншого народу та ін., але все ж таки найбільший внесок в англійську фразеологію зробила художня література та художньо-літературні твори. Таким чином, фразеологізми виникали під їх впливом. Особливо відзначилися здобутки Вільяма Шекспіра. Цей англійський класик зробив чи не найбільший внесок для поповнення фразеологізмами англійської мови. Кількість фразеологізмів, які він створив, нараховується понад сто. Сучасна англійська мова трошки змінила шекспірівські фразеологізми, тож тепер немає чистого виразу, створеного Шекспіром. Наприклад: “A triton among the minnows — велетень між ліліпутів; дослівний переклад — тритон між дрібноти”, “To know a hawk from a handsaw — знати всьому своє місце; дослівний переклад — вміти відрізнити сокола від чаплі”. Інші поети, такі як Дж. Байрон, Едгар По та ін., також внесли свої фразеологізми до сучасної англійської мови.

Застосування англійської мови розширюється в сучасному світі, і зокрема в Україні. Але знання англійської мови неможливе без розуміння її фразеології. Це також значно поліпшує вміння читати та розуміти співрозмовника. Вживання фразеологізмів у мові робить її більш ідіоматичною. Вивчення англійського фразеологізму допомагає глибше зрозуміти культуру та побут цього народу.

У багатьох випадках фразеологізми не придатні до дослівних перекладів українською мовою з англійської. Вони є особливо складною мовною одиницею для перекладу і потребують чималого досвіду та знань. Для дослідження та глибокого вивчення фразеологізмів використовують, наприклад, компонентний аналіз значення чи метод визначення тотожності слів і синтаксичний склад утворюючих фразеологізмів, з їхніми вільними аналогами.

Для адекватного розуміння фразеологічних виразів та більш глибокого їх вивчення важливим є також історичний екскурс. Так, предметом історії фразеології є вивчення первинних, вихідних форм та значень фразеологізмів, визначення їх джерел, виявлення сфер їхнього вживання в різні епохи існування мови, а також установлення обсягу фразеологічного складу та його упорядкованість в ту чи іншу історичну епоху розвитку мови.

Класифікація фразеологізмів з точки зору семантичного поєднання їх компонентів належить академіку В. В. Виноградову. Як відомо, фра-

зеологізми виникають із вільного сполучення слів, які вживаються в переносному значенні. Поступово переносне значення перестає вживатися і сполучення стають стійкими. Залежно від того, наскільки забуваються номінативні значення компонентів фразеологізму, наскільки сильне в них переносне значення, В. В. Виноградов ділить фразеологізми на три типи: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення.

Зміст та можливі українські еквіваленти фразеологізмів

Повертаючись до порівняння подібності та відмінності фразеологізмів англійської та української мов, можна сказати, що хоча мови належать до різних мовних груп, однак культурна єдність, або культурні універсалиї, чітко відстежуються. Відомо, що народи мають схожі традиції, досягнення у землеробстві чи виготовленні знарядь праці, кожний народ має досвід узаємодії з навколишнім середовищем. Звернувшись до етимології — науки яка вивчає походження слів, їх спорідненість зі словами іншої мови, ми спостерігаємо значну схожість як окремих слів, так і смислу в англійських і українських фразеологізмах. Розглянемо схожі фразеологізми, які є найбільш уживаними в англійській мові.

- Cat-and-dog existence — як кішка з собакою.
- Play cat and mouse with somebody — гратися в ката — мишки.
- All cats are grey in the dark — уночі всі коти бурі (сірі), а корови сірі.
- Eat like a pig — їсти як свиня, їсти з жадібністю, чавкаючи.
- It is raining cats and dogs — дуже сильна злива, ллє як із відра (цей вираз походить від Дж. Свіфта).
- A Trojan horse — Троянський кінь.
- A short horse is soon curried — Малий кінь швидко чиститься.
- The iron horse — Залізний кінь.

Є фразеологізми, які мають різний зміст, але подібні за значенням, наприклад:

- Pigs might fly — на світі різні дива трапляються (*Укр.* Буває, що й слон літає; буває, що й муха чхає).
- When the cows come home — ніколи (*Укр.* На Миколи та й ніколи; як рак у полі свисне).

Однак до деяких фразеологічних виразів нам було досить важко підібрати український аналог, наприклад:

- Beared the lion in his den — Сміло виступити проти лева в його ж лігві (безстрашно кинути виклик небезпечному ворогу)
- Horse and foot — Коні та ноги, кінні та піші (з усіх сил)
- Horse and horse — Кінь та кінь (у рівному становищі) *Укр.* Нога в ногу.

- Half horse and half alligator — Наполовину кінь наполовину алігатор (прізвисько мешканців лісової хащі в штаті Кентуккі).
- Fight like Kilkenny cats — битися до взаємного знищення, битись не на життя, а на смерть (походить від легенди про боротьбу між двома містечками Kilkenny та Irishtown в Ірландії. Їхня боротьба призвела до розорення).
- Fly the eagle — вимовляти промови, що звеличують американський спосіб життя (на державному гербі США знаходиться орел).

Деякі з фразеологізмів не мають українських еквівалентів. Переважно це фразеологізми з літератури або історичних подій, наприклад шекспіризм:

- Horse and foot — Коні та ноги, кінні та піші (з усіх сил).
- To know a hawk from a handsaw — знати всьому своє місце.
- A triton among the minnows — велетень між ліліпутів.

Фразеологізми з Біблії мають українські еквіваленти, такі як:

- Sheep that have no shepherd — вівці без вівчаря.

Є також латинські крилаті вирази — фразеологізми з байок Езопа, наприклад:

- A dog in the manger — Собака в яслах (сам не використовує, та іншому не дає.) *Укр.* Собака на сні.
- Kill the goose that laid the golden eggs — Вбити гуску, котра несе золоті яйця; знищити джерело прибутку.

Фразеологізми, пов'язані з історичним минулим, видатними людьми звичаями, наприклад:

- A Teddy bear — плюшевий ведмедик (за ім'ям Т. Рузвельта (1858 — 1919), який полюбляв полювання на ведмедів).
- As cross as a bear — злий як ведмідь.

Отже, ми навели лише незначну частину фразеологізми, які підтверджують схожість і національні відмінності у мовах і традиціях двох народів. Але, коли ми розширимо коло висловів, то зможемо побачити безмежність народної творчості й усебічне відношення до свійських і домашніх тварин, що є характерним для кожного народу (*додаток 1*). Вивчення фразеологізмів англійської мови сприяє глибшому засвоєнню іноземної мови, також підтверджує думку щодо широких можливостей для взаємного збагачення культур наших народів, розвитку співробітництва та їх участі в європейському культурному обміні.

Висновок

Англійська фразеологія — це найскладніший конгломерат стійких сполучень слів, стилістичний діапазон, який варіюється від нейтральних загальнолітературних до жаргонних вульгаризмів.

Особливу увагу вчених та мовознавців привертає переклад англійських фразеологізмів українською мовою. Це питання дуже важливе, бо існує дуже багато значень англійських фразеологізмів. У головній частині своєї роботи я здолав цей бар'єр і запропонував новий переклад фразеологізмів, які ґрунтуються на використанні назв диких та свійських тварин з англійської українською мовою. Це було складною частиною цього дослідження, але повне освоєння англійської фразеології значно допоможе кожному у вивченні цієї іноземної мови.

Погодимось з американським дослідником Джорджем Мьордоком, який стверджує, що існує понад 60 культурних універсалій (тобто спільних рис), до яких належить, зокрема, мова, гостинність, релігійні обряди, освіта та багато іншого. Щодо фразеології, то вона варіюється у різних народів, але за функціональним змістом є тотожною. Це підтверджує думку про культурну єдність людства. А вивчення фразеологізмів сприяє розширенню контактів і взаємодії між людьми, їх взаємопорозумінню і розвитку міжкультурного і наукового діалогу.

Література

1. Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник. — К., 1971. — 350 с.
2. Кунин А. В. Англо-русский фразеологический словарь. — М., 1984. — 944 с.
3. Ганич Д. И., Олейник И. С. Русско-украинский словарь. — К., 1974. — 880 с.
4. Спиркин А. Г., Акчурина И. А., Каспиринская Р. С. Словарь иностранных слов. — М., 1979. — 603 с.
5. Longman Dictionary of English Language and Culture — L., 1992. — 1528 с.

Додаток 1

Фразеологізми

Lion

1. BEARD THE LION IN HIS DEN.

Сміло виступити проти лева в його ж лігві (безстрашно кинути виклик небезпечному ворогу).

2. BOLD AS A LION.

Хоробрий як лев.

3. A GREAT LION.

Визначний лев (відома людина).

4. A LION IN THE PATH.

Лев на стежці (уявна небезпека).

5. A LION IS NOT SO FIERCE AS HE IS PAINTED.

Лев не такий лютий як його малюють (не такий страшний ворог як його малюють).

6. SEE THE LIONS.

Побачити левів (побачити визначні місця).

7. SHOW THE LIONS.

Показати левів (показати визначні місця).

8. THROW SOMEBODY TO LIONS.

Кинути кого-небудь до левів (прирікати кого-небудь на смерть).

Tiger

BUCK THE TIGER.

Ставати дибки (дибитися) проти тигра (йти ва-банк).

Leopard

CAN LEOPARD CHANGE HIS SPOTS?

Чи може леопард змінити свої плями на шкірі? (Чи може людина змінити свою сутність.)

Pig

1. BUY A PIG IN A SPOKE.

Купити свиню на сходинці (придбати щось не дивлячись, прийняти рішення без передбачення подальших наслідків). *Укр.* Купувати kota в мішку.

2. EAT LIKE A PIG.

Їсти як свиня.

3. A GUINEA PIG.

Морська свинка (піддослідний кролик).

4. IN LESS THAN A PIG'S WHISPER.

Скоріше ніж подих свині (зараз же; миттєво).

6. PIGS IN CLOVER.

Свині в конюшині (вискочки, люди, які не по праву займають високе суспільне становище).

7. PIGS MIGHT FLY.

Свині, можливо, полетять (на світі різні дива можуть трапитись). *Укр.* Буває, що й слон літає; буває, що й муха чхає.

8. SWEAT LIKE A PIG.

Пріти як свиня (спітніти).

9. STARE LIKE A STUK PIG.

Витріщатися як тупа свиня (витріщати очі від здивування).

10. WHEN PIGS FLY.

Коли свині почнуть літати (ніколи). *Укр.* Коли рак свисне.

Dog

1. BARKING DOGS SELDOM BITE.

Гавкаючі собаки рідко кусають (не бійся гаркітливої собаки, бійся кусючої собаки).

2. CALL OFF ONE'S DOGS.

Відкликати собаку (припинити погану справу).

3. A CLEVER DOG.

Розумна собака (хваткий хлопець).

4. A DEAD DOG.

Мертва собака (непотрібна річ, людина, з якої не має ніякої користі).

5. A DIRTY DOG.

Брудна собака (свиня, негідник).

6. DOG DOES NOT EAT DOG.

Собака не їсть собаку (свій своєму не ворог). *Укр.* Ворона вороні ока не виклює; собака собаці хвоста не одкусить; свій своєму ока не виколупає.

7. DOG EATS DOG.

Собака їсть собаку (людина людині ворог). *Укр.* Людина людині вовк.

8. A DOG IN THE MANGER.

Собака в яслах (сам не використовує, та іншому не дає). *Укр.* Собака на сіні; і сам не гам, й іншому не дам.

9. THE DOG RETURNS TO HIS VOMIT.

Собака повертається до своєї блювотини (людина віддається своїм порокам). *Укр.* Злодій повертається на місце злочину.

10. THE DOGS OF WAR.

Собаки війни (страхіття війни).

11. A GOOD DOG DESERVES A GOOD BONE.

Гарна собака заслуговує на гарну кістку (нагорода за заслугами).

12. LET SLEEPING DOG LIE.

Хай спляча собака лежить собі (не торкатися небажаних питань, неприємних справ). *Укр.* не буди лиха доки тихо; триматися від гріха подалі.

Pigeon

1. A CLAY PIGEON.

Глиняна мішень, глиняна летюча мішень (легка здобич).

2. PLUCK A PIGEON.

Щипати голуба (забрати все, нічого не залишивши). *Укр.* Обідрати як липку.

3. A PLUCKED PIGEON.

Обскубаний голуб (обкрадений простак).

4. SHOOT AT A PIGEON AND KILL A CROW.

Поцілити в голуба, а влучити у ворону (вбити) (маскувати свою справжню мету).

5. A STOOL PIGEON.

Голуб для заманювання диких голубів (провокатор, інформатор, тайний агент). *Укр.* шпиг(к).

6. THAT'S HIS PIGEON.

Це його голуб (це вже його справа).

Sheep

1. AS A SHEEP AMONG THE SHEARERS.

Як вівця між стригалів (проста людина серед ловкачів). *Укр.* Обідраний як липка.

2. AS WELL BE HANGED FOR A SHEEP AS A LAMB.

Якщо приречений до повішення за ягня, чому б тоді не вкрасти вівцю? (Гірше не буде.) *Укр.* Раз козі смерть; сім бід — один одвіт; чи пан, чи пропав; більш копи лиха не буде; двічі не вмирати.

3. A BLACK SHEEP.

Чорна вівця (негідник, сором сім'ї).

4. DIVIDE THE SHEEP FROM THE GOATS.

Відокремити овець від кіз (відокремити погане від гарного, шкідливе від корисного).

5. FOLLOW SMB LIKE SHEEP.

Слідувати за кимсь як стадо баранів (сліпо йти за кимсь).

6. IF ONE SHEEP LEAP OVER THE DYKE, ALL THE REST WILL FOLLOW.

Якщо одна вівця перестрибне через канаву, решта прослідують за нею (наслідувати кого-небудь, слідувати прикладу).

7. LET EVERY SHEEP HANG BY ITS OWN SHANK.

Нехай кожна вівця буде підвішена за свою власну ногу (кожен має займатися своєю справою).

8. A LOST SHEEP.

Блукаюча вівця (збитися з правильного шляху). *Укр.* Заблудла вівця, заблукана вівця.

9. ONE SCABBED SHEEP INFECTS THE WHOLE FLOCK.

Одна паршива вівця інфікує ціле стадо (одна погана людина тягне за собою інших). *Укр.* Погана вівця всю отару поганить.

10. A SHEEP AMONG WOVLES.

Вівця серед вовків (про довірливу людину).

11. SHEEP THAT HAVE NO SHAPHERD.

Вівці, які не мають вівчаря (безпомічний, невпорядкований на-товп).

Horse

1. BACK THE WRONG HORSE.

Поставити не на того коня (зробити поганий вибір; прорахуватися в розрахунках, помилитися у виборі).

2. BEAT A DEAD HORSE.

Бити мертвого коня (братися за марну справу, марно витратити сили, марно старатися).

3. BE ON ONE'S HIGH HORSE.

Бути на високому коні (бути зверхнім). *Укр.* Дерти носа, кирпу гнути.

4. CHANGE HORSES IN THE MIDSTREAM.

Змінювати коней на середині річки (робити великі зміни в небезпечний або незручний час).

5. COME OFF THE HIGH HORSE.

Злізти з високого коня (перестати величатися, триматися зверхньо).

6. A DARK HORSE.

Темна конячка, невідомий кінь, на якого ніхто не робить ставки (ма-ловідома особа, невідомий кандидат на виборах).

7. DON'T LOOK A GIFT HORSE IN THE MOUTH.

Дарованому коневі в рота не дивляться (не личить критикувати подарунок). *Укр.* Дарованому коневі зубів не лічать; дар — не купля: не гу-дять, а хвалять.

9. EAT LIKE A HORSE.

Їсти як кінь (їсти багато і з жадібністю, вирізнятися апетитом). *Укр.* Вовчий апетит.

10. A GOOD HORSE CANNOT BE A BAD COLOUR.

Гарний кінь не може бути поганої масті (недоліки не зменшують чеснот).

11. HALF HORSE AND HALF ALLGATOR.

Наполовину кінь наполовину алігатор (прізвисько мешканців лісо-вої хащі в штаті Кентуккі).

12. HOLD YOUR HORSE.

Держіть свого коня (не турбуйтеся, зачекайте хвилинку).

13. HORSES AND FOOT.

Коні та ноги, кінні та піші (з усіх сил).

14. HORSE AND HORSE.

Кінь та кінь (у рівному становищі). *Укр.* Нога в ногу.

15. A HORSE OF ANOTHER COLOUR.

Кінь іншого кольору (зовсім інша справа). *Укр.* Інша справа.

16. THE IRON HORSE.

Залізний кінь (потяг).

17. IT IS A GOOD HORSE THAT NEVER STUMBLES.

Кінь на чотирьох ногах, та й той спотикається (не все може бути ідеально, кожен може помилитися). *Укр.* Кінь, та й той спотикається.

18. ONE MAN MAY STEAL A HORSE WHILE OTHER MAY NOT LOOK OVER THE HEDGE.

Одна людина може й коня вкрати, коли інша не може і через паркан глянути (одному можна все, а іншому — нічого).

19. PLAY HORSE.

Грати конем (поводитися з кимсь грубо; задурювати когось). *Укр.* Клеїти дурня.

20. A SHORT HORSE IS SOON CURRIED.

Малий кінь швидко чиститься (легка праця швидше робиться).

21. A TROJAN HORSE.

Троянський кінь (непомітна небезпека, підривна диверсійна діяльність). *Укр.* Троянський кінь.

ВИСНОВКИ

Метод проектів є однією з інноваційних педагогічних технологій, який відповідає вимогам Національної доктрини розвитку освіти щодо переходу до нового типу гуманістично-інноваційної освіти, коли увага переноситься на процес набуття школярами знань, умінь, навичок, життєвого досвіду, які трансформуються в компетенції. Доцільність запровадження інтегрованого підходу обумовлена тим, що за своєю сутністю робота над проектом носить інноваційний характер: вимагає від учнів застосовувати нові знання, спираючись на засвоєний раніше матеріал; виробляє вміння діяти і приймати рішення самостійно чи в складі команди та розв'язувати конфлікти; шукати, компонувати і застосовувати нову інформацію з різноманітних джерел, використовуючи інформаційно-комп'ютерні технології для виконання конкретних завдань; розвиває критичне мислення і прагнення до творчості та саморозвитку; формує бажання і здатність самостійно вчитися.

Багатовимірний або інтегрований підхід, спрямований на органічне поєднання навчання з конкретної дисципліни з розвитком мислення учнів, а також з їх вихованням як громадян сучасної демократичної держави, набуває особливої ефективності під час застосування проектної технології. Цей підхід поєднує освіту з питань демократичного громадянства, прав людини, громадянську освіту, міжкультурну освіту, вивчення проблем миру з вивченням навчальних предметів, серед яких важливе місце посідають іноземні мови.

Інтегрований підхід у проектній технології, ґрунтуючись на принципах критичного мислення, певною мірою вирішує проблему переобтяження шкільних підручників фактичним матеріалом (і, як наслідок, збільшення часу на виконання домашніх завдань), навчає учня того, як знайти нові методи і засоби для виконання будь-яких завдань чи проблем, які постали перед ним. За умов глобалізації критичне мислення дає можливість виокремити другорядний (а то й зовсім непотрібний) матеріал і зосередити увагу на раціональному, позитивному, перспективному тощо. Робота за проектом зменшує пасивне сприйняття навчального матеріалу, натомість посилює діяльнісний компонент, передбачає критичний аналіз, і загалом розгортається у межах діялісно-орієнтованого підходу в освіті.

Зробимо також висновок, що виконання проектів на міждисциплінарній основі є раціональним і має добрі перспективи для розвитку інтегрованого або багатовимірного підходу. У цьому посібнику здійснення

навчальних проектів з англійської мови поєднані з навчанням критичного мислення і громадянською освітою. Виконуючи проекти, учні набувають соціальної, громадянської, загальнокультурної та інших компетенцій, результатом яких має стати участь у формуванні демократичних засад суспільства, прагнення утверджувати взаємопорозуміння, справедливість та повагу до прав людини і їх дотримання.

У цілому слід зазначити, що системне запровадження проектної технології в школі призводить до того, що учні поступово опановують її не тільки як навчальну технологію, вміння самостійно вчитися, критично мислити, але також як метод організації та планування своєї подальшої життєдіяльності. Врешті це сприяє підготовці молоді, яка ґрунтує свою діяльність на основі демократичних цінностей, схильна до навчання впродовж життя, здатна бути конкурентноздатною на європейському і світовому освітніх просторах та на ринку праці.

Додаток

Етапи здійснення учнівського колективного проекту

Етап	Цілі	Кроки	Методи і техніки, що застосовуються, коментарі	Очікувані результати
І етап. Підготовчий	- Створити теплу, дружню атмосферу. - Сформулювати відносно довіри та впевненості. - Сфокусувати увагу на можливій тематиці проекту. - Мотивувати учнів, зацікавити тематикою	- Створення позитивної атмосфери. - Залучення учасників до прийняття рішень щодо тематики проекту.	«Груповий портрет», «Шляпа», «Знайди того, хто» та ін. - Методики, що допоможуть спрямувати учнів до певної проблеми: - Інтелектуальний шторм. «Яблуна ідей». - Опитування учнів. - Кольори. - Слова за темами. - Газетна стаття. - Дані досліджень. - Рольова гра. - Тест. - Документальний фільм. - Короткі історії. Вірші. Цитата. - Тематичний кросворд. - Дискусійні неоднозначні твердження. - Стаття закону або витяг з юридичний документу. - Інші завдання або урок з теми. - Дійти згоди шляхом обговорення, вибору, голосування	Визначено тематику проекту. Визначено важливу проблему

Етап	Цілі	Кроки	Методи і техніки, що застосовуються, коментарі	Очікувані результати
II етап. Формулювання проблеми проекту, визначення його форми та мети. Ідеї для проекту	Дійти згоди щодо теми та кінцевого результату проекту, які б були цікаві всім. «Включити» особистий досвід та знання. Синтезувати інформацію в єдине ціле. Обговорити та дійти згоди щодо цілей проекту. Організувати опис подій за проектом («щоденник» проекту)	Ідеї для проекту. Планування цілей та очікуваного результату проекту. Опрацювання схеми ідей проекту. Записи за проектом	1. Інтелектуальний шторм (робота з цілим класом). 2. Обговорення (робота з цілим класом) 3. Індивідуальна, парна або робота в підгрупах. Створення «дерева» (мережі) проекту з наступним обговоренням з усім класом. 4. Особистий щоденник (труднощі, діяльність, ідеї), щоденник групи, щоденник класу	Зібрано ідеї для проекту. Визначено цілі проекту. Визначено форму проекту
III етап. Розробка плану проекту	Обговорити структуру проекту, спланувати очікувані результати проекту, накреслити кроки, стратегії, шкалу часу, визначити відповідальних. Сформувати групи та організувати їх роботу. Виробити план роботи окремих груп, зробити аналіз перших матеріалів. Створити ситуацію успіху для мотивації учнів	Створення чіткої структурної схеми проекту. Формування груп. Планування роботи в групах	1. Остаточно визначити мету та очікуваний результат проекту, створити схему проекту. Обговорюється план, час, відповідальні, розподіл обов'язків. До роботи залучається весь клас. 2. Формування груп. Спонтанне формування груп за інтересами. Техніки оформлення груп: • «Числа (1, 2, 3, 4 ... 1, 2, 3, 4...)» • «Вибрати картку певного кольору». • «Зібрати картинку». • «Всі, хто полюбає малювати...». • «Дібрати прислів'я». • «Слова за темою»	Сплановано остаточні результати проекту. Налагоджено роботу в групах. Розроблено план роботи окремих груп

Етап	Цілі	Кроки	Методи і техніки, що застосовуються, коментарі	Очікувані результати
		Доповіді груп. Внесення змін до існуючої схеми проекту	3. Робота в групах: обговорення, дискусії, підготовка плану роботи групи. 4. Усні доповіді, роздавальний матеріал, рольова гра тощо. 5. Обговорення після презентації	
IV етап. Основна робота з розв'язання проблеми, формування обґрунтованого висновку (дослідження)	- Виконати основну роботу за проектом згідно з планом; - навчитися вибирати, узагальнювати, стисло викладати; - систематизувати, організовувати інформацію; розмістити її в межах схеми проекту (підібрати необхідний ілюстративний матеріал); - корегувати план у процесі роботи	1. Збір інформації; виконання роботи за проектом. 2. Обговорення та узгодження індивідуальних результатів роботи	1. Запис зібраних даних у вигляді нотаток, діаграм, таблиць, схем, записи на плівку (індивідуальна, парна робота). Індивідуальна робота. 2. Робота в групі: співставлення зібраних даних та організації матеріалу	Зроблено основну роботу за проектом згідно з планом (зібрано інформацію, виконано дослідження тощо). Опрацьовано схему проекту, наповнено конкретним змістом
V етап. Узгодження роботи груп	Формувати вміння презентувати власну роботу	1. Підготовка індивідуальних презентацій	1. Учасники працюють індивідуально, готують доповіді про свою роботу групи (усна доповідь, письмовий звіт, демонстрація)	Проведено презентацію роботи груп класу

Етап	Цілі	Кроки	Методи і техніки, що застосовуються, коментарі	Очікувані результати
Взаємна критична оцінка результатів їх роботи і виділення позитивних здобутків	- Розвивати творчий підхід, упевненість під час презентації; - створити ситуацію успіху для посилення мотивації	2. Підготовка презентації роботи групи. 3. Презентація роботи груп. 4. Обговорення та висновки. 5. Консультації вчителя	Доповідають про свою роботу та обговорюють колективну презентацію	Результатом обговорення будуть рекомендації щодо подальшої роботи над проектом
		2. Презентація: - пояснення; - письмовий стилістичний виклад; - демонстрація практичних результатів; - аудіовізуальна презентація; - драматизація з використанням музики, відео тощо. 3. Залучити учасників до активної участі у презентації допоможе завдання, яке отримують учасники перед початком. 4. Використання нотаток (заповнена форма). 5. Відповіді на запитання, відстеження виконання роботи за проектом, консультації в групах, надання індивідуальних консультацій щодо створення матеріалів англійською		Учитель відстежує виконання роботи за проектом

Етап	Цілі	Кроки	Методи і техніки, що застосовуються, коментарі	Очікувані результати
VI етап. Створення остаточного синтетичного варіанта проекту	Реорганізувати частини проекту відповідно до рекомендацій. Створити остаточний варіант проекту, що становить єдине ціле. Розвивати організаційні навички, навички творчої роботи, вміння працювати в команді. Налагодити зворотний зв'язок	Зворотний зв'язок Створення остаточного варіанта проекту	1. Аналіз нових потреб та реорганізації роботи групи. Слід переглянути і внести необхідні зміни до проекту. Групова робота має набуду вигляду міні-проекту, який буде частиною загального проекту 2. Можливі методики: • Секретарська група (моніторингова група). • «Робота режисера» (розповідь, яка поєднує різні частини групової роботи). • «Метаморфоза» (створення нового проекту творчою групою)	Створено групу міні-проекти відповідно до отриманих рекомендацій. Зроблено остаточний варіант проекту
VII етап. Презентація проекту	Підготувати та презентувати проект громадськості. Розвивати організаційні навички, навички творчої роботи, вміння працювати в команді	1. Підготовка презентації всього проекту. 2. Презентація проекту громадськості	Добираються заголовки, ілюстрації, цитати для групової презентації. Підібрати музику, костюми, малюнки, зробити фотографії, відрегувати відео тощо. Кожен має виконувати роботу, яка відповідає вмінням, уподобанням	Підготовлено презентацію проекту. Презентовано проект громадськості

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про загальну середню освіту» // Законодавство України про освіту. — К., 2002. — 159 с.
2. *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* / Наук. ред. укр. видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. — К.: Ленвіт, 2003. — 273 с.
3. *Декларація принципів толерантності*. Затверджена резолюцією 5.61 Генеральною конференцією ЮНЕСКО від 16 лист. 1995 року.
4. *Антологія адаптованого досвіду, або Для чого існують програми освітніх обмінів*. — Рівне, 2004. — 388 с.
5. *Програма з англійської мови для професійного спілкування* / Г. Є Бакаєва, О. А. Борисенко, І. І. Зуєнок та ін. — К.: Ленвіт, 2005. — 119 с.
6. *Бусова Н. А.* Модернизация, рациональность и право. — Харьков: Прометей, 2004. — 352 с.
7. *Вайнштейн М.* Каркас критичного мислення / Перекл. з англ. О. В. Тягло // Вісник програм шкільних обмінів. — 2007.— № 27.— С. 23–27.
8. *Вукіна Н. В., Дементієвська Н. П., Сущенко І. М.* Критичне мислення: як цього навчити: Науково-методичний посібник / За наук. ред. О. І. Пометун. — Харків, 2007. — 190 с.
9. *Евдокимов В. И., Олейник Т. А., Горькова С. А.* Практикум по развитию критического мышления. — Харьков: Торнадо, 2002.— 144 с.
10. *Кленко С. Ф.* Філософія освіти в європейському контексті. — Полтава: ПОІППО, 2006. — 328 с.
11. *Компетентнісний підхід в освіті: Метод. рекомендац. керівним пед. кадрам для проведення наук.-практичн. семінарів з питань впровадження компетентнісного підходу в практику роботи ЗНЗ*. — Харків: ХОНМІБО, 2005. — 92 с.
12. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики* / Під заг. ред. О. В. Овчарук. — К.: К.І.С., 2004. — 112 с.
13. *Лінман М.* Чим може бути критичне мислення? / Перекл. з англ. О. В. Тягло // Вісник програм шкільних обмінів. — 2007.— № 27. — С. 17–23.
14. *Мармаза О. І.* Проектний підхід до управління навчальним закладом. — Х.: Вид. гр. «Основа», 2003. — 80 с.

15. *Марченко О. Г.* Формування критичного мислення школярів. — Харків, 2007. — 160 с.
16. *Освітні технології: Навч.-метод. посіб.* / О. М. Пехота, А. З. Кітченко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоти. — К.: А.С.К., 2002. — 255 с.
17. *Пометун О., Пироженко Л.* Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. / За ред. О. І. Пометун. — К.: А.С.К., 2004. — 192 с.
18. *Бэзьюли Ф.* Управление проектом./ Пер. с англ. В. Петрашек. — М.: Фаир-пресс, 2004. — 208 с.
19. *Вчимося бути справжніми громадянами* // Піврічний інформ. бюлетень. — 2007.— № 3.
20. *Ткачова Н. О.* Ціннісні парадигми освіти / Укл. Н. О. Ткачова. — Х.: Вид. гр. «Основа», 2005. — 128 с.
21. *Тягло А. В., Воронай Т. С.* Критическое мышление: Проблема мирового образования XXI века. — Харьков: Ун-т внутр. дел, 1999. — 285 с.
22. *Тягло О. В.* Критичне мислення. — Х.: Вид. група «Основа», 2008. — 189 с.
23. *Цимбал О.* Діти: право на вільне висловлювання // Директор школи. — 2005.— № 46—47.
24. *Цимбал О.* Громадянська журналістика як фактор розвитку шкільної преси (вивчення, адаптація та перспективи застосування зарубіжного досвіду) // Вісник програм шкільних обмінів. — 2005. — № 24. — С. 31—32.
25. *Цимбал О. М.* Проектні технології: Методика застосування в школі: Матеріали тренінгу Літнього семінару «Партнери в освіті» (PiE Summer Institutes), 27 червня — 4 липня 2004 р. // Демократична школа: шлях до формування громадянського суспільства в Україні. — Горлівка, 2004.
26. *Цимбал О. М.* Учнівські проекти — ефективний засіб навчання громадянській освіті // Права людини — громадянська освіта. Бюлетень Харківської правозахисної групи. — 2006.— № 18 (418). — С. 4—6.
27. *Цимбал П. В.* Демократичне обговорення шкільної системи у Франції у 2004 р. // Постметодика. — 2004.— № 2—3. — С. 34—35.
28. *Цимбал П. В.* Навчання демократії в Україні: проблема поєднання зусиль середньої і вищої школи // Постметодика. — 2004. — № 6 (58). — С. 40—41.
29. *Julie Ashworth, John Clark.* Stepping Stones / Teachers book. Collins ELT, 1990.
30. *Klippel Friederike.* Keep Talking: Communicative fluency activities for language teaching/ Cambridge University Press, 2002.

31. *Macmillan Teacher's Diary / Academic Year 2001 — 2002*, Macmillan Heineman English Language Teaching.
32. *Principles and practices of education for democratic Citizenship: International perspectives and projects / edited by Bahmueller Charles F., Patrick John J.* ERIC, 1999.
33. *Ramon Ribe, Nuria Vidal.* Project work: step by step. Macmillan Heineman English Language Teaching, 1993.
34. *Ur Penny, Wright Andrew.* Five-minute activity: a resource book of short activities / Cambridge University Press, 1992.
35. *Wessels Charlyn.* Drama. Oxford University Press, ninth impression, 1998.
36. *Allen Michael G.* Middle Grades Social Studies: teaching and learning for active and responsible citizenship, Allen and Bacon A Viacom Company, 1998.

Навчальне видання

Бібліотека журналу «Англійська мова та література»

Випуск 5 (65)

ЦИМБАЛ Ольга Михайлівна

**ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ
В ОСНОВНІЙ ТА СТАРШІЙ ШКОЛІ
В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.
Критичне мислення. Громадянська освіта**

Головний редактор *О. С. Любченко*

Редактор *А. Л. Мирошніченко*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедєва*

Коректор *О. М. Журенко*

Підп. до друку 16.05.2008. Формат 60×90/16.

Папір газет. Гарнітура Ньютон. Друк офсет.

Ум. друк. арк. 11,00. Зам. № 8-05/19-04.

ТОВ «Видавнича група «Основа»»

61001 м. Харків, вул. Плеханівська, 66

тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

Свідоцтво КВ № 11395—268Р від 26.06.2006 р.

Віддруковано з готових плівок ПП «Тріада+»

м. Харків, вул. Киргизька, 19.

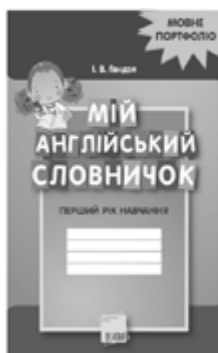
Тел.: (057) 757-98-16, 757-98-15

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 1870 від 16.07.2007 р.

Мій англійський словничок

Мій англійський словничок + мовне портфоліо

Автор: Гандзя І. В.

Перший рік навчання - Код: АПШ7, 32 с.

Другий рік навчання - Код: АПШ8, 48 с.

Третій рік навчання - Код: АПШ9, 48 с.

Четвертий рік навчання - Код: АПШ10, 56 с.

Серія "Мій англійський словничок" розроблена для учнів початкової школи, які вивчають англійську мову перший, другий, третій та четвертий роки.

Словничок розроблений таким чином, що всі слова записуються за категоріями, потрібну категорію слів легко знайти з допомогою привабливих малюнків-підтограм, завдання на закріплення нової лексики допомагають ефективно запам'ятати нові слова, спеціальні сторінки з мовним портфоліо можна використовувати для контролю знань (або самоконтролю) та для ілюстрації учнівських навчальних досягнень.

Укр. мова, формат 21x14 см, м'яка обкладинка

Замовляйте книги за тел.: 8 (057) 731-96-33, за адресою: 61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66, ВГ «Основа», «Книга — поштою АК» або на сайті www.osnova.com.ua

Надішліть копію передплатної квитанції на будь-який журнал ВГ «Основа» та замовляйте книги зі знижкою 10%. Мінімальне замовлення — 2 книги. Вартість поштової доставки — 4,95 грн.

Оцінювання

Аудіювання. 5-12 класи

Автори: Любченко О. С., Оніщенко І. О.
Код: АК116, 112 с.

**Готуємось до державної
підсумкової атестації**

Автор: Матяш О. О.
Код: АК26, 112 с.

**Тестування. Англійська
мова. 11 клас**

Автори: Кіктенко Т. М.,
Шелест Л. Ю., Любченко О. С.
Код: АК126, 160 с.

**Готуємось до
вступних іспитів
(на допомогу абітурієнту)**

Автор: Бабенко Н. А.
Код: АК38, 14

Укр. мова, формат 21x14 см, м'яка обкладинка

Замовляйте книги за тел.: 8 (057) 731-96-33, за адресою:
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66, ВГ «Основа»,
«Книга — поштою АК» або на сайті www.osnova.com.ua

Надішліть копію передплатної квитанції на будь-який журнал ВГ «Основа»
та замовляйте книги зі знижкою 10%. Мінімальне замовлення — 2 книги.
Вартість поштової доставки — 4,95 грн.